

โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project - MEMP)

39/4 ซอยรัชดาภิเษก 32 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจันทริก เขตจตุจักร กทม. 10900

E-mail Address: anujmemp@gmail.com โทร 0-29390847-8

คำชี้แจง

เอกสารฉบับนี้ เป็นรายงานการประมวลสรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ เหตุการณ์และแนวโน้ม ด้านต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ในรอบเดือน มกราคม 2551 หรือรายงาน "Update" ฉบับที่ 18 จัดทำโดย **โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project - MEMP)** โดยได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คณะผู้ดำเนินงาน หวังว่าท่านจะได้รับประโยชน์จากรายงานฉบับนี้ตามสมควร และขอความกรุณาเผยแพร่เอกสารฉบับนี้ ต่อไปยังหน่วยงานราชการต่าง ๆ รวมถึงองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องของท่านด้วย จักขอบคุณยิ่ง

นายอนุช อภาภิรม

หัวหน้าโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)

20 กุมภาพันธ์ 2551

สารบัญ

คำชี้แจง	1
สารบัญ	2
รายงานสถานการณ์และแนวโน้มตะวันออกกลาง	3
การปะทะกันระหว่างตะวันตกกับอิสลาม: จะกล่มกลืนกันอย่างไร	3
1. บทนำ: การปะทะที่ยาวนานเกินพอ	3
2. การปะทะกันด้านต่างๆ	6
3. จะกล่มกลืนกันอย่างไร เป็นเพียงความเข้าใจผิดหรือแตกแยกลึกซึ้ง	12
บรรณานุกรม	14
ประมวลข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวตะวันออกกลาง	15
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในตะวันออกกลาง	15
1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป	15
2. สรุปสถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในตะวันออกกลาง	16
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน/น้ำมัน	26
1. สถานการณ์ทั่วไป	26
2. ความเคลื่อนไหวด้านราคาน้ำมัน	26
3. ความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจอื่นๆ	30
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ	32
1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจทั่วไป	32
2. สถานการณ์เศรษฐกิจและปัญหาภาวะเงินเฟ้อ	33
3. ตะวันออกกลางยังจะผูกค้ำเงินกับดอลลาร์ต่อไป	38
4. ความเคลื่อนไหวอื่นๆ ที่น่าติดตาม	41
สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคม	42
1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป	42
2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านการศึกษาในตะวันออกกลาง	43
3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุข	45
ภาคผนวก 1	47
รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)	47
ภาคผนวก 2	48
แนะนำโครงการตะวันออกกลางศึกษา	48

รายงานสถานการณ์และแนวโน้มตะวันออกกลาง

มกราคม 2551

การปะทะกันระหว่างตะวันตกกับอิสลาม: จะกล่มกลืนกันอย่างไร

1. บทนำ: การปะทะที่ยาวนานเกินพอ

ตะวันออกกลางเป็นแดนเกิดศาสนาสำคัญ 3 ศาสนา ที่มีรากเดียวกัน นั่นคือ การนับถือพระเจ้าองค์เดียว และบรรพบุรุษเดียวกัน ได้แก่ อับราฮัม ศาสนาทั้งสามคือ ก) ศาสนายิวหรือศาสนายูดาห์ ที่ถือกำเนิดมาราว 3 พันปีมาแล้ว ปัจจุบันมีผู้ถือศาสนานี้ในโลกราว 13 ล้านคน ร้อยละ 41 อยู่ในประเทศอิสราเอล ที่เหลือกระจายในประเทศต่างๆ ข) ศาสนาคริสต์ ถือกำเนิดราว 2 พันปีมาแล้ว มาแทนที่ศาสนายิว และ ค) ศาสนาอิสลาม ที่ถือกำเนิดราว 1,400 ปีมาแล้ว มาแทนที่ศาสนาคริสต์ในตะวันออกกลาง การเข้ามาแทนที่ศาสนาคริสต์ดังกล่าว อาจถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการปะทะกันระหว่างตะวันตกที่ถือคริสต์ กับตะวันออกกลางที่ถืออิสลามยืดเยื้อเป็นเวลาถึงราว 1,400 ปี และการปะทะกันในปัจจุบัน ได้เป็นสิ่งที่กระทบต่อความมั่นคง สันติภาพ และความเจริญรุ่งเรืองของโลกด้วย ควรต้องทำความเข้าใจและศึกษาลงในรายละเอียด

ก่อนอื่นควรเข้าใจว่า ตะวันออกกลางเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญ เป็นดินแดนข้อต่อที่นัดพบระหว่าง 3 ทวีป ได้แก่ ยุโรป เอเชีย และแอฟริกา สามารถติดต่อค้าขายได้ทั้ง 3 ทวีป ณ ที่นี้เป็นที่ตั้งของอาณาจักรแต่โบราณ เป็นดินแดนที่ให้กำเนิดตัวอักษรแก่โลก และองค์ความรู้ชิ้นจำนวนมาก สำหรับปัจจุบัน เป็นแหล่งสำรองน้ำมันใหญ่ที่สุด ประเทศที่มีอำนาจในโลก ไม่ช้าก็เร็ว ย่อมพบว่าตะวันออกกลางเป็นดินแดนที่ต้องคบค้าด้วยหรือเข้าครอบครองอยู่ในเขตอิทธิพลของตน

การกระทบกันระหว่างตะวันตกกับอิสลามอาจแบ่งเป็นช่วงตามการปะทะสู้รบกันดังนี้

1.1 ช่วงการขยายตัวของอิสลามและการตอบโต้ของชาวคริสต์ตะวันตก

ช่วงนี้กินเวลาตั้งแต่ ปี ค.ศ.630 –ปี 1291 เป็นเวลากว่า 600 ปี ในช่วงนี้เริ่มต้นด้วยการที่ศาสนาอิสลามโดยการนำของท่านมุฮัมมัดและผู้สืบทอดภายหลัง ได้ขยายอาณาเขตเข้าครอบคลุมทั่วคาบสมุทรอาหรับไปจนถึงซีเรียและอิรัก ได้ยึดปต์ในปี ค.ศ.640 และรุกคืบไปยังแอฟริกาตอนเหนือเลียบบฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน รุกเข้าไปจรดมหาสมุทรแอตแลนติก ขณะเดียวกันก็รุกขึ้นเหนือไปยังเอเชียน้อยและจักรวรรดิไบเซนไทน์ ดินแดนเหล่านี้ในครั้งนั้นถือคริสต์ และถูกเปลี่ยนเป็นอิสลาม ทฬอิสลามยังได้ข้ามเทือกเขาพีเรนีส แต่ถูกสกัดเมื่อรุกเข้าไปถึงตอนกลางของฝรั่งเศส โดยทัพตะวันตกรบชนะเป็นครั้งแรกในสมรภูมิโกล์เมืองปัวติเอร์ในปี 732 การพิชิตดินแดนอันกว้างใหญ่นี้ทำให้ศาสนาอิสลามต้องปะทะกับอารยธรรมอื่น โดยเฉพาะของกรีกที่มีความเข้มแข็งมากทั้งทางปรัชญา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่ง

ท้าทายต่อคติความเชื่อของอิสลามในระดับที่แน่นอน นักวิชาการบางคนเห็นว่าการที่อาหรับและอิสลามหันไปหารากอันได้แก่ค่านิยมแบบทะเลทราย เป็นส่วนสำคัญทำให้ยุคทองของอาหรับสิ้นสุด¹

ชาวคริสต์ตะวันตก เริ่มต่อสู้แย่งชิงดินแดนในตะวันออกกลางในสงครามครูเสดอันยาวนานราว 200 ปี (ค.ศ.1095-1291) ช่วยประคับประคองจักรวรรดิไบเซนไทน์หรือจักรวรรดิชาวคริสต์ให้ยืนยงต่อมานับร้อยปี และสามารถยึดนครเยรูซาเล็มมาในครอบครองเป็นเวลานาน สงครามนี้ช่วยเร่งความอับแสงมาสู่จักรวรรดิอาหรับ จนกระทั่งถูกทัพมองโกลทำลายในปี ค.ศ. 1258 สงครามครูเสดนับเป็นสงครามที่มีเกียรติของยุโรปตะวันตก และชาวอาหรับ-อิสลามเห็นว่าตนถูกรุกรานและถูกสังหารอย่างเหี้ยมโหด แต่ในที่สุดนครเยรูซาเล็มก็ตกอยู่ในความยึดครองของมุสลิมอีก

1.2 ช่วงการที่ต่างสร้างศูนย์อำนาจและการเสื่อมถอยของมุสลิม

ช่วงนี้แบ่งเป็นสองระยะ ได้แก่ ระยะต่างสร้างศูนย์อำนาจคิดเป็นเวลาราว 400 ปี และช่วงการเสื่อมถอยของมุสลิมตั้งแต่ปี 1683-1783 ราว 100 ปี รวมช่วงนี้เป็นเวลาราว 500 ปี ช่วงปลายสงครามครูเสด ชาวเติร์กได้ขึ้นมามีอำนาจแทนที่ชาวอาหรับตั้งแต่ปี 1299 จากการที่สามารถยึดกรุงอิสตันบูลในปี 1453 ทำให้จักรวรรดิไบเซนไทน์ อันเป็นจักรวรรดิชาวคริสต์ทางตะวันออกต้องสิ้นสุดลง กลายเป็นผืนแผ่นดินแห่งจักรวรรดิออตโตมันที่เป็นอิสลามอันกว้างไพศาลและดำรงอยู่จนล่มสลายในปี 1922 อย่างไรก็ตาม ชาวเติร์กถือตนว่าเป็นคนยุโรปมากกว่าเป็นชาวตะวันออกกลาง ขณะเดียวกันชาวคริสต์ตะวันตกหันไปรบกันเอง และค่อยๆ สะสมวิทยาการ ขยายการผลิตและการค้าโดยใช้เส้นทางเดินเรือทางทะเล ทำให้การปะทะกันระหว่างคริสต์กับอิสลามลดลง โดยเหลืออยู่กับการรบพุ่งเป็นระยะ ระหว่างจักรวรรดิออตโตมันกับประเทศตะวันตกอย่างเช่นออสเตรีย เป็นต้น การพ่ายแพ้ของทัพออตโตมันต่อกองทัพตะวันตกที่นครเวียนนาในปี 1683 ถือว่าเป็นการสิ้นสุดของการรุกคืบของอิสลาม-เติร์กเข้าไปในยุโรป หลังจากนั้นจักรวรรดิอิสลามอยู่ในภาวะชะงักงัน ขณะที่ตะวันตกเติบโตขึ้นในทุกด้าน ทั้งความมั่งคั่ง การจัดระบบปกครอง การจัดระบบการทหารและสงคราม การสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาการผลิต ความสัมพันธ์ที่ตะวันตกเหนือกว่าอิสลาม ได้ค่อยๆ พัฒนาขึ้น และเป็นจริงตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 18

1.3 ยุคอาณานิคมและการแบ่งดินแดน (1783-1979)

เป็นเวลาราว 200 ปี เป็นยุคที่ตะวันตกเข้ามายึดครองตะวันออกกลางหนาแน่นขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งสามารถครอบงำได้โดยเด็ดขาด อาจนับเริ่มต้นจากนายพลนโปเลียนเข้ายึดอียิปต์ในปี 1798 ฝรั่งเศสยึดแอลจีเรียในปี 1830 โมร็อกโกตกเป็นเขตอิทธิพลฝรั่งเศสในปี 1905 อังกฤษยึดครองอียิปต์และซูดานในปี 1882 นอกจากนี้ ยังได้ครอบครองรัฐเล็กๆ ชายฝั่งอ่าวเปอร์เซีย ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 และหลังจากนั้น (1914-1936) จักรวรรดิออตโตมันเข้าร่วมกับเยอรมนี ทำสงครามกับพันธมิตรอังกฤษ-

¹ ดูปาฐกถาของ Milton Viorst ชื่อ Storm from the Middle East: The Struggle Between Arab World and the Christian West ใน cceia.org 090506

อเมริกา-ฝรั่งเศสทั้ง 2 ครั้ง การพ่ายแพ้มีส่วนสำคัญให้จักรวรรดินี้ล่มสลาย และก่อการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคนี้อย่างลึกซึ้ง โลกมุสลิมแตกออกเป็นเสี่ยงไร้ศูนย์กลางในรอบหลายร้อยปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลางถูกแบ่งเป็นส่วนๆ ระหว่างอังกฤษและฝรั่งเศส ซีเรียและเลบานอนเป็นดินแดนในอารักขาฝรั่งเศส อังกฤษได้อิรักและปาเลสไตน์ ซึ่งปี 1917 มีการประกาศว่าจะตั้งประเทศอิสราเอลขึ้น ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง พบอิทธิพลของสหรัฐเข้มแข็งขึ้น ชาวอาหรับหวังพึ่งสหรัฐ แต่ก็ผิดหวังมากขึ้น การปะทะกันระหว่างตะวันตกกับอิสลามที่คุกรุ่นมาตลอด ยิ่งดุเดือดรุนแรง โดยเฉพาะหลังจากการตั้งรัฐอิสราเอล (ค.ศ.1947) และเกิดสงครามยิว-อาหรับหลายครั้ง ในช่วงนี้มีความสำเร็จและความล้มเหลวของอาหรับ ได้แก่ การก่อตั้งและความล้มเหลวของลัทธิชาตินิยมอาหรับ สำหรับความสำเร็จได้แก่การใช้น้ำมันเป็นอาวุธ โดยการไม่ส่งน้ำมันให้สหรัฐ-อิสราเอล

1.4 การโต้กลับของตะวันออกกลาง (1979-ปัจจุบัน)

ตะวันตกยังคงมีอำนาจเหนือตะวันออกกลาง แต่มีสัญญาณการเติบโตใหญ่ของกลุ่มเคร่งอิสลาม และพร้อมที่จะใช้ความรุนแรงตอบโต้ เหตุการณ์สำคัญ ได้แก่

1) การปฏิวัติอิสลามอิหร่านปี 1979 โค่นพระเจ้าซาร์ ยึดสถานทูตอเมริกันหลายเดือน กระทบต่ออิทธิพลของสหรัฐอย่างรุนแรง

2) สหภาพโซเวียตยึดครองอัฟกานิสถานในปลายปีเดียวกัน โดยที่ยุโรปไม่ได้คัดค้านอะไร ตกเป็นภาระของสหรัฐเป็นสำคัญ ในการต่อต้านการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียต กล่าวกันว่า เหตุการณ์นี้เป็นเหตุปัจจัยสำคัญ ทำให้ฝ่ายนำสหรัฐเอนเอียงมาดำเนินนโยบายปฏิบัติการฝ่ายเดียวมากขึ้นโดยลำดับ และเพื่อเอาชนะสหภาพโซเวียต สหรัฐได้ผูกมิตรกับประเทศมุสลิม ที่สำคัญ ได้แก่ ซาอุดีและปากีสถาน พันฟูสงครามจีฮัดหรือสงครามศาสนาเพื่อการต่อต้านการครอบงำขึ้น โดยซาอุดีได้ร่วมออกเงินด้วยจำนวนไม่น้อย สงครามต่อต้านสหภาพโซเวียตนี้ ได้สร้างนักรบศาสนาอิสลามขึ้นจำนวนหลายหมื่น โดยมีบุคคลที่กล่าวถึงกันมากได้แก่บินลาเดน เศรษฐีชาวซาอุดี ซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มอัลกออิดะห์ อันลือชื่อรวมอยู่ด้วย หลังสิ้นสงครามอัฟกานิสถาน บินลาเดนไปเคลื่อนไหวที่ประเทศซูดาน นำแนวคิดและการปฏิบัติสงครามศาสนาไปอย่างทวีปแอฟริกา

3) สงครามอิรัก-อิหร่าน (1980-1988) อันยาวนานเกือบ 10 ปี เป็นความพยายามของมุสลิมนิกายซุนหนี่ ที่ต้องการสกัดอิทธิพลการขยายตัวของนิกายชีอะห์จากการปฏิวัติอิหร่าน อิรักได้รับการหนุนช่วยจากซาอุดี และสหรัฐ สงครามจบลงด้วยความเสียหายทั้งสองฝ่าย โดยไม่มีฝ่ายใดชนะ เป็นสัญญาณว่านิกายซุนหนี่สามารถสกัดอิทธิพลของชีอะห์ได้ สงครามครั้งนี้ยิ่งทำให้ตะวันออกกลางกลายเป็นภูมิภาคที่มีการสะสมและแข่งขันอาวุธมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

4) สงครามอ่าวครั้งที่ 1 (ค.ศ.1991) มีเหตุปัจจัยส่วนหนึ่งจากการที่ประธานาธิบดีซัดดัมแห่งอิรักที่เคยได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐ โดยเฉพาะการมีคลังอาวุธจำนวนมาก ทำให้เกิดความอหังการจะขยายอิทธิพลของตน และให้ประเทศของตนเป็นศูนย์กลางของมุสลิมอาหรับอย่างที่เคยเป็นมาใน

อดีต ได้ยกกำลังบุกคูเวตที่เคยเป็นจังหวัดหนึ่งของตน แต่ถูกตัดแบ่งออกเป็นประเทศใหม่โดยมหาอำนาจตะวันตก สงครามอ่าวครั้งนี้ สหรัฐสามารถพิชิตอิรักได้ในเวลาอันรวดเร็วได้พันธมิตรประเทศอาหรับอีกจำนวนหนึ่ง สามารถตั้งฐานทัพในบริเวณนี้ได้หลายประเทศ เช่น ซาอุดีฯ และคูเวต ทำให้สหรัฐยิ่งเข้าไปพัวพันในโลกมุสลิมมากขึ้น และกลายเป็นเป้าของการโจมตี โดยเฉพาะการก่อการร้าย

5) **การวินาศกรรมเดือนกันยายน 2001** ซึ่งกล่าวกันว่าดำเนินการโดยกลุ่มอัลกออิดะห์ เป็นการกระทำสงครามนอกแบบต่อสหรัฐ และเป็นการตอบโต้ สถานการณ์ที่ตามหลังไม่ว่าจะเป็นการบุกอัฟกานิสถานในปี 2001 และการบุกอิรักในปี 2003 อาจถือว่าสืบเนื่องจากเหตุการณ์นี้

2. การปะทะกันด้านต่างๆ

การปะทะกันระหว่างตะวันตก ตะวันออกกลางและมุสลิม มีหลายด้าน เห็นควรประมวลประเด็นต่างๆ ไว้เพื่อการศึกษาในรายละเอียดต่อไป ดังนี้

2.1 การแย่งชิงพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติ

ตะวันตกยึดที่ดินและทรัพยากรในตะวันออกกลางเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม มีการชี้ประเด็นเรื่อง Islamization of Europe โดยมีการอพยพคนมุสลิมเข้ามาในยุโรปจำนวนมากผ่านสเปน เป็นทัศนะของนักวิชาการจำนวนหนึ่ง ไม่มีตัวเลขชัดเจน ต่อปัญหาชุมชนและวัฒนธรรมอิสลามในตะวันตก กล่าวได้ว่ามีสองทัศนะที่ขัดกันของบุคคลระดับนำ ทัศนะหนึ่งเช่น ของอาร์คบิชอปแห่งแคนเทอร์เบอรีลี ดร. โรวัน วิลเลียม เสนอว่า หากอังกฤษต้องการมีสังคมที่มีความหลากหลายและมีจุดประสงค์ร่วม ก็เลี่ยงไม่พื้นที่จะอนุญาตให้มีกฎหมายอิสลามบังคับใช้ในบางกรณี ได้แก่ ฐานะการแต่งงานและธุรกรรมทางการเงิน (แต่ถูกต้องด้านอย่างหนัก) ในอีกทัศนะหนึ่งเช่นของสมาชิกสภาผู้แทนเนเธอร์แลนด์ เกอเอิร์ต วิลเบอร์ (Geert Wilders) ประกาศว่า “อิสลามเป็นอุดมการณ์ของวัฒนธรรมที่ล่าหลัง” เขาต้องการห้ามแพร่คำภีร์กุรอ่านที่เป็นฟาสซิสต์ และจะสร้างภาพยนตร์สั้น 10-15 นาทีชื่อ Fitna ในภาษาอาหรับที่แปลว่าความปั่นป่วนเพื่อสนับสนุนทัศนะนี้²

2.2 การปะทะกันทางการทหาร

แสนยานุภาพของตะวันตกเหนือกว่าตะวันออกกลางอย่างเทียบไม่ได้ นับเป็นเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้ แกน สหรัฐ-อิสราเอล ได้เปรียบอย่างมาก ในการต่อสู้ด้านแย่งชิงพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม การปะทะกันนี้ก่อให้เกิดการคลี่คลายเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ได้แก่

1) **สงครามที่ไม่ได้สมมาตร (Asymmetric War)** หรือบางคนกล่าวขานง่ายๆ ว่า เป็นการสู้รบระหว่าง การสงครามแบบมีจัดตั้ง (Organized Warfare) กับ การสงครามแบบไม่มีจัดตั้ง (Disorganized Warfare) ซึ่งอาหรับใช้สู้รบมานานแล้ว สงครามที่ไม่ได้สมมาตรในตะวันออกกลาง ได้แก่

² ดูบทความของไมเคิล เร โนลด์ส์ ชื่อ Islam in Europe: Cycle of Controversy ใน blog.law.Harvard.edu 250208, วอชิงตันโพสต์ 280308

ก) **สงครามอิสราเอล-ปาเลสไตน์** เป็นแบบฉบับของสงครามไม่ได้สมมาตร โดยที่อิสราเอลมีกองทัพประจำการ อาวุธทันสมัย รวมทั้งอาวุธนิวเคลียร์ ขณะที่ชาวปาเลสไตน์ ไม่มีกองกำลังประจำการของตน นอกจากนี้ ยังรวมถึงสงครามเลบานอน (ปี 2006) เพื่อทำลายฐานที่มั่นของกองกำลังฮามาส

ข) **สงครามต่อต้านการยึดครองของสหรัฐและพันธมิตรในอิรักและอัฟกานิสถาน** ในสงครามเหล่านี้ มีลักษณะที่เหมือนกัน ได้แก่ (1) ฝ่ายสหรัฐและพันธมิตรใช้สงครามเทคโนโลยีสูง (Hi-tech War) ตั้งแต่ระเบิดฉลาดไปจนถึงหุ่นยนต์รบ (2) ฝ่ายต่อต้าน ได้แก่ นักรบชาวอาหรับและปากิสถาน ใช้รูปแบบการต่อสู้แบบกระจายกำลัง อาศัยศาสนาเป็นอุดมการณ์ สร้างนักรบศาสนา (Jihadist) ใช้การโจมตีด้วยจรวดทำเอง การมีจรวดต่อต้านอากาศยาน การก่อการร้าย และการแอบอิงอยู่กับมวลชน สงครามที่ไม่ได้สมมาตรนี้ ก่อผลให้ฝ่ายอาหรับและมุสลิมที่เป็นรองทางด้านการทหารสามารถตั้งและตอบโต้ จนกระทั่งสหรัฐและพันธมิตรไม่สามารถกล่าวได้ว่า ประสบชัยชนะในสงคราม และเกิดการสู้รบที่บ้านทอนเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศตนในระดับที่แน่นอน

2) **อาวุธทำลายล้างสูง** มีข้อสังเกตดังนี้ สหรัฐและพันธมิตรครอบครองอาวุธทำลายล้างสูงมากที่สุดในโลก ประกอบด้วยอาวุธนิวเคลียร์ ไปจนถึงอาวุธชีวะ-เคมี (หากไม่มีคลังอาวุธ อย่างน้อยมีเทคโนโลยีและอุปกรณ์ ที่จะผลิตอาวุธเหล่านี้ได้ปริมาณมาก) เหล่านี้ ก่อผลให้ประเทศโลกมุสลิมต้องการมีอาวุธเช่นนั้นบ้าง สหรัฐและพันธมิตร ใช้ความพยายามในการขัดขวางไม่ให้ประเทศมุสลิมผลิตอาวุธทำลายล้างสูง และเรื่องนี้ได้ถูกอ้างเป็นสาเหตุสำคัญในการก่อสงครามอิรัก และในปัจจุบันเกิดประเด็นพิพาทสหรัฐ-อิหร่าน เรื่องการพัฒนาพลังงานนิวเคลียร์ของอิหร่าน ถึงขณะนี้ปากิสถานเป็นชาติมุสลิมชาติเดียวที่มีอาวุธนิวเคลียร์ เรื่องอาวุธทำลายล้างสูงนี้จะประเด็นร้อนไปอีกยาวนาน

3) **การแข่งขันอาวุธภายในภูมิภาคตะวันออกกลาง** โดยมีสหรัฐและรัสเซียเป็นผู้สนองอาวุธรายใหญ่ การแข่งขันนี้มีส่วนทำให้สงครามอิหร่าน-อิรัก และกลายเป็นสงครามที่ยืดเยื้อยาวนานมากถึง 9 ปี (1980-1988) ที่น่าแปลกประหลาดก็คือ อีก 20 ปีต่อมาประธานาธิบดีอิหร่านได้เดินทางไปเยือนอิรักในตอนต้นปี 2008

2.3 การปะทะทางการเมืองการปกครอง

มีการเคลื่อนไหวที่ควรติดตาม ได้แก่ ก) ตะวันตก ได้นำแนวคิดการเมืองของตนเข้ามาสู่ภูมิภาคนี้ ข) ตะวันออกกลาง ได้รับเอาความคิดดังกล่าวผสมผสานกับสถานการณ์ และประวัติศาสตร์ของตน ค) สงครามเย็น เป็นเหตุปัจจัยสำคัญของการคลี่คลายทางการเมืองในภูมิภาคนี้ ง) การเกิดขึ้นขององค์กรและกองกำลังในระดับต่ำกว่ารัฐที่มีอิทธิพลต่อประชาชนในระดับฐานรากพอสมควร จ) กระแสการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปทางการเมืองในโลกอาหรับและชาวมุสลิมทั่วไป

จากการเคลื่อนไหวดังกล่าว มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1) **ชาตินิยมและสังคมนิยมกับชุมชนอิสลาม** แนวคิดชาตินิยม เป็นความคิดทางการเมืองสำคัญในตะวันออกกลาง โดยเฉพาะในโลกอาหรับ กล่าวได้ว่ามีพัฒนา 3 ช่วง ได้แก่

ก) **ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2** เป็นชาตินิยมที่ปลุกขึ้นมา ที่สำคัญ ด้วยการสนับสนุนของมหาอำนาจ คืออังกฤษและฝรั่งเศส เพื่อต่อต้านการครอบงำของจักรวรรดิออตโตมานของชาวเติร์ก ซึ่งประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง

ข) **ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง** เป็นชาตินิยมที่ต่อต้านการเป็นอาณานิคมของมหาอำนาจ อังกฤษและฝรั่งเศส ที่แบ่งตะวันออกกลางและบริเวณริมทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เป็นของตน สหรัฐและสหภาพโซเวียตได้แผ่อิทธิพลเข้ามาในช่วงสงครามเย็น ทำให้แนวคิดชาตินิยมอาหรับในบางประเทศ ได้แก่ อียิปต์ ซีเรีย และอิรัก เป็นต้น ผสมด้วยความคิดสังคมนิยม

ค) **ช่วงหลังสงครามเย็นหรือสงครามอ่าวครั้งที่ 1 (ค.ศ.1990)** แนวคิดชาตินิยมทั้งในช่วงที่ 1 และ 2 ถูกทำลายลงมาก รัฐในตะวันออกกลางเกือบทั้งหมด ต่างเป็นพันธมิตรกับสหรัฐ ชาตินิยมช่วงนี้เป็นชาตินิยมที่ผสมกับอุดมการณ์ทางศาสนาอิสลาม และกล่าวได้ว่า มีพื้นฐานจากการได้รับการสนับสนุนมากพอสมควรจากมหาอำนาจตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐ เพื่อต่อต้านแนวคิดสังคมนิยมและอิทธิพลของสหภาพโซเวียต อย่างไรก็ตาม ขบวนการชาตินิยมผสมอุดมการณ์อิสลาม ที่เคลื่อนไหวอยู่ในปัจจุบัน ที่มีชื่อเสียงเป็นขบวนการต่ำกว่ารัฐ ซึ่งหลายองค์การ อย่างเช่นขบวนการฮามาสและอิซฮัคเลาะห์ สหรัฐถือเป็นขบวนการก่อการร้าย ที่มีชื่อเสียงมาก ได้แก่ อัลกออิดะห์ที่เคยเป็นพันธมิตรกับสหรัฐมาก่อน อนึ่ง ลัทธิชาตินิยมในตุรกีมีลักษณะเฉพาะ ได้แก่ สามารถสืบทอดเป็นเวลานาน ส่วนสำคัญเกิดจากตุรกีวางตัวเป็นส่วนหนึ่งของยุโรป และเป็นพันธมิตรทางยุทธศาสตร์กับสหรัฐในการต่อต้านสหภาพโซเวียต แต่ในปัจจุบันก็ปรากฏว่าพรรคอิสลามได้ขึ้นมาใช้อำนาจปกครอง โดยรวมแล้ว แนวคิดชาตินิยมและสังคมนิยมมีพัฒนาการไปสู่การผสมกลมกลืนกับอุดมการณ์อิสลาม

2) **เสรีประชาธิปไตยและประชาธิปไตยอิสลาม ฟาสซิสต์อิสลาม และการปฏิรูปทางการเมือง** นี่เป็นการปะทะทางการเมืองสำคัญของตะวันตกกับตะวันออกกลาง ทั้งในทางทฤษฎีและการปฏิบัติ ทั้งทางระบบปกครองและระบบกฎหมาย มีการโต้เถียงระหว่าง 2 ฝ่าย ตลอดจนการนำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์อีกจำนวนมาก ในเรื่องนี้จึงละเอียดอ่อนและค่อนข้างซับซ้อน ควรจะได้ศึกษาให้กระจ่างขึ้น ประเด็นที่มีการถกเถียงกันมาก ได้แก่ ก) **เสรีประชาธิปไตยแบบตะวันตกเข้ากับสังคมอิสลามได้หรือไม่** ซึ่งมีการกล่าวกันไปต่างๆ ข้อเสนอจำนวนไม่น้อยอิงกับผลประโยชน์มากกว่าแสวงหาความเป็นจริง เช่นการกล่าวว่าศาสนาอิสลามมีความโน้มเอียงไปทางความรุนแรง และเป็นฟาสซิสต์ ไม่ใช่ประชาธิปไตย ข) **ประชาธิปไตยอิสลามควรเป็นเช่นใดแน่** เช่นจะต้องใช้กฎหมายอิสลามเหนือกฎหมายทางโลกหรือไม่ และมีปัญหาเกี่ยวกับการตีความหมายกฎหมายอิสลามมากมาย ประชาธิปไตยอิสลามจะสามารถประกันสิทธิเสรีภาพของผู้คน และความแตกต่างทางทัศนะที่สามารถปฏิบัติจริงในระดับที่แน่นอนของตะวันตกได้หรือไม่ ค) **จะเข้าใจเสรีภาพอย่างไร** มีนักคิดอิสลามบางคนเชื่อว่า สิ่งที่ตะวันตกเรียกว่าเสรีภาพ อิสลามเรียกว่าความเป็นธรรม นี้จะสามารถเทียบเคียงให้ชัดเจนโดยข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างไร

2.4 การปะทะทางศาสนา

การปะทะทางศาสนานั้นดำเนินไปอย่างดุเดือด ที่สำคัญเกิดจากการใช้ศาสนาเป็นอุดมการณ์ทางการเมือง การปะทะกันดังกล่าวก่อผลสำคัญดังนี้

1) เกิดกระแสเคร่งศาสนาทั้งในศาสนาคริสต์ (รวมศาสนาอื่น) และอิสลาม กระแสเคร่งศาสนาคริสต์มีสูงในสหรัฐ และผสมเข้ากับกลุ่มขวาใหม่ (Neo-Conservative) ที่มีประธานาธิบดีบุชและคณะเป็นตัวแทน สร้างกระแสต้านอิสลามขึ้น เกิดภาวะที่ล่อแหลมมาก ส่วนกลุ่มเคร่งศาสนาอื่นก็มีอิทธิพลสูงในการใช้ไม่แพ้กันต่อชาวปาเลสไตน์ เช่น สนับสนุนการตั้งถิ่นฐานในดินแดนยึดครอง และคัดค้านการถอนการตั้งถิ่นฐาน กลุ่มเคร่งศาสนาอื่นยังแทรกซึมสู่กองทัพอิสราเอลด้วย สำหรับการเคร่งศาสนาอิสลามนี้แผ่กระจายกว้างขวางออกไปทุกที่ จนเป็นพลังทางการเมืองที่มองข้ามไม่ได้

2) ในกระบวนการศาสนาด้วยกัน ศาสนาอิสลามโดดเด่นขึ้น และทรงพลัง ทั้งนี้เนื่องจากเหตุปัจจัยได้แก่

ก) ศาสนาอิสลามครอบคลุมทุกมิติของชีวิต ไม่ใช่เรื่องของการหลุดพ้นและจริยธรรมอย่างเดียว หากเป็นเรื่องทางการเมืองและวัฒนธรรมด้วย

ข) มีจำนวนผู้นับถือมากและค่อนข้างปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในระยะหลัง

ค) การนำอุดมการณ์ศาสนาเพื่อต่อต้านการครอบงำและลัทธิอาณานิคมตะวันตก บังเกิดผลสูง

ง) อิสลามมีข้อบังคับเกี่ยวกับการบริจาคเพื่อคนยากไร้ และมีองค์กรที่ปฏิบัติด้านนี้อย่างเอาใจจริง เอาใจ สามารถดึงดูดเอาประชาชนผู้ยากไร้จำนวนมาก เข้าเลื่อมใสศรัทธา

จ) ทิศทางอื่นที่ตะวันออกกลางทดลองเดิน ไม่ว่าจะเป็นโลกวิสัย ชาตินิยม สังคมนิยม เพื่อแสดงความเป็นอิสระแห่งตน ล้วนล้มเหลว ศาสนาอิสลามดูจะเป็นคำตอบหลักที่เหลืออยู่ไม่มาก

หมายเหตุ จัปตาบพาทของซาอุดีในการให้เงินอุดหนุนแก่แนวคิดเคร่งอิสลามนิกายวาห์หะบี ซึ่งถูกกระตุ้นโดยเหตุการณ์สำคัญในปี 1979 ได้แก่ *การประวัตินิฮาราน* และการบุกอัฟกานิสถานของสหภาพโซเวียต ตั้งแต่ปี 1975 จนถึงปี 2003 หน่วยงานลับสหรัฐ ประมาณว่าซาอุดีฯให้เงินบริจาคจำนวนกว่า 70 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เงินเหล่านี้ใช้สร้างมัสยิดราว 1,500 แห่ง ศูนย์กลางอิสลาม 210 แห่ง วิทยาลัย 202 แห่ง และโรงเรียนสอนศาสนาเกือบ 2,000 แห่งในประเทศที่ไม่ใช่มุสลิม เงินจำนวนหนึ่งใช้ในการสร้างนักรบญิฮัด โดยเฉพาะเพื่อต่อต้านการยึดครองอัฟกานิสถาน รวมทั้งกลุ่มก่อการร้าย สหรัฐทราบเรื่องนี้แต่ยอมทน เนื่องจากเห็นว่าซาอุดีฯเป็นพันธมิตรสำคัญในการต้านสหภาพโซเวียตและการปฏิวัติอิหร่าน และเริ่มกดดันซาอุดีฯหลังเกิดเหตุวินาศกรรมกันยายน 2001 แต่ซาอุดีฯก็ไม่ได้ขยับเขยื้อนมากนัก จนกระทั่งเกิดระเบิดพลีชีพที่กรุงริยาด 3 ครั้งในวันที่ 12 พฤษภาคม³

³ ดูบทความของเดวิด อี. แคปสัน ชื่อ The Saudi Connection ใน travelbrochuregraphics.com 181203

3) ทางอิสลามมีความพยายามที่จะปฏิรูปให้คำสอนใช้ได้กับสมัยใหม่ กรณีของตุรกีเป็นต้น ซึ่งศาสนาคริสต์ได้กระทำแล้วในช่วงการปฏิรูปศาสนา ศาสนาอิสลามมีความคึกคักกว่า

4) เนื่องจากคำสอนทางศาสนาอิสลามเกี่ยวกับชีวิตเกือบทุกด้าน นอกจากความเชื่อศรัทธาแล้ว ยังมีด้านการเมือง กฎหมาย เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ในครัวเรือน ไปจนถึงอาหารการกินและการแต่งกาย การปฏิรูปศาสนาจึงมีความลึกซึ้งกว่าของศาสนาคริสต์ ที่เพียงยอมรับโลกวิสัย

2.5 การปะทะทางเศรษฐกิจ-การผลิต

การปะทะกันทางเศรษฐกิจ-การผลิตระหว่างตะวันตกกับตะวันออกกลาง ส่งผลเห็นชัดนับแต่กลางศตวรรษที่ 19 ดังนี้

1) ตะวันออกกลางที่เคยเป็นศูนย์การค้าแห่งหนึ่งของโลก โดยเฉพาะจักรวรรดิออตโตมานได้เสื่อมถอยลง ประเทศในตะวันออกกลางได้กลายเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจและสินค้าเกษตรส่งไปขายต่างประเทศ เช่น ฝ้ายจากอียิปต์ ไหมจากเลบานอน ธัญพืชต่างๆจากตุรกี อิรัก ซีเรียและประเทศใกล้เคียง การอุตสาหกรรมมีน้อยมาก จนถึงกลางศตวรรษที่ 20 การผลิตและการค้าน้ำมัน เป็นสิ่งที่นำความมั่งคั่งมาสู่ภูมิภาคนี้ และนำสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง

2) เศรษฐกิจในตะวันออกกลางโดยทั่วไปเดินไปบนหนทางระบบทุน และเข้าเป็นส่วนในระบบทุนโลก ยกเว้นบางประเทศที่ถูกตะวันตกกลืนโทษ เช่นอิหร่านและซีเรีย ที่ค้าขายในตลาดโลกจำกัด อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศอิสลามทั่วโลก 56 แห่งได้รวมตัวกันจัดตั้งองค์การการประชุมอิสลาม (โอไอซี) ในนี้มีเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ที่กระชับแน่นแฟ้นขึ้น ตะวันออกกลางและโลกมุสลิมมีศักยภาพที่จะสร้างเขตเศรษฐกิจอิสลาม และเศรษฐกิจแบบอิสลาม เช่นไม่มีดอกเบี้ย และไม่ทำสิ่งต้องห้ามอื่น

3) เศรษฐกิจน้ำมันและผลกระทบ ตะวันออกกลางเป็นแหล่งสำรองน้ำมันใหญ่ที่สุดของโลก สร้างความมั่งคั่งอย่างรวดเร็วจากการค้าน้ำมัน ทำให้ภูมิทัศน์ทางเศรษฐกิจ-การเงินโลกเปลี่ยนแปลงได้ที่น่าติดตาม ได้แก่

ก) สิ่งที่น่าสนใจบางคนเรียกว่า ลัทธิโลกาภิวัตน์อาหรับใหม่ (New Global Arabism) ซึ่งประกอบด้วยรัฐอาหรับกว่า 20 ประเทศมีภาษาและศาสนาร่วมกัน กระตุ้นด้วยความรู้สึกถูกกดขี่เป็นเบียดเบียน และเชื่อมโยงเข้าด้วยกันด้วยการสื่อสารแบบสมัยใหม่ มีการเดินทางและการลงทุนในหมู่ประเทศเหล่านี้อย่างเข้มข้นขึ้น บางประเทศเช่นยูเออี ได้กลายเป็นศูนย์ทางเทคโนโลยีและการท่องเที่ยวบันเทิงชาวอาหรับมีจิตสำนึกข้ามชาติและศึกษาตะวันตกอย่างละเอียด พร้อมที่จะก้าวเดินไปพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์⁴

ข) การตั้งกองทุนความมั่งคั่งชาติของตะวันออกกลาง โดยเฉพาะในกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ ที่มีมูลค่านับล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งจะทำให้ภูมิภาคนี้กลายเป็นศูนย์การเงินโลกแห่งหนึ่ง

⁴ ดูบทความของ Parag Khanna ชื่อ ลัทธิโลกาภิวัตน์อาหรับใหม่ ในวอชิงตัน โพสต์ 090606

2.6 การปะทะกันทางการศึกษา

การปะทะกันในด้านนี้ โดยทั่วไปตะวันตกส่งอิทธิพลต่อตะวันออกกลาง ทำให้การศึกษาในตะวันออกกลางแปรเป็นแบบตะวันตก โดยเฉพาะเมื่อเป็นการศึกษาแบบโลกวิสัย แต่เมื่อเป็นการศึกษาทางศาสนา ตะวันออกกลางยังคงรักษารูปแบบและเนื้อหาของตนไว้ได้มาก ส่วนหนึ่งเกิดจากให้เงินอุดหนุนอย่างมากจากรัฐอาหรับ ที่สำคัญคือซาอุดีฯ จนสามารถเปิดโรงเรียนสอนศาสนา (Madrassa) ในที่อื่นได้แก่ปากีสถานและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โรงเรียนสอนศาสนาเหล่านี้ตกเป็นเป้าโจมตีว่าเป็นแหล่งผลิตผู้ก่อการร้าย แต่ก็มีบางรายงานกล่าวว่า เป็นเรื่องแต่ง มีมูลความจริงน้อย โดยชี้ว่าแม้โรงเรียนสอนศาสนาจะสร้างผู้เคร่งศาสนาขึ้นมา แต่ก็ไม่ได้สร้างผู้ก่อการร้าย โดยชี้ว่าเมื่อตรวจสอบผู้ก่อการร้าย 75 คนที่ได้ชื่อว่างลงมือปฏิบัติการต่อประเทศตะวันตกและพันธมิตร มีเพียง 9 คนเท่านั้นที่เข้าโรงเรียนสอนศาสนา และทั้งหมดก่อการที่เกาะบาห์ลี แม้กระนั้นผู้ที่วางแผนวินาศกรรม ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการศึกษาจากมหาวิทยาลัย 5 คน ในนี้ 2 คนเป็นผู้บรรยายในมหาวิทยาลัย⁵

2.7 การปะทะทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

การปะทะกันด้านนี้อาจเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกเป็นช่วงที่อาหรับและอิสลามรุ่งเรือง ยุโรปยังคงอยู่ในสมัยกลาง ในช่วงนี้พบว่ามีกรถ่ายเทวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีหลายประการ ตั้งแต่คณิตศาสตร์ เคมีและการแพทย์ ดาราศาสตร์ การจัดการน้ำและชลประทาน เครื่องกลอื่น เช่นนาฬิกา ไปสู่ตะวันตก ช่วงที่สองนับแต่ศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีตะวันตกได้ไหลบ่าสู่ตะวันออก จนถึงปัจจุบันเทคโนโลยีสำคัญ เช่น การสำรวจขุดเจาะและการกลั่นน้ำมันได้มาจากตะวันตก และยังคงต้องเรียนจากตะวันตกต่อไปอีก สถานการณ์เช่นนี้ทำให้เกิดการถกเถียงทั้งในโลกอิสลามและตะวันตกว่า ศาสนาอิสลามเอื้ออำนวยหรือไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี บางคนเห็นว่าศาสนาอิสลามยอมรับเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางทหารได้ง่ายกว่าการวิจัยพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์

2.8 การปะทะกันในด้านสิทธิสตรี

การปะทะกันนี้ก่อผลให้มีการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีในโลกมุสลิม เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในประเทศโลกที่สามทั่วไป การเคลื่อนไหวในประเทศทั้งหลายโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นแบบโลกวิสัย อิงกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ที่ทำให้สตรีมีการศึกษาสูงขึ้น ภาระงานครัวเรือนลดลง และมีตลาดแรงงานสำหรับสตรีมากขึ้นไม่อิงกับศาสนา ในโลกอิสลามก็มีกระแสการเคลื่อนไหวดังกล่าว แต่ก็มีกระแสการเคลื่อนไหวที่อิงกับศาสนาอิสลามเกิดขึ้นด้วย ที่เรียกว่าสตรีนิยมอิสลาม ซึ่งได้รายงานไปแล้ว แต่ก็ควรติดตามขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีในโลกอาหรับ-อิสลามต่อไป เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงสูง อนึ่ง เป็นที่สังเกตว่าการ

⁵ ดูบทความชื่อ The Madrassa Myth ในนิวซอร์ค ไทมส์ 140605

แต่งกายของสตรีอิสลาม ได้แก่ ผ้าคลุมศีรษะและผ้าปิดหน้าได้กลายเป็นประเด็นทางการเมืองในประเทศตุรกีและประเทศยุโรป

2.9 การปะทะกันทางวัฒนธรรม

เป็นการปะทะกันอย่างดุเดือด กลุ่มผู้นำอิสลามเห็นว่าการพ่ายแพ้ทางวัฒนธรรมเป็นการพ่ายแพ้ทุกสิ่งทุกอย่าง เช่นมีนักวิชาการบางคนเห็นว่าวัฒนธรรมอิสลามเป็นวัฒนธรรมที่กระทำบนพื้นดิน ตั้งแต่สวดมนตร์ กินอาหาร ไปจนถึงการรับแขก การสังสรรค์ในครอบครัว พรหมจึงมีความสำคัญมาก การทอพรหมเป็นวัฒนธรรมสำคัญอย่างหนึ่ง มีการทอพรหมด้วยจิตวิญญาณเพื่อให้เป็นที่กระทำกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม แม้การทอพรหมสมัยใหม่อาจต้องใช้วัสดุบางอย่างเช่นสีจากตะวันตก แต่ก็ไม่ควรทำให้การทอพรหมเป็นแบบอุตสาหกรรมเพื่อทำกำไร⁶

มีประเด็นที่น่าสนใจได้แก่ ก) **ศาสนา** ศาสนาคริสต์แทรกเข้าไปได้น้อยเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น และดูเหมือนว่าศาสนาอิสลามจะเบียดขับศาสนาคริสต์จากตะวันออกกลาง ข) **ภาษา** ภาษาของเจ้าอาณานิคม ได้แก่ อังกฤษและฝรั่งเศส ไม่ได้ครอบงำเด็ดขาด ประเทศเหล่านี้ยังพูดภาษาของตนได้แก่อาหรับเปอร์เซีย และตุรกี ค) **อาหาร** อาหารแบบพื้นเมืองยังคงดำรงแพร่หลาย และยังมีอาหารฮาลาล การแต่งกายยังคงแต่งกายแบบเดิมสูง ยกเว้นในเมือง ง) **ดนตรี เพลง ภาพยนตร์** มีลักษณะเฉพาะของตน แม้ว่าจะมีภาพยนตร์จากตะวันตก เนื่องจากมีข้อห้ามเกี่ยวกับสตรีและครอบครัวสูง กล่าวโดยรวมอาหรับ-อิสลามยังคงลักษณะความเป็นอิสระทางวัฒนธรรมของตนไว้ได้ในระดับหนึ่ง เป็นวัฒนธรรมเก่าที่ยืนท่ามกลางวัฒนธรรมตะวันตกอย่างน่าทึ่ง

3. จะกลมกลืนกันอย่างไร เป็นเพียงความเข้าใจผิดหรือแตกแยกลึกซึ้ง

บัน คิมูน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ในการเคลื่อนไหวอย่างเอาจริงเอจังเพื่อสร้างพันธมิตรทางอารยธรรม (Alliance of Civilizations) โดยเฉพาะระหว่างตะวันตกกับอิสลาม ได้เดินทางไปยังหลายประเทศ เช่น สเปนและสหรัฐ เขาได้กล่าวว่า “มีการเล็งเห็นว่าตะวันตกอยู่ข้างหนึ่ง และอิสลามอยู่อีกข้างหนึ่ง เราจะต้องจัดการเล็งเห็นที่ผิดนี้”⁷ ความไม่เข้าใจกันนี้เป็นเพียงการเข้าใจผิดอย่างหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าความแตกต่างระหว่างตะวันตกที่มีสหรัฐเป็นแกนและอิสลามจะมีรากที่ลึกซึ้งกว่านั้น มีการเปลี่ยนแปลงท่าทีของอิสลามต่อตะวันตก ตั้งแต่การเป็นพันธมิตรการไว้วางใจ มีความหวัง ไปสู่การรู้สึกถูกหักหลัง การไม่เชื่อมั่นจนกระทั่งถึงการเป็นศัตรู การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นในสภาพที่วัฒนธรรมตะวันตกและอิสลามไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอะไรมาก

สถานการณ์จนถึงศตวรรษที่ 20 โดยทั่วไปเป็นอิสลามปรับตัวเข้ากับตะวันตก ในศตวรรษที่ 21 เป็นเวลาที่ตะวันตกต้องปรับตัวให้เข้ากับโลกมุสลิมและตะวันออกกลางมากขึ้น ยุคที่ตะวันตกจะกระทำ

⁶ คำสัมภาษณ์ของศ.เชเฮส อูสเซน นัสเซอร์ ว่าด้วย Islam, Muslims and Modern Technology ใน thefreelibrary.com

⁷ ข่าวสหประชาชาติ 080208

ต่ออิสลาม-ตะวันออกกลางอย่างไรก็ได้ สิ้นสุดลงแล้ว เช่นการให้สัญญาแล้วไม่ทำตาม และการใช้กำลังอย่างโจ่งแจ้ง อิสลามมีทั้งด้านสันติภาพและสงคราม การสนับสนุนสันติภาพ ทำลายเงื่อนไขของสงคราม นี่เป็นสิ่งที่ตะวันตกควรต้องรู้และสนใจ ในโลกมุสลิมเองก็มีการตีความคำสอนไปในทางก่อความรุนแรง และก่อการร้าย และปฏิบัติตามนั้น ซึ่งชาวมุสลิมไม่น้อยก็ไม่ได้เห็นด้วย การตีความคำสอนเพื่อให้อิสลามเหมาะกับศตวรรษที่ 21 เพื่อสันติภาพ ความปลอดภัย และความมั่นคงของโลกอิสลามและประชาคมโลก เป็นภาระของตะวันออกกลางและโลกมุสลิมโดยรวม

เมื่อทั้งสองฝ่ายมีการปรับ ก็คาดหวังได้ว่าความกลมกลืนจะบังเกิดขึ้นได้.

บรรณานุกรม

- Bergen, Peter. The madrassa Myth. **New York Times**. (June 14, 2005) <http://www.nytimes.com/2005/06/14/opinion/14bergen.html?_r=1&pagewanted> Retrieved 1 Apr 2008.
- Berman, Paul. Why Radical Islam just won't die. **The New Yoke Time** (March 23, 2008) <<http://www.nytimes.com/2008/03/23/opinion/23berman.html?ref=opinion>> Retrieved 28 Mar 2008.
- Carpenter, Scott J. Overcoming 'Fitna' **Middle East Strategy at Harvard** (Mar 2nd, 2008) <http://blogs.law.harvard.edu/mesh/2008/03/overcoming_fitna/> Retrieved 12 Mar 2008.
- Clarke, Jonathan. **Threats to one humanity**. <http://www.cceia.org/resources/transcripts/5407.html/:pf_printable> Retrieved 2 Apr 2008.
- Fuller, Graham and Myers, Joanne J. **The Future of Political Islam** <http://www.cceia.org/resourcer/transcripts/934.html/:pf_printale?> Retrieved 2 Apr 2008.
- Gerges, Fawaz A. and Myers, Joanne J. **America and Political Islam: Clash of Cultures or Clash of Interests?** <http://www.cceria.org/resources/transcripts/116.html/:pf_printable?> Retrieved 2 Apr 2008.
- Ghair, Alaqa I. Global Hujra: A Pakhtun Cyber Land, **West vs Islam** <<http://www.khyberwatch.com/forums/showthread.php?t=1528>> Retrieved 12 Mar 2008.
- Hosseini, Seyyed. **Islam, Muslims, and modern technology**. <http://www.thefreelibrary.com/_/print/PrintArticle.aspx?id=139516230> Retrieved 3 Apr 2008.
- 'Islam vs. West' a false divide, says Ban Ki-moon <<http://www.un.org/apps/printnewsAr.asp?nid=25552>> Retrieved 2 Apr 2008.
- Khanna, Parag. The new Global Arabism. **The washingtonpost** (June 9, 2006) <<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2006/06/08/AR2006060801362.html>> Retrieved 1 Apr 2008.
- Krieger, Doug. **In the Name of Allah vs. In the Name of Liberty** <http://www.the-tribulation-network.com/dougkrieger/islam_vs_the_west.htm> Retrieved 12 Mar 2008.
- Lewis, Bernard. **The west and the middle east. (history of relations)** <http://www.travelbrochuregraphics.com/extra/the_west_and_the_middle_east.htm> Retrieved 12 Mar 2008.
- Myers, Joanne J. **Globalized Islam: The search for a new Ummah**. <http://www.cceia.org/tranxcipts/5334.html/:pf_printable?> Retrieved 2 Apr 2008.
- Plkovskaya, Olga. Repaying the West's Debt to Islam, **Business Week** (March 29, 2008) <http://www.businessweek.com/technology/content/mar2005/tc20050329_3316.htm> Retrieved 3 Apr 2008.
- Ramadan, Tariq. **At the crossroad of Islam, the West** <http://www.tariqramadan.com/imprimer.php3?id_article=572> Retrieved 2 Apr 2008.
- Rubin, Barry. **Globalization and the Middle east: Part One** <<http://yaleglobal.yale.edu/article.print?id=744>> Retrieved 12 Mar 2008.
- Shavit, Uriya. **Should muslims Integrate into the west?** <<http://www.meforum.org/pf.php?id=1761>> Retrieved 12 Mar 2008.
- Shuster, Mike. **The middle east and the west: The crusades 1098-1291** <<http://www.npr.org/templates/story.php?storyId=3854466>> Retrieved 12 Mar 2008.
- Viorts, Miton and Myers, Joanne J. **Storm from the East: The Struggle between the Arab world and the Christian west**. <http://www.cceia.org/resources/transcripts/5366.html/:pf_printable?> Retrieved 2 Apr 2008.

ประมวลข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวตะวันออกกลาง

มกราคม 2551

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในตะวันออกกลาง

1. สรุปสถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการเมืองในภูมิภาคตะวันออกกลางในช่วงเดือน มกราคม 2008 มีประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

สถานการณ์ความขัดแย้งอิสราเอลและปาเลสไตน์ ความรุนแรงในเขตกาซายังคงอยู่ อิสราเอลได้ใช้กำลังปราบปราม และกดดันด้วยการปล่อยก๊าซพิษ และตัดไฟฟ้าในเขตกาซา ส่งผลให้อียิปต์ต้องเปิดชายแดนช่วยเหลือปาเลสไตน์

สถานการณ์ทางการเมืองในปาเลสไตน์ ฟาตห์และฮามาสยังมีการพยายามเจรจาต่อรองระหว่างทั้งสองฝ่ายเพื่อสันติภาพตะวันออกกลาง แต่แนวโน้มยังไม่มีความคืบหน้าของสันติภาพดังกล่าว

เหตุการณ์รุนแรงในเลบานอน ความรุนแรงในเลบานอนยังมีความรุนแรงที่เกี่ยวข้องจากความขัดแย้งทางการเมืองที่ยังไม่ลงตัว

ส่วนเหตุการณ์ในอิรัก นโยบาย Surge ของบุช และการยุติโจมตีของกลุ่มเมดิห์ทำให้ความรุนแรงในอิรักค่อนข้างลดลง ยอดผู้เสียชีวิตลดลงต่ำสุด อย่างไรก็ตาม ความแตกแยกทางลัทธิ ยังปรากฏให้เห็น ส่วนด้านต่างประเทศแม้ว่าจะคลี่คลายกับอิหร่านได้ แต่อิรักกลับมีปัญหากับตุรกีเพราะกลุ่มเคิร์ดที่อยู่ทางตอนเหนืออิรัก

ส่วนสถานการณ์นิวเคลียร์ของอิหร่าน ทั้งหกชาติมหาอำนาจยังคงเดินหน้าเพื่อคว่ำบาตรทางการเมืองอิหร่านเป็นครั้งที่สามในประเด็นเรื่องนิวเคลียร์ ซึ่งต้องรอให้อิหร่านตอบข้อซักถามจากการถูกตรวจสอบจากไอเออีเอ

ส่วนสถานการณ์ประเทศอิสลามอื่นๆ สถานการณ์ในอัฟกานิสถาน ยังคงปรากฏความรุนแรง ขณะที่บุตรชายของ อุซามะห์ บิน ลาดิน ออกมาเรียกร้องสันติภาพ

ส่วนสถานการณ์ปากีสถาน การเลือกตั้งในปากีสถานมีแนวโน้มเดินหน้า แม้ว่าเหตุการณ์ลอบสังหารนางเบนาศีร์ บุตโตยังดำเนินการค้นหาความจริงกันต่อไป

2. สรุปสถานการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในตะวันออกกลาง

ในช่วงเดือนมกราคม 2008 ภูมิภาคตะวันออกกลาง ยังมีกระแสความรุนแรงปรากฏอยู่แต่ความหนักเบาของความรุนแรงแตกต่างกันไป สถานการณ์ในประเทศอิรักปรากฏว่ายังมีเหตุระเบิดพลีชีพ แต่ยอดผู้เสียชีวิตลดลงขณะที่ความแตกแยกของลัทธิยังปรากฏอยู่ สถานการณ์การเมืองของปาเลสไตน์ ปัญหาการเมืองภายในยังไม่ลงตัวและการเจรจาต่อรองยังคงดำเนินอยู่ระหว่างฟาตห์และฮามาส ส่วนอิสราเอลกับปาเลสไตน์ความขัดแย้งยังคงอยู่โดยเฉพาะในเขตกาซาที่ฮามาสเข้าครอบครองอยู่ ขณะที่เลบานอนยังคงเผชิญกับความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับการเมือง สำหรับอิหร่านประเด็นนิวเคลียร์และการคว่ำบาตรยังเป็นที่น่าจับตามองและยังเป็นประเด็นเด่น ส่วนอัฟกานิสถานนั้นสถานการณ์

สถานการณ์การเมืองในเลบานอน

ในช่วงเดือน ม.ค. ความขัดแย้งทางการเมืองภายในเลบานอนยังคุกรุ่น โดยมีเหตุการณ์ที่สำคัญๆ ดังนี้

เกิดเหตุลอบวางระเบิดขบวนรถกองกำลังเลบานอน เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงเปิดเผยว่าเกิดเหตุระเบิดอย่างรุนแรงโจมตีขบวนรถของกองกำลังความมั่นคง รอบนอกเมืองหลวงของเลบานอน ทำให้นาวาเอกวิชัยม เอ็ดสมาชิกรัฐสภาของกองกำลังความมั่นคงภายใน และบอดีการ์ดของเขาเสียชีวิตในเหตุระเบิดและมีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 10 คน ซึ่งรวมเจ้าหน้าที่อาวุโสของกองทัพด้วยเหตุเกิดขึ้นในพื้นที่ชาวคริสต์ ชานเมืองเบรุต โดยก่อนหน้านี้ 10 วัน รถยนต์ของสถานทูตสหรัฐ ก็ถูกโจมตีโดยคาร์บอมบ์แต่ไม่มีใครบนรถคันดังกล่าวเสียชีวิต ทว่า ผู้ขับรถสัญจรในบริเวณที่เกิดเหตุ 3 คนเสียชีวิต โดยการโจมตีครั้งนี้เป็นการต่อต้านผลประโยชน์ของสหรัฐ ในเลบานอนครั้งแรก ตั้งแต่กลางทศวรรษที่ 1980 และมีขึ้นในระหว่างการเดินทางเยือนตะวันออกกลางของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู. บุช (เอเอฟพี 25012008) นอกจากนี้เกิดจลาจลในเลบานอนมีผู้เสียชีวิต 4 ศพ เมื่อวันที่ 26 ม.ค 2008 ผู้สนับสนุนฝ่ายค้านในเลบานอนถูกยิงตายอย่างน้อย 4 ศพ ระหว่างการประท้วงการตัดไฟฟ้าและการประท้วงได้แผ่ขยายหลังจากการสังหารเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนซีเรีย ซึ่งทหารได้ยิงปืนสู่อากาศเพื่อขับไล่กลุ่มผู้ประท้วงซึ่งได้ใช้ยางรถมากีดขวางถนนหลายเส้น รวมทั้งถนนไฮเวย์ที่มุ่งสู่ท่าอากาศยานกรุงเบรุต (albawaba.com 27012008)

เลบานอนกำหนดวันชาติรำลึกถึง 8 สมาชิกฝ่ายค้านที่ลี้ภัย เมื่ออาทิตย์ที่ 27 ม.ค 2551 สมาชิกกลุ่มเฮซบอลเลาะห์ชาวซีเรียจำนวน 8 คนถูกยิงเสียชีวิตและอีก 29 คนบาดเจ็บ เหตุเกิดที่กรุงเบรุตซึ่งไม่ทราบว่าเป็นมือของฝ่ายใดและไม่มีใครออกมารับผิดชอบการกระทำดังกล่าว โดยความรุนแรงเกิดขึ้นหลังจาก Amal ผู้นำในการต่อต้านถูกยิงเสียชีวิตจากการที่กองกำลังทหารเข้ามาสลายกลุ่มต่อต้านที่ประท้วงการตัดไฟฟ้า ซึ่ง Electricite du Liban ได้ปฏิเสธในการขยายการใช้ไฟฟ้าในเขตชานเมืองทางตอนใต้ (albawaba.com 28012208)

สถานการณ์การเมืองในปาเลสไตน์

ในช่วงเดือน ม.ค. ความขัดแย้งทางการเมืองภายในปาเลสไตน์ระหว่างฮามาสและฟาตห์ ยังเป็นประเด็นที่น่าจับตามอง โดยมีเหตุการณ์ที่สำคัญๆ ดังนี้

การต่อรองอำนาจระหว่างฮามาสและฟาตห์เพื่อสันติภาพตะวันออกกลาง เมื่อวันที่ 9 ก.ย. 2550 กลุ่ม ICG (the International Crisis Group) ซึ่งเป็นกลุ่มนักวิชาการอิสระออกมาระบุว่าฮามาสและฟาตห์ต้องต่อรองอำนาจเพื่อเตรียมการสู่เพื่อสร้างสันติภาพตะวันออกกลาง โดยประเทศอาหรับและประเทศที่สามควรเป็นตัวกลางระหว่างฟาตห์ (ปัจจุบันควบคุมเขตเวสต์แบงก์) และฮามาส (ที่เข้าไปยึดเขตกาซาเมื่อสองเดือนที่ผ่านมา) นาย Robert Malley อดีตที่ปรึกษาทำเนียบขาว ซึ่งดำเนินโครงการตะวันออกกลางของ ICG ระบุว่า หากรัฐบาลเอกภาพกำเนิดขึ้น ก่อนที่จะ

ยอมรับสิ่งนั้น ประเทศอื่นๆ ในโลกควรจะต้องทำอะไรสักอย่าง ความคิดทางบวกของ จอร์จ ดัลเบียร์ บูช และ โทนี แบลร์ ที่หวังว่า ประธานาธิบดีอับบาสจะสามารถสร้างสันติภาพกับอิสราเอลและล้อมกาซาไว้ จะเป็นการทำลายเครดิตของกลุ่มฮามาส แต่กลุ่ม ICG ทักถึงประเด็นข้อเคลือบแคลงระหว่างฮามาสและฟาตาคี และการไม่ยอมรับรัฐอิสราเอล Ghassan Khatib นักรัฐศาสตร์เวสต์แบงก์มองว่า ทั้งสองฝ่ายยังไม่อยู่ในสภาพที่สูงงอมพอกที่จะเป็นหุ้นส่วนกัน เพราะฮามาสสนใจที่จะมีอำนาจเข้ามาควบคุม ขณะที่ฟาตาคีไม่ชอบที่ตกอยู่ภายใต้สภาพการณ์เช่นนั้น รายงานของ ICG ระบุว่าสิ่งที่ควรเป็นมากที่สุดคือ ฟาตาคีและฮามาสยุติการต่อสู้กันเองที่จะทำลายสถาบันประชาธิปไตย และเริ่มขั้นตอนการแบ่งอำนาจระหว่างฉนวนกาซาและเขตเวสต์แบงก์ และเตรียมการในการแบ่งสรรอำนาจ ตามการริเริ่มข้อตกลงสันติภาพอาหรับปี 2002 หรือ Arab peace initiative (Independent 10082007)

สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างปาเลสไตน์และอิสราเอล

ในช่วงเดือน ม.ค. 2007 มีเหตุการณ์น่าสนใจดังนี้

อิสราเอลปล่อยกาซพิษเข้าทำลายเขตกาซา เมื่อวันอังคารที่ 15 ม.ค 2008 กองกำลังอิสราเอลใช้เฮลิคอปเตอร์บุกถล่มเขต Shajaja ด้านตะวันออกของกาซาสังหารชาวปาเลสไตน์ 19 คนรวมทั้งนาย Husam Zahar บุตรของผู้นำฮามาส นาย Mahmoud Zahar อิสราเอลออกมามีมติที่กลุ่มฮามาสยิงถล่มเข้าใส่อิสราเอล และความรุนแรงในกาซาทวีเพิ่มขึ้นเพราะอิสราเอลได้เปิดปฏิบัติการตอบโต้โจมตีดังกล่าว ทั้งนี้เหตุรุนแรงเกิดขึ้นเพราะกลุ่มฮามาสไม่พอใจที่ประธานาธิบดีอับบาสพยายามเจรจาทันทีกับอิสราเอลในเรื่องสันติภาพระหว่างอิสราเอลและปาเลสไตน์ ทั้งๆที่กลุ่มฮามาสซึ่งมีนาย Ismail Haniyeh นายกรัฐมนตรี ได้ยึดครองฉนวนกาซ่านับตั้งแต่มิถุนายนปีที่ผ่านมา (Independent16012008)

ต่อมาอิสราเอลตัดการให้ไฟฟ้าในกาซา เมื่อพฤหัสบดีที่ 17 ม.ค 2551 อิสราเอลใช้อำนาจลดจำนวนการใช้แก๊สและเครื่องเวชภัณฑ์ในเขตกาซาหลังจากการเคลื่อนไหวของนานาชาติที่ประณามการกระทำของอิสราเอลในการใช้มาตรการ embargo ตัดการให้ไฟฟ้าในกาซามีกำหนด 4 วัน ซึ่งการระงับการให้ไฟฟ้าส่งผลให้เขตกาซาไม่มีไฟฟ้าใช้และอุตสาหกรรมเกิดความเสียหาย โดยการกระทำของอิสราเอลเพื่อสร้างความกดดันให้แก่กลุ่มฮามาสที่ได้ยิงปืนเข้าใส่ในเขตอิสราเอล สหภาพยุโรป รัฐบาลอังกฤษและสหประชาชาติโดยองค์การศูนย์ผู้อพยพ UNRWA ได้ออกมาเตือนพร้อม บังคับให้แจกจ่ายอาหารแก่ผู้อาศัย 870,000 รายในกาซา UNRWA ได้ขนน้ำมันของหน่วยงานเองมาช่วยเหลือให้แก่โรงพยาบาลใหญ่สองแห่งในกาซาคือ Shifa และ The European Hospital นาย Ehud Olmert นายกรัฐมนตรีอิสราเอล ได้แถลงว่าประชาชนในกาซายังสามารถเดินไปไหนมาไหนได้และต้องยอมรับว่าชาวอิสราเอลที่อาศัยในย่านทางตอนใต้ นั้นไม่สามารถอยู่อย่างสันติสุขได้เพราะต้องเผชิญกับกลุ่มก่อการร้ายที่รังควาญ ซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลอิสราเอลกล่าวว่า การเปิดให้ใช้ไฟฟ้าขึ้นอยู่กับว่าการบุกยิงเข้าใส่ในเขตอิสราเอลบังดำเนินการอยู่หรือไม่ โดยสื่ออิสราเอลได้ระบุว่าเจ้าหน้าที่กระทรวงต่างประเทศอิสราเอลอ้างว่าการยิงบุกโจมตีเข้าใส่เขตอิสราเอลลดลงในช่วง 3 วันที่ผ่านมา ซึ่งนั่นหมายถึงว่ากลุ่มฮามาสได้รู้ถึงสัญญาณการเตือนจากอิสราเอล (The Independent 22012008)

อับบาสยืนยันการเจรจากับอิสราเอลยังต้องดำเนินต่อไป เมื่อวันที่ 22ม.ค. 2008 ประธานาธิบดีอับบาสกล่าวว่า การเจรจาเรื่องสันติภาพกับอิสราเอลต้องดำเนินต่อไป การหยุดติดต่อกับอิสราเอลเป็นสิ่งไร้ประโยชน์ ประธานาธิบดีอับบาสยังมองว่าการต่อรองต้องดำเนินต่อไปและเสนอให้รัฐบาลของตนเองเข้าควบคุมด้านตรงข้ามฉนวนกาซาในฝ่ายปาเลสไตน์ ซึ่งอับบาสถึงกับเครียดเมื่อการต่อรองดังกล่าวถูกรอค้างไว้เพราะอิสราเอลวางเครื่องกีดขวางในฉนวนกาซาเมื่ออาทิตย์ที่ผ่านมา ซึ่ง Al-Quds หนังสือพิมพ์รายวันระบุว่าอับบาสถูกบีบบังคับเพื่อให้ลาออกและยุติการเจรจากับอิสราเอล (Albawaba 25012008) นอกจากนี้ผู้นำปาเลสไตน์เรียกร้องฮามาสหยุดยิงถล่ม

อิสราเอล เมื่อวันที่ 26 ม.ค 2550 Mahmud Abbas ประธานาธิบดีปาเลสไตน์ได้เรียกร้องให้กลุ่มหัวรุนแรงฮามาสหยุดยิงจากฉนวนกาซาตามข้อเสนอแนะของอิสราเอลเพราะจะทำให้ชาวโลกมองว่าอิสราเอลเป็นเหยื่อที่เสียเปรียบ พร้อมทั้งกล่าวประณามการที่อิสราเอลขัดขวางการขนส่งเครื่องบริโภคและยาที่เข้ามาในเขตฉนวนกาซา (Albawaba 26012008) **เจ้าชายซาอูดิอาราเบียยื่นข้อเสนอความร่วมมือกับอิสราเอล** หลังจากการต่อรองเซ็นสัญญาสันติภาพ เจ้าชาย Turki al-Faisal ซึ่งเคยเป็นเอกอัครราชทูตประจำสหรัฐและอังกฤษ และที่ปรึกษาภาคี Abdullah ของซาอูดิอาราเบียได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์รอยเตอร์ ว่าได้ยื่นข้อเสนอความร่วมมือของโลกอาหรับโดยในนามของกลุ่มสันนิบาตอาหรับ (Arab peace initiative) หากอิสราเอลยอมรับข้อตกลงสันติภาพและถอนตัวออกจากเขตแดนอาหรับ โดยความร่วมมือจะเป็นทั้งด้าน น้ำเกษตรกรรม วิทยาศาสตร์และการศึกษา (albawaba.com 21012008)

ฮามาสระบิตก้าแพงฉนวนกาซา เมื่อวันที่ 23 ม.ค 2551 หลังกลุ่มฮามาสจัดระบิตตามก้าแพงชายแดนที่ปกครองโดยฮามาส อย่างน้อย 15 ลูก โดยกลุ่มฮามาสประท้วงอิสราเอล ที่ปิดกั้นการส่งเชื้อเพลิง และความช่วยเหลือต่างๆ มายังฉนวนกาซาเป็นเวลาหลายเดือนมาแล้ว ซึ่งคับขันยิ่งขึ้นนับแต่ในวันพฤหัสบดี ที่ 17 ม.ค.2551 ที่ผ่านมา โดยกลุ่มฮามาสซึ่งควบคุมฉนวนกาซาอยู่ได้เรียกร้องให้อียิปต์เปิดชายแดน เพื่อบรรเทาการปิดกั้นของอิสราเอล ซึ่งมีจุดประสงค์ให้มีการหยุดยิงจรวด และเป็นครกจากกาซาไปยังชุมชนใกล้เคียงของอิสราเอลแม้ว่าเมื่อวันที่ 22 ม.ค. 2551 อิสราเอลยอมให้มีการส่งแก๊สหุงต้ม และเชื้อเพลิงไปยังโรงไฟฟ้าของกาซา ซึ่งเป็นเหตุให้คืนวันอาทิตย์ที่ผ่านมาเมืองกาซาต้องตกอยู่ในความมืด และกระตุ้นให้ตึกถล่มเกี่ยวกับวิกฤตด้านความช่วยเหลือของเพื่อนมนุษย์ แต่ชาวปาเลสไตน์เรียกร้องให้ยุติการปิดล้อมทั้งหมด (เอเอฟพี 23012008)

อียิปต์เปิดชายแดนช่วยเหลือคลี่คลายวิกฤตปาเลสไตน์ เมื่อวันที่ 23 ม.ค 2551 ฮัสซัม ซากี โฆษกกระทรวงต่างประเทศอียิปต์ แถลงว่า สาเหตุที่อียิปต์เปิดให้ประชาชนผู้ขัดสนข้ามพรมแดนเข้ามาเพื่อหาทางคลี่คลายวิกฤตจากปัญหาวิกฤตด้านมนุษยชน หลังเกิดปัญหาประชาชนอย่างน้อย 50,000 ราย หลังไหลข้ามพรมแดนกาซา-อียิปต์ เพื่อซื้อเชื้อเพลิง เนื่องจากประชาชนชาวปาเลสไตน์จำนวนมาก ขาดแคลนเชื้อเพลิง อาหารและเครื่องอุปโภคบริโภคอื่นๆ หลังอิสราเอลปิดพรมแดนด้านที่ติดกับฉนวนกาซา เพื่อตอบโต้การยิงจรวดโจมตีของขบวนการกลุ่มฮามาส ทำให้พลเมืองหลังไหลเข้าไปในอียิปต์ ผ่านช่องก้าแพงที่ถูกทำลายโดยที่หน่วยรักษาความปลอดภัยของอียิปต์ได้เพียงแต่ยืนดูโดยไม่เข้ามาแทรกแซง ซึ่งการข้ามพรมแดนอย่างผิดกฎหมายครั้งนี้เกิดขึ้นหลายชั่วโมงหลังการเผชิญหน้าจุดผ่านแดนเมืองราฟาห์ โดยมีการยิงปะทะกัน หลังกลุ่มผู้ประท้วง ชาวปาเลสไตน์จากฉนวนกาซา ซึ่งอยู่ในความปกครองของกลุ่มติดอาวุธฮามาส พยายามที่จะข้ามพรมแดน เนื่องจากถูกอิสราเอลปิดกั้นการให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นต่างๆ อาทิ พลังงาน และการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมนานหลายเดือน รัฐบาลฮามาสในฉนวนกาซา ได้เรียกร้องให้อียิปต์เปิดพรมแดนหลายครั้ง เพื่อบรรเทาความทุกข์ที่เกิดจากการปิดกั้นการให้ความช่วยเหลือจากอิสราเอล ซึ่งเป็นผลพวงมาจากที่บางบริเวณในอิสราเอลถูกกลุ่มติดอาวุธในกาซายิงถล่ม ขณะที่ทางการอียิปต์ได้ร้องขอความร่วมมือนานาชาติเพื่อควบคุมสถานการณ์ นอกจากนี้โฆษกทำเนียบขาว ดานา เบริน กล่าว เมื่อวันที่ 23ม. ค. 2551 ระบุว่าสถานการณ์พรมแดนอียิปต์และกาซา นำวิตกอย่างมากและทางสหรัฐฯ รู้สึกกังวลกับปัญหาที่เกิดขึ้น อีกทั้งกระทรวงต่างประเทศได้ประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมถึงรัฐบาลของอียิปต์ ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศของอิสราเอล ได้แถลงด้วยถ้อยคำรวบรัดเรียกร้องให้อียิปต์สร้างความเชื่อมั่นว่าการกระทำดังกล่าวถูกต้องตามระเบียบข้อตกลงพรมแดนที่ทั้งสองฝ่ายลงนามร่วมกันและอิสราเอลคาดหวังว่า อียิปต์จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว (CNN 24012008) **อิสราเอลถอนอียิปต์แก้ปัญหาชายแดน** สำนักข่าวเอมอีเอ็นเอรายงาน ว่า อับเดล-ฮามิด ผู้ว่าเมืองซีนาย ทางเหนือของอียิปต์กล่าวว่านับจาก 4 ของการหลังไหลเข้าไปในอียิปต์อย่างผิดกฎหมาย หลังก้าแพงเมืองถูกทำลาย ต่อมาอียิปต์จะอนุญาตให้ชาวเมืองกาซาเดินทางข้ามชายแดนเข้าประเทศได้ และยังคงจะช่วยเหลือเสบียงอาหาร เครื่องใช้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบโต้

การปิดกั้นของอิสราเอล และทั้งนี้ อิสราเอลออกมาขอรับรองในวันพฤหัสบดีที่ 24 ที่ผ่านมาเพื่อคาดหวังว่า อียิปต์จะหาทางคลี่คลายวิกฤต หลังเกิดปัญหาประชาชนอย่างน้อย 50,000 ราย หลังไหลข้ามพรมแดนกาซา-อียิปต์ เพื่อซื้อเชื้อเพลิง (เอเอฟพี 26012008)

สถานการณ์ประเทศอิรัก

ในรอบเดือนม.ค. 2551 แม้ว่าเหตุการณ์ความรุนแรงในอิรักลดลงเพราะนโยบายของสหรัฐและการยุติโจมตีของกลุ่มเมดิห์ แต่ยังคงปรากฏความแตกแยกทางลัทธิ ส่วนความสัมพันธ์กับต่างประเทศแม้ว่าความสัมพันธ์กับอิหร่านเริ่มคลี่คลายแต่ อิรักกลับเริ่มบาดหมางกับตุรกีเพราะกลุ่มเคิร์ด โดยมีเหตุการณ์ที่น่าสนใจดังนี้

เกิดระเบิดพลีชีพในอิรักสังเว 36 ศพ เมื่อวันอังคารที่ 1 ม.ค. 2551 เจ้าหน้าที่กระทรวงมหาดไทยเผยว่าเกิดเหตุระเบิดฆ่าตัวตายโจมตีขบวนแห่ศพตามพิธีศพแบบชีอะห์ของศาสนาอิสลามที่จัดขึ้นเพื่อไว้อาลัยให้กับนาบิล ฮุซเซน ซึ่งถูกสังหารเมื่อวันศุกร์ที่ 28 ม.ค. 2551 จากเหตุการบอมบ์บริเวณจตุรัสตอยอรัน ในใจกลางกรุงแบกแดด ซึ่งระเบิดพลีชีพในวันที่ 1 ม.ค.เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต 36 คน บาดเจ็บอีก 32 ราย ผู้เสียชีวิตจำนวนมากจากเหตุระเบิดเมื่อวานนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นญาติของฮุซเซน (CNN 02012008) **ผบ.ตร.อิรักหวิดดับขณะตรวจพื้นที่เกิดเหตุ** เมื่อวันที่ 24 ม.ค.2551 พลตำรวจเอก ซาเลาะห์ อัล-จูบรีผู้บัญชาการตำรวจเมืองโมซูล ทางตอนเหนือของอิรัก ได้รับบาดเจ็บหลังถูกโจมตีด้วยระเบิดข้างทาง ระหว่างเดินทางลงตรวจพื้นที่ซึ่งโดนวางระเบิดก่อนเมื่อวันพุธ ที่ 23 ม.ค. แต่นายตำรวจยศพลโทรายหนึ่งซึ่งเดินทางไปพร้อมกับเขาถูกสังหารจากแรงระเบิด ขบวนรถของ จูบรี เดินทางไปยังพื้นที่ ซึ่งถูกโจมตีด้วยระเบิด ส่งผลให้อาคาร 3 ชั้นหลังหนึ่งพังลงมาทับผู้คนจนเสียชีวิตถึง 18 ราย และบาดเจ็บ 148 ราย ในเหตุระเบิดซึ่งเกิดขึ้นในย่านห้องเช่า และยังส่งผลให้บ้านเรือนอีก 15 หลังที่อยู่ติดกันได้รับความเสียหาย ขณะที่กองทัพสหรัฐฯ อ้างว่า มีนายทหารอิรัก 3 นาย รวมอยู่ในกลุ่มผู้เสียชีวิตด้วย เจ้าหน้าที่ความมั่นคงของอิรัก กล่าวว่า อาคารดังกล่าวเป็นอาคารที่ทหารอิรักใช้เป็นจุดคุ้มภัยเพื่อไปยังไม่ให้ทหารอัลกออิดะห์ใช้สะพานที่อยู่ใกล้เคียงแขวนคอเหยื่อที่ลักพาตัวมา ขณะที่ผู้เชี่ยวชาญหน่วยข่าวกรองสหรัฐฯเตือนว่าเมืองแห่งนี้ที่ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของแบกแดดราว 370 กิโลเมตร คือศูนย์กลางยุทธศาสตร์สำคัญของอัลกออิดะห์ (เอเอฟพี 24012008) **สหรัฐถล่ม นักรบอัลกออิดะห์ในอิรักทางอากาศ** เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 10 ม.ค. 2551 สหรัฐโจมตีทางอากาศแบบสายฟ้าแลบ โดยมีเป้าหมายเป็นกลุ่มอัลกออิดะห์ในที่อยู่ทางใต้ของกรุงแบกแดด โดยใช้ระเบิดกว่า 21,500 กิโลกรัมถูกใช้ถล่มเป้าหมาย 47 จุดแบบสายฟ้าแลบภายใน 10 นาที ซึ่งทาง หัวหน้ากองกำลังแนวหน้า ไม่มีพลเรือนคนใดเสียชีวิต ขณะที่กองทัพสหรัฐฯ ไม่สามารถยืนยันว่า นักรบเหล่านั้นเสียชีวิตในการโจมตีทางอากาศครั้งนี้ (เอเอฟพี 11012008)

ขณะที่ผู้นำอิรักยังต้องการกองทัพต่างชาติคอยคุ้มครองอีก 10 ปี เมื่อวันจันทร์ ที่ 14 ม.ค 2551 เว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์นิวยอร์กไทมส์ ลงบทสัมภาษณ์ของ อับดุล กาดิรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอิรักระบุว่าอิรักจำเป็นต้องมีกองทัพต่างชาติคอยช่วยเหลือป้องกันพรมแดนไปอีก 10 ปี และอาจไม่พร้อมรักษาความมั่นคงภายในจนกระทั่งปี 2012 โดยข้อถกเถียงดังกล่าวอาจกลายเป็นประเด็นสำหรับแผนรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐ เพราะว่าประธานาธิบดี จอร์จ ดับเบิลยู บุช แห่งสหรัฐกล่าวว่า กองทัพอเมริกันจะอยู่ในอิรักไปอีกหลายปี แต่ทางผู้ทำชิงเก้าอี้ประธานาธิบดีเกือบทั้งหมด โดยเฉพาะจากพรรคเดโมแครต อยากให้สหรัฐถอนกำลังออกมาเร็วที่สุด (เอเจนซี 15012008)

นโยบาย surge เพิ่มกำลังของบุชอาจได้ผล นโยบายของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช ในการเพิ่มกำลังทหารอเมริกันในอิรัก ที่เรียกกันว่า "surge" แม้ก่อให้เกิดการโต้แย้งกันอย่างหนักก่อนลงมือปฏิบัติ แต่สิ่งที่ปรากฏชัดเจนในตอนนี้เป็นคือช่วยทำให้จำนวนผู้เสียชีวิตในประเทศนั้นลดฮวบลง อย่างไรก็ตาม ลู่ทางที่จะเกิดการปรองดองกัน

ระหว่างบรรดาชุมชนต่างนิกายศาสนาต่างเชื้อชาติในอิรัก ยังคงเป็นความผันอันไกลแสนไกลอยู่เช่นเดิม ขณะที่สงคราม
 ญะฮ์ลิมแห่งนี้อย่างเข้าสู่ปีใหม่อีกปีหนึ่ง' นับตั้งแต่ปี 2006 อิรักมีการก่อความไม่สงบโดยเหตุนองเลือดพุ่งขึ้น
 กลายเป็นสงครามอันเลวร้ายระหว่างความแตกแยกทางเชื้อชาติหรือลัทธิ ต่อมา ปี 2007 การนองเลือดพุ่งถึงขีดสุด
 นับแต่เดือนมกราคม จากนั้นก็ลดถอยลงมาเรื่อยๆ ตามการปรับเปลี่ยนนโยบายของสหรัฐ และความเปลี่ยนแปลงใน
 สมรภูมิ ในเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นวาระครบ 1 ปีหลังจากการต่อสู้ปะทะกันระหว่างลัทธิปะทุขึ้น ด้วยเหตุวาระเปิด
 วิหารอันที่เป็นเคารพของชาวชีอะห์ในเมืองซามาเราะห์ ต่อมาประธานาธิบดีบุชก็ได้เปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์ใน
 อิรัก โดยส่งทหารเพิ่มเติมเข้าไปอีก 28,500 คน เพื่อพยายามบรรเทาการนองเลือดที่กำลังทวีอัตราเร่งถึงขีดสุด นับ
 แต่ที่อเมริกันเข้ารุกรานยึดครองอิรักในเดือนมีนาคม 2003 เป็นต้นมา การเสริมกำลังเพิ่มเติมเช่นนี้ กระทำไปท่ามกลาง
 แรงต่อต้านอย่างเหนียวแน่นจากรัฐสภาสหรัฐซึ่งพรรคเดโมแครตกลายเป็นฝ่ายครองเสียงข้างมาก โดยถือเป็นความ
 พยายามจากแนวรบแนวสุดท้ายของบุช ที่จะฟื้นฟูให้เกิดเสถียรภาพขึ้นมาบ้างในอิรัก ก่อนหน้าการเลือกตั้ง
 ประธานาธิบดีสหรัฐปี 2008 แต่ปรากฏว่าการเข่นฆ่าแก่งกันระหว่างชาวชีอะห์กับชาวซุนนี เริ่มลดระดับลงในทันที
 ที่ทหารอเมริกันในส่วนเพิ่มเติมเริ่มที่จะปฏิบัติภารกิจได้อย่างเต็มที่ในเดือนมิถุนายน โดยสัญญาณของสถานการณ์
 ความมั่นคงปลอดภัยที่กระตือรือร้น ปรากฏให้เห็นชัดเจนที่จังหวัดอันบาร์ ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันตกของเมืองหลวง
 แบกแดด พวกเขาหวังที่นับถือศาสนาอิสลามนิกายซุนนี ที่เคยสู้รบกับทหารอเมริกันเคียงข้างนักรบเครือข่ายอัลกออิดะห์
 ได้เริ่มหันกลับมาต่อต้านกลุ่มนักรบอัลกออิดะห์ ต่อมานับถึงเดือนกันยายน อัลกออิดะห์ก็ถูกขับออกจาก
 จังหวัดอันบาร์ อันเป็นความสำเร็จของการแตกแขนงของแนวร่วมต่อต้านอัลกออิดะห์จำนวนมากทั่วทั้งอิรัก ซึ่งรู้จักกัน
 ในนามของขบวนการอัลซอห์วา หรือ "การรู้สึกตัวจากความกลัวใหญ่" ต่อมาในเดือนธันวาคม ชาวอาหรับนิกายซุนนี
 จำนวนเกือบ 80,000 คนทีเดียว ตลอดจนผู้นำนับถือศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์อีกจำนวนหนึ่ง ได้ประกาศตัวเข้าร่วม
 ขบวนการอัลซอห์วาเหล่านี้ ขณะที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าสหรัฐ กำลังใช้วิธี "ซื้อ" สันติภาพจากพวกอดีตกบฏ ซึ่งจะ
 ได้รับเงินตอบแทนจากอเมริกันเฉลี่ยเดือนละ 300 ดอลลาร์ แต่ผู้บังคับบัญชาทหารสหรัฐระบุว่าเป็นเพียงแค่เสนองาน
 ให้แก่ "ผู้รักชาติ" ชาวอิรักเท่านั้นซึ่งการเปลี่ยนแปลงชนิดกลับตาลปัตรอย่างรวดเร็วเช่นนี้ ทำให้ฮุซามะห์ บินลาดีน ต้อง
 ออกมาเรียกร้องความสามัคคีเป็นเอกภาพระหว่างกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบกลุ่มต่างๆ อีกครั้ง อีกปัจจัยที่น่าจะส่งผลให้
 ประสิทธิภาพในการลดความรุนแรงที่สำคัญคือการที่ มอกดาดา อัล ชาดรี ผู้นำกลุ่มชาวชีอะห์หัวรุนแรง ได้ออกคำสั่งใน
 เดือนสิงหาคม ให้นักรบ กองทัพเมห์ดี ยุติการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เป็นเวลา 6 เดือน ดังนั้นด้วยประสิทธิภาพร่วมกันทั้ง
 ของแนวร่วมต่อต้านกออิดะห์, การระงับบทบาทของกลุ่มนักรบเมห์ดีและการเพิ่มกำลังทหารสหรัฐ ก็ได้ทำให้ระดับความ
 รุนแรงลดต่ำลงเป็นครั้งแรกนับแต่การรุกรานยึดครองของอเมริกัน ในเดือนพฤศจิกายน 2551 อิรักรายงานว่ามีผู้เสียชีวิต
 606 คน นับเป็นจำนวนที่ต่ำที่สุดในรอบ 21 เดือน อีกทั้งเป็นการลดฮวบฮาบเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ถูกสังหาร 1,992 คน
 ในเดือนมกราคม 2551 (เอเอฟพี 01012008)

ยอดผู้เสียชีวิตในอิรักลดลง เจ้าหน้าที่จากกระทรวงมหาดไทยเปิดเผยว่า ในเดือนธันวาคมที่ผ่านมา มีพล
 เรือนถูกสังหารเสียชีวิต 481 ราย โดยถือเป็นเดือนซึ่งมีผู้เสียชีวิตน้อยที่สุดตลอด 1 ปีที่ผ่านมา จากสถานการณ์ความไม่
 สงบในอิรัก แม้ว่าจะไม่สามารถยืนยันตัวเลขจากกระทรวงมหาดไทยของอิรักได้ก็ตาม แต่พลเมืองหลายคนก็บอกเป็น
 เสียงเดียวกันว่า พวกเขาเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามท้องถนนเพราะตามท้องถนนไม่มีร่างผู้เสียชีวิตอีกแล้ว
 ขณะที่ตลอด 7 เดือนที่ผ่านมา มีแต่ร่างผู้เสียชีวิตนอนเกลื่อนกลาดไปทุกหนทุกแห่ง แต่ตอนนี้ เกิดความเปลี่ยนแปลง
 ครั้งใหญ่ขึ้น (CNN 02012008) **เผยยอดชาวอิรักเสียชีวิตนับแต่สหรัฐบุกอิรัก** เมื่อวันพุธ ที่ 9 ม.ค. 2551 องค์การ
 อนามัยโลก (WHO) และรัฐบาลอิรักสำรวจในครัวเรือนและเปิดเผยผลสำรวจ ระหว่างเดือนมีนาคมปี 2003 ถึง มิถุนายน
 2006 จากผลการสำรวจที่สอบถามผู้พักอาศัย 9,345 หลังคาเรือน ในเกือบ 1,000 หมู่บ้านทั่วอิรัก และประมาณว่ามี

ประชาชนระหว่าง 104,000-223,000 คน เสียชีวิตจากเหตุความรุนแรงในช่วงของการสำรวจ ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลก คาดคะเนว่า โดยเฉลี่ยแล้วยอดรวมผู้เสียชีวิตน่าจะอยู่ที่ราว 151,000 คน โดยเฉลี่ย 120 คน ที่ชาวอิรักต้องสังเวยชีวิต ให้กับความรุนแรงในแต่ละวันช่วง 3 ปี หลังจากสหรัฐฯ นำกองกำลังบุกรุกเข้าไปเมื่อเดือนมีนาคม 2003 แต่เมื่อปี 2006 คณะแพทย์สหรัฐฯซึ่งจัดทำวารสารทางการแพทย์แลนเซต อ้างว่า มีชาวอิรักเสียชีวิตไปแล้วกว่า 655,000 ราย นับตั้งแต่ การรุกรานเพื่อล้มอำนาจของ ซัดดัม ฮุสเซน เมื่อปี 2003 (เอเอฟพี 10012008) **ไอบีซีระบุนายอดชาวอิรักเสียชีวิต 24,000** เมื่อวันอังคารที่ 1 ม.ค. 2551 กลุ่มไอบีซี (ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนมกราคม ปี 2003 โดยอาสาสมัครจากอังกฤษและ สหรัฐ) ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระที่ตรวจนับยอดผู้เสียชีวิตในอิรักจากปฏิบัติการทางทหารของกองกำลังพันธมิตรและกลุ่ม ก่อความไม่สงบ เหตุของเลือดระหว่างชนชาติศาสนาต่างๆ และอาชญากรรมในอิรัก โดยนับยอดผู้เสียชีวิตจากตัวเลขที่ สื่อรายงาน ตัวเลขจากโรงพยาบาล โรงเรียน เ็นจิโอ และหน่วยงานอื่นๆทางกลุ่มไอบีซีเผยแพร่รายงานระบุว่าในปีที่ แล้ว ยอดพลเรือนที่เสียชีวิตจากเหตุรุนแรงอยู่ที่ 22,586 - 24,159 คน และระบุนายอดผู้เสียชีวิต นับแต่สหรัฐฯนำกองกำลัง บุกทำสงครามในอิรัก ณ วันที่ 1 มกราคม ปี 2008 ยอดรวมพลเรือนผู้เสียชีวิตจากเหตุรุนแรงในอิรัก ตั้งแต่มกราคม ปี 2003 จนถึงสิ้นปี 2007 จะอยู่ที่ 81,174 - 88,585 คน ดังนั้นกองกำลังพันธมิตรนำโดยสหรัฐฯและกองกำลังกึ่งทหารใน อิรัก ต้องรับผิดชอบต่อการเสียชีวิตของพลเรือนราว 24,000 คน (เอเอฟพี 03012008)

แม้ยอดผู้เสียชีวิตในอิรัก ปี 2007 ลดลง แต่ความ'แตกแยกคงอยู่ ปัจจัยที่ชี้ให้เห็นความแตกแยกคือ สมาชิกวุฒิสภาอิรักยังคงล้มเหลว ไม่สามารถอาศัยช่วงเวลาที่การนองเลือดลดน้อยลง ปลอบวางความแตกต่างระหว่าง ลัทธิเอาไว์ก่อน เพื่อจะได้หันมาร่วมกันเร่งผ่านกฎหมายซึ่งทางสหรัฐฯก็มองเห็นว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะดึงพวก อาหรับซุนนีที่เคยเป็นชนชั้นนำในยุคซัดดัม ฮุสเซน ให้ถอยห่างออกจากกลุ่มก่อความไม่สงบต่อต้านสหรัฐฯ ทั้งนี้ร่าง กฎหมายแบ่งผลประโยชน์น้ำมันของประเทศ และร่างกฎหมายยุติการเพิกถอนสิทธิต่างๆ ของสมาชิกพรรคบาธของ ซัดดัม ปรากฏว่ายังคงล่าช้าอยู่ในรัฐสภาที่มีความแตกแยกแบ่งฝักฝ่ายกัน โดยร่างกฎหมายอันมุ่งหมายที่จะฟื้นคืน สถานะให้แก่สมาชิกระดับกลางๆ แถวของพรรคบาธ ซึ่งไม่เคยพัวพันกับอาชญากรรมใดๆ ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาอภิปรายกัน ในรัฐสภา ทว่าต้องเผชิญกับการประท้วงอย่างโกรธเกรี้ยวของพวก ส.ส. ชิอะห์ ส่วนร่างกฎหมายน้ำมันนั้นยังไม่ผ่าน แม้กระทั่งวาระแรกในรัฐสภา ทั้งที่ร่างกันเสร็จมา 1 ปีแล้ว สารสำคัญของร่างกฎหมายนี้คือการเปิดภาคอุตสาหกรรม น้ำมันและแก๊สให้แก่การลงทุนของต่างชาติ รวมทั้งให้นำรายได้มาแบ่งสรรกันอย่างเท่าเทียมในระหว่าง 18 จังหวัดของ อิรัก อีกทั้งความตึงเครียดทางการเมืองยังเพิ่มความเข้มข้นขึ้นอีกจากคำพิพากษาของศาลพิเศษที่ให้ประหารชีวิตผู้ช่วย คนสำคัญ 3 คนของซัดดัม โดยคนหนึ่งคือ อาลี ฮัสซัน อัล มาจิต หรือ "อาลี อาวุธเคมี" แม้ว่านายกรัฐมนตรี นูรี อัล มา ลิกี ในตอนแรกประกาศเลื่อนการประหารชีวิตคนเหล่านี้ไปก่อน เพราะไปตรงกับช่วงเดือน"รอมฎอน" แต่เมื่อเดือนแห่ง การถือศีลอดผ่านไปแล้ว เขาก็ต้องการให้เดินหน้าเรื่องนี้ ทว่ากำลังถูกคัดค้านจากประธานาธิบดีอูอัล ตอลาบานี ที่ เป็นชาวเคิร์ด และรองประธานาธิบดี ตอเรก อัล ฮาซิมิ ซึ่งเป็นชาวซุนนี ซึ่งคณะรัฐมนตรีของมาลิกียังคงสภาพการเข้า ประชุมไม่ครบครัน ภายหลังการวอล์กเอาต์ของรัฐมนตรีที่เป็นชาวซุนนีและที่เป็นชาวชิอะห์หัวรุนแรง ทำให้สหรัฐฯมอง ว่ารัฐบาลของมาลิกียังประสบความล้มเหลว ดังนั้นการจะเข้ารับการควบคุมรักษาความมั่นคงปลอดภัยตลอดทั่วทั้ง 18 จังหวัดของอิรักภายในกลางปี 2007 อาจมีปัญหาเพราะเวลานี้มีเพียง 9 จังหวัดเท่านั้นที่อยู่ในความควบคุมของชนอิรัก แล้ว (เอเอฟพี 01012008)

ผู้ลี้ภัยชาวอิรักเริ่มกลับมา ชาวอิรักที่มีฐานะเป็นผู้พลัดถิ่นภายในประเทศจำนวนราว 10,000 คน และผู้ซึ่ง ไปลี้ภัยอยู่ตามประเทศเพื่อนบ้านอีกกว่า 40,000 คน บังเกิดความมั่นใจจนกล้าที่จะเดินทางกลับบ้าน ทั้งนี้ตามตัวเลข ของเจ้าหน้าที่อิรักถึงแม้ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติออกมาเตือนว่า สถานการณ์ความปลอดภัยยังไม่เพียงพอ แก่การแห่กลับบ้านของชาวอิรักราว 4.2 ล้านคน ผู้ซึ่งหลบหนีออกจากบ้านเกิดไปนับแต่การรุกรานยึดครองของสหรัฐฯ

(เอเอฟพี 01012008) **อิรักเปลี่ยนธงชาติใหม่** เมื่อวันอังคารที่ 22 ม.ค. 2551 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอิรัก ลงมติรับรองธงชาติใหม่ด้วยผลคะแนนโหวตของ ส.ส.110 จาก 165 เสียง ที่ลงมติรับรองเปลี่ยนแปลงธงชาติ เจ้าหน้าที่เคอร์ติสสถาน กล่าวว่รัฐบาลของเขตปกครองตนเองยอมรับธงชาติใหม่นี้ จึงยุติความขัดแย้งดุเดือดที่มียาวนานกับเขตปกครองตนเองเคอร์ติสสถานทางตอนเหนือของประเทศ ซึ่งปฏิเสธธงชาติเดิม เพราะว่ามีส่วนเชื่อมโยงกับ ชัดดัม ฮุสเซน (บีบีซี 23012008)

ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างอิรักกับเพื่อนบ้าน ถึงแม้สหรัฐได้ผ่อนปรนจุดยืนต่ออิหร่านลงเล็กน้อย ภายหลังจากได้รับความมั่นใจจากฝ่ายอิหร่านว่าต้องการช่วยลดทอนการนองเลือดในอิรัก ทว่ากลับเกิดความตึงเครียดพุ่งพรวดขึ้นระหว่างอิรักกับตุรกี ซึ่งเป็นพันธมิตรสนิทของอเมริกาเอง สืบเนื่องจากการปรากฏตัวของพวกกบฏแบ่งแยกดินแดนชาวเคิร์ด ในพื้นที่เขตเขาทางภาคเหนือของอิรัก ตุรกีกล่าวหาว่า กลุ่มกบฏเหล่านี้ได้ข้ามพรมแดนเข้ามาโจมตีตมอยู่บ่อยครั้ง และข่มขู่ว่าจะส่งกองทหารภาคพื้นดินเข้าไปกวาดล้างปราบปราม ถึงแม้เท่าที่ผ่านมายังคงใช้แค่เฉพาะการโจมตีทางอากาศเป็นสำคัญ (เอเอฟพี 01012008) **ขณะเดียวกันสหรัฐย้ำให้อิหร่านและซีเรียหยุดหนุนความรุนแรงในอิรัก** ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุชแห่งสหรัฐกล่าวกับผู้สื่อข่าว หลังการประชุมกับเจ้าหน้าที่ทางการเมืองและผู้บัญชาการทหารระดับสูงในอิรัก ที่ฐานทัพของสหรัฐในคูเวตว่า เรียกร้องให้ซีเรียตัดเส้นทางเดินทางของผู้ก่อการร้าย พร้อมกับเรียกร้องให้อิหร่านหยุดให้การสนับสนุนกลุ่มติดอาวุธซึ่งโจมตีกองกำลังสหรัฐ ในอิรักด้วย บุชยังได้กล่าวกับผู้สื่อข่าวอีกว่า กลุ่มอัลกออิดะห์ยังเป็นอันตรายอยู่ แม้ว่าจะถูกจัดการด้วยการโจมตีอย่างหนักหน่วงก็ตาม (เอเอฟพี 12012008)

สถานการณ์ประเทศอิหร่าน

ในช่วงเดือน ม.ค. อิหร่านยังอยู่ระหว่างการถูกพิจารณาว่าบาตรด้านนิวเคลียร์จากมหาอำนาจ โดยมีเหตุการณ์สำคัญๆ ดังนี้

ชาติมหาอำนาจเตรียมการประชุมคว่ำบาตรอิหร่าน เมื่อวันที่ 22 ม.ค. 2551 **เจ้าหน้าที่อาวุโสของสหรัฐเผยว่า** คอนโดลิซซา ไรซ์ รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐเข้าร่วมประชุมในเบอร์ลิน พร้อมกับหัวหน้าเจ้าหน้าที่การทูตของ 4 ประเทศสมาชิกถาวรขององค์การสหประชาชาติ อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย จีน รวมถึงเยอรมนี ด้วย โดยชาติมหาอำนาจทั้ง 6 เตรียมหารือมาตรการลงโทษอิหร่าน 6 ชาติมหาอำนาจร่วมถกมาตรการคว่ำบาตรอิหร่านของยูเอ็นครั้งใหม่ เกี่ยวกับโครงการนิวเคลียร์ที่ยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องหาทางออกก่อนจะบรรลุข้อตกลงบทลงโทษอิหร่านครั้ง 3 ด้าน **ทูตฝรั่งเศสคาดว่า 6 ชาติมหาอำนาจจะบรรลุข้อตกลงร่างมติคณะมนตรีความมั่นคงของยูเอ็น ซึ่งจะเป็มาตรการคว่ำบาตรอิหร่านครั้งที่ 3** ในกรุงเบอร์ลินด้วย ขณะที่ ฝรั่งเศส อังกฤษ และเยอรมนี เป็นหัวหอกในความพยายามของยูเอ็นที่จะบรรลุการเจรจาปรองดองกับอิหร่าน ส่วนสหรัฐและพันธมิตร สหภาพยุโรปได้ร่วมกันผลักดันให้มีการคว่ำบาตรอิหร่านเป็นครั้งที่ 3 แต่จีน และ รัสเซีย ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางการค้าเหนียวแน่นกับอิหร่าน ยังคงลังเลที่จะสนับสนุนมาตรการลงโทษใดๆ เพิ่มเติม ขณะที่ อิหร่านยังยืนยันกรานว่าโครงการนิวเคลียร์เป็นเพียงแรงขับเคลื่อนด้านพลังงานสำหรับพลเมืองอย่างสันติภาพเท่านั้น (เอเอฟพี 22012008)

ต่อมา 6 ชาติมหาอำนาจบรรลุข้อตกลงวางบทลงโทษอิหร่านครั้งที่สาม เมื่อวันที่ 22 ม.ค. 2551 ฟรังค์ วอลเตอร์ สไตน์เมียร์ รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของเยอรมนี กล่าว ว่าหลังจากการประชุมของรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศจากอังกฤษ จีน ฝรั่งเศส รัสเซีย สหรัฐฯ และเยอรมนี ในกรุงเบอร์ลิน ผลคือหกชาติมหาอำนาจบรรลุข้อตกลงในร่างมติวางบทลงโทษของคณะมนตรีความมั่นคงของยูเอ็นฉบับใหม่ เพื่อให้อิหร่านปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของนานาประเทศในการยุติโครงการนิวเคลียร์ โดยมติดังกล่าวจะนำขึ้นเสนอต่อคณะมนตรีความมั่นคงของยูเอ็นในอีก

ไม่กี่สัปดาห์ข้างหน้า ด้าน รัฐมนตรีการต่างประเทศของรัสเซีย เซอร์เกย์ ลาฟรอฟ กล่าวกับผู้สื่อข่าวรัสเซีย หลังการหารือร่วมตีพิมพ์ใหม่ ระบุว่า ร่างมติดังกล่าวเพื่อหาทางออกในทุกๆ ปัญหาเกี่ยวกับโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่าน ซึ่งทั้ง 6 ชาติ ที่รวมสหรัฐมีส่วนร่วมด้วย จะเริ่มขึ้น หากอิหร่านยอมรับข้อเสนอของประเทศทั้ง 6 ลาฟรอฟ โดยร่างมติดังกล่าวนี้ ไม่เพียงให้การยอมรับ แต่ยังเป็นการทำตามขั้นตอนที่ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ หรือไอเออีเอกำหนดไว้ โดยการสำแดงโครงการนิวเคลียร์ของอิหร่านทั้งหมดด้วย ยิ่งไปกว่านั้น มติดังกล่าวยังเน้นว่า 6 ชาติมหาอำนาจ ซึ่ง 5 ใน 6 ประเทศเป็นสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคง ให้การสนับสนุนความพยายามของไอเออีเอเพื่อระงับความกังวลของประเทศต่างๆ ที่ยังคงมีอยู่ โดยอิหร่าน ซึ่งปฏิเสธว่าไม่ได้พัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ ได้สัญญาจะตอบคำถามต่างๆ ภายใน 2-3 สัปดาห์นี้ด้วย (เอเอฟพี 23012008)

อาลี ลาริจานี ลงชิงชัยเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันศุกร์ 11 ม.ค. สำนักข่าวไออาร์เอ็นเอ รายงานว่าอาลี ลาริจานี อดีตหัวหน้าคณะเจรจามติของอิหร่าน นักการเมืองคู่อริของประธานาธิบดีมาห์มูด อะห์มาดิเนjad ขึ้นทะเบียนลงชิงชัยเลือกตั้งทั่วไปซึ่งจะมีขึ้นในวันที่ 14 เดือนมีนาคม การเลือกตั้งครั้งนี้ถือเป็นการต่อสู้กันระหว่างฝ่ายอนุรักษ์นิยมที่ปกครองประเทศอยู่ในเวลานี้กับนักการเมืองสายกลางที่ต้องการกลับมาอีกครั้ง โดยการเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้สมัครแล้วกว่า 4,100 ราย ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา โดยในจำนวนนั้นมีถึง 250 รายที่เป็นผู้หญิง โดยทั้งหมดต้องชั่งน้ำหนักในรัฐสภา 290 ที่นั่ง ทั้งนี้หมดเขตรับสมัครในช่วงคืนที่ 11 มี.ค.นี้ แต่ผลลัพธ์ของการเลือกตั้งอาจไม่มีผลโดยตรงต่อนโยบายนิวเคลียร์ของอิหร่าน ซึ่งกำหนดอย่างแน่วแน่ไว้โดย อะยาโตเลาะห์ อาลี คอเมนี ผู้นำสูงสุดของเตหะราน (เอเจนซี 12012008)

อิหร่านกล่าวหาสหรัฐแต่งเรื่องเรือรบ เมื่อวันพุธที่ 9 ม.ค. 2551 อิหร่าน กล่าวหาสหรัฐติดต่อตกแต่งภาพในวิดีโอและข้อเท็จจริงโดยเพนตากอน โดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวันอาทิตย์ที่ 6 ม.ค. 2551 แสดงภาพเรือสปีดโบ๊ตติดอาวุธของอิหร่าน 5ลำประชิดพร้อมขู่ระเบิดเรือรบ 3 เรือรบอเมริกาในน่านน้ำสากลบริเวณช่องแคบฮอร์มุซซึ่งเป็นเส้นทางขนส่งน้ำมันที่สำคัญของโลกในอ่าวเปอร์เซียในน่านน้ำสากลบริเวณช่องแคบฮอร์มุซ (เอเจนซี 09012008)

อิหร่านสั่งขับทูตเยอรมนี เมื่อวันเสาร์ที่ 5 ม.ค. 2551 โฆษกหญิงของกระทรวงต่างประเทศเยอรมนี กล่าวว่า ทูตคนหนึ่งของเยอรมนีได้เดินทางออกจากอิหร่านเมื่อไม่กี่วันที่ผ่านมา โดยที่ไม่ได้ให้รายละเอียดถึงเหตุผลและการเดินทางกลับประเทศในครั้งนี้แต่อย่างใด ทั้งนี้ไมฮัมหมัด อาลี ฮอสเซน โฆษกกระทรวงต่างประเทศอิหร่าน กล่าวว่า ทูตของเยอรมนีถูกขับออกจากอิหร่าน หลังทำกิจกรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับสถานะของทูต ซึ่งหนังสือพิมพ์เดร์ สปีเกล ของเยอรมนี รายงานเมื่อเดือนที่แล้ว ว่า ทางเยอรมนีได้สั่งเนรเทศทูตประจำกรุงเบอร์ลินของอิหร่าน หลังสงสัยว่าทูตคนดังกล่าวพยายามครอบครองวัสดุที่ใช้ทำอาวุธนิวเคลียร์ เพราะในช่วงที่ผ่านมาเยอรมนี และ 5 ประเทศสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ได้แก่ สหรัฐฯ อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และจีน พยายามโน้มน้าวให้อิหร่านยุติโครงการเสริมสมรรถนะแร่ยูเรเนียม ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการผลิตระเบิดนิวเคลียร์ (เอเอฟพี 06012008)

นอกจากนี้ อิหร่านจับตัวผู้ต้องสงสัยแพร่ข่าวลือแผนลอบสังหาร 'ปูติน' เมื่อวันอังคารที่ 1 ม.ค. 2551 สำนักข่าวไออาร์เอ็นเอรายงานว่าการจับกุมตัวผู้ต้องสงสัยที่ถูกกล่าวหาแพร่กระจายข่าวลือแผนลอบสังหารประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ระหว่างเยือนอิหร่านในเดือนตุลาคมที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามไออาร์เอ็นเอไม่ได้ให้รายละเอียดของบุคคลที่ถูกควบคุมตัว ขณะที่สำนักข่าวอินเตอร์แฟกซ์รายงานว่าหน่วยรักษาความมั่นคงได้รับคำเตือนจากแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือหลายแหล่งนอกรีเซีย เกี่ยวกับการฝึกฝนมีระเบิดพลีชีพ และการลักพาตัวเพื่อแผนลอบสังหาร หรือจับตัวปูติน ในระหว่างการเดินทางครั้งประวัติศาสตร์นี้ แม้ว่าจะมีข่าวลือดังกล่าว แต่ ปูติน ได้เดินทางเยือนอิหร่านตามกำหนด และเข้าพบกับผู้นำเตหะรานหรือในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ ภูมิภาคและนานาชาติ แต่อิหร่านปิดรายงานข่าวมีระเบิดฆ่าตัวตายกำลังวางแผนโจมตีมูฮัมหมัดปูติน (manager online 02012008)

สถานการณ์ประเทศอัฟกานิสถาน

ในช่วงเดือนมกราคม 2551 มีเหตุการณ์ที่น่าสลดใจดังนี้

เกิดระเบิดพลีชีพในโรงแรมอัฟกัน เมื่อวันที่ 14 ม.ค. 2551 เอ็นอาร์เคสำนักข่าวนอร์เวย์รายงาน นักรบตอลิบานก่อเหตุระเบิดฆ่าตัวตายโจมตีโรงแรมหรูแห่งหนึ่งในกรุงคาบูลส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 7 ราย ทั้งนี้ นายโยนาส กาทร์ สโตเร รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศของนอร์เวย์ พักอยู่ในโรงแรมดังกล่าวด้วย แต่ไม่ได้รับอันตรายแต่อย่างใด ซึ่งทางโฆษกกระทรวงมหาดไทยของอัฟกานิสถาน แถลงว่า มีผู้เสียชีวิต 6 รายจากเหตุการณ์นี้ โดยส่วนใหญ่เป็นยามรักษาความปลอดภัย แต่มีนักข่าวชาวนอร์เวย์รายหนึ่งได้รับบาดเจ็บสาหัสก่อนไปเสียชีวิตที่โรงพยาบาลหลังถูกยิง (เอเจนซี15012008) **ประธานาธิบดีบุชเยือนตะวันออกกลางขณะที่แกนนำอัลกออิดะห์ขู่วางระเบิดโจมตี** เมื่อวันที่ 6 ม.ค. 2551 เว็บไซต์อัลซอฮับซึ่งเป็นประชาสัมพันธ์ของเครือข่ายอัลกออิดะห์เป็นวิดีโอที่มีเพียงข้อความเรียกร้องให้ใช้ระเบิดโจมตีประธานาธิบดีบุชเท่านั้น ที่เป็นภาษาอาหรับ โดยถือเป็นการขู่โจมตีก้าวแรกในปี 2008 จากทางกลุ่ม และออกมาภายหลังการเผยแพร่ข้อความจากอุซามะห์ บิน ลาดิน เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2550 ซึ่งขู่เล่นงานชาวมุสลิมที่ให้การสนับสนุนรัฐบาลอิรักที่ได้รับการหนุนหลังจากสหรัฐฯ ตลอดจนให้คำมั่นที่จะ ปลดปล่อยปาเลสไตน์ ซึ่งประธานาธิบดี ฮอสนี มูบารัค ของอียิปต์ และกษัตริย์อับดุลเลาะห์แห่งซาอุดีอาระเบีย ซึ่งจะเป็นเจ้าภาพต้อนรับบุชในระหว่างการเดินทางเยือนประเทศพันธมิตรตะวันออกกลางของผู้นำสหรัฐ รวม 8 วันนี้ โดยประธานาธิบดีบุช มีกำหนดที่จะเยือนอิสราเอล ในวันพุธที่ 9 ม.ค. นี้ โดยถือเป็นประธานาธิบดีสหรัฐคนแรกในรอบ 9 ปี ที่เดินทางเยือนรัฐอิสราเอล เพื่อเร่งผลักดันกระบวนการสันติภาพกับปาเลสไตน์ ทั้งเขายังจะเดินทางต่อไปยังเขตเวสต์แบงก์และรัฐอาหรับอีก 5 แห่ง (เอเอฟพี 07012008)

ลูกชายบินลาดินมุ่งงานสันติภาพ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 17 ม.ค. 2551 โอมาร์ อุซามะห์ บิน ลาดิน บุตรชายคนที่ 4 ในจำนวนบุตรและธิดา ทั้ง 19 คนของบินลาดิน ของ อุซามะห์ บิน ลาดิน แกนนำกลุ่มอัลกออิดะห์ ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนว่าอยากเป็นทูตสันติภาพเพื่อเสริมสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างโลกมุสลิม กับตะวันตก อีกทั้งเป็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของชาวตะวันตก คนจำนวนมากคิดว่า ชาวอาหรับ - โดยเฉพาะบินลาดิน และลูกๆ - ทุกคนล้วนแล้วแต่เป็นผู้ก่อการร้าย นั้นมันไม่ใช่ความจริงเพราะทายาทส่วนใหญ่ของบินลาดิน อาทิ โอมาร์ มักจะประกอบอาชีพนักธุรกิจ (เอเจนซี18012008)

นอกจากนี้ **ลูกชายบินลาดินออกมาขอรับรองบิดาผู้ดีก่อกรรม** เมื่อวันที่ 20 ม.ค. 2551 นายโอมาร์ บิน ลาดินให้สัมภาษณ์กับสำนักข่าวซีเอ็นเอ็น จากบ้านพักที่เงียบสงบในย่านชานกรุงไคโร โดยขอรับรองบิดา อุซามะห์ ให้เปลี่ยนทางเดินชีวิตเสียใหม่ หยุดก่อกรรมทำเข็ญกับผู้บริสุทธิ์อีกต่อไป ซึ่งนายโอมาร์ ปัจจุบันนี้มีอาชีพเป็นผู้รับเหมาใช้ชีวิตอยู่กับภรรยาชาวอังกฤษ ในอียิปต์ โอมาร์ เปิดเผยว่า เมื่อครั้งตอนอายุ 14 และเริ่มต้นฝึกอาวุธในค่ายของอัลกออิดะห์ เขากับพ่อผิดใจกัน หลังไม่พอใจที่พ่อสังหารพลเรือน อีกทั้งยอมรับว่า ไม่ได้พูดกับพ่อของเขามาตั้งแต่ปี 2000 เมื่อครั้งออกจากแคมป์อัลกออิดะห์ในอัฟกานิสถานพร้อมคำอวยพรของบิดา และยืนยันไม่ทราบที่พ่อกำลังอยู่ที่ไหน แต่มั่นใจว่าพ่อของเขาจะไม่วันถูกจับเพราะพลเรือนท้องถิ่นให้การสนับสนุน นอกจากนี้ โอมาร์ระบุว่าสาเหตุที่ออกมาพูดต่อสาธารณชน เพราะต้องการยุติความรุนแรงทั้งหลายทั่วโลกที่บิดาเขาก่อขึ้น ความรุนแรงที่คร่าชีวิตพลเรือนผู้บริสุทธิ์เป็นจำนวนมาก รวมทั้งเหตุวินาศกรรม 11 กันยายน 2001 ทั้งนี้ โอมาร์ ไม่ได้มองว่าพ่อของเขาเป็นกบฏก่อการร้าย เมื่อครั้งที่ต่อสู้กับสหภาพโซเวียต โดยสหรัฐ มอง อุซามะห์ บินลาดิน ว่าเป็นวีรบุรุษ โดยก่อนหน้านี้ พวกเขาเรียกว่า สงคราม ตอนนี้เรียกว่าก่อการร้าย พร้อมอ้างว่าพ่อของเขาบอกว่าหน้าที่คือปกป้องมุสลิมจากการโจมตี (CNN 21012008)

สถานการณ์การเมืองประเทศปาเกีสถาน

ในช่วงเดือนม.ค. 2551 มีเหตุการณ์สำคัญในปาเกีสถานดังนี้

การเลือกตั้งในปาเกีสถาน เมื่อวันที่ 29 ม.ค. นายกอร์ดอน บราวน์ นายกรัฐมนตรีอังกฤษได้แจ้งต่อประธานาธิบดีเพอร์เวซ มุซาร์ราฟ ของปาเกีสถานที่เดินทางมาเยือนอังกฤษว่า การเลือกตั้งของปาเกีสถานที่จะมีขึ้นในวันที่ 18 ก.พ. นั้นต้องเป็นการเลือกตั้งที่เชื่อถือได้ มีความโปร่งใส พร้อมทั้งย้ำว่า เสถียรภาพของปาเกีสถานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อเอเชียใต้ ทั้งนี้ ได้เกิดการเดินขบวนต่อต้านประธานาธิบดีมุซาร์ราฟระหว่างเดินทางมาเยือนยุโรป 1 สัปดาห์ เพื่อต้องการสร้างความเชื่อมั่นให้กับชาติต่างๆ ในยุโรปมั่นใจในการเลือกตั้งของปาเกีสถาน

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการลอบสังหารนางเบนาศีร์ บุตโต เมื่อวันที่ 12 ม.ค. ประธานาธิบดีเพอร์เวซ มุซาร์ราฟของปาเกีสถาน เปิดเผยว่า เรื่องที่สหประชาชาติหรือยูเอ็น จะเข้ามาช่วยสอบสวน คดีการลอบสังหารของนางเบนาศีร์ บุตโตอดีตนายกรัฐมนตรีปาเกีสถานนั้น เป็นเรื่องที่จะไม่เกิดขึ้น และการสอบสวนคดีนี้ จะเป็นการดำเนินการภายในร่วมกับความช่วยเหลือของตำรวจอังกฤษ จากสกอตแลนด์ ยาร์ด หลังจากที่ นายอาซิฟ อาลี ซาร์दारี สมาชิกของนางบูตโตและนายบาลาวัล บุตโต ลูกชาย ได้เรียกร้องให้สหประชาชาติเข้ามาสอบสวนคดีนี้ เช่นเดียวกับคดีการลอบสังหารนายราฟีก ฮาเรี อดีตนายกรัฐมนตรีเลบานอน เพราะไม่เชื่อว่า ทางกรปาเกีสถานจะสอบสวนอย่างโปร่งใส ต่อมาเมื่อ 18 ม.ค. นายไมเคิล เฮย์เดน ผู้อำนวยการสำนักงานข่าวกรองกลางสหรัฐ หรือซีไอเอ เปิดเผยว่า สหรัฐเชื่อว่า นายไบตุลละห์ เมห์ซัด สมาชิกเครือข่ายก่อการร้ายอัล ไคด้า และผู้นำชนกลุ่มน้อยในท้องถิ่นปาเกีสถาน คือผู้อยู่เบื้องหลังการลอบสังหารนางเบนาศีร์ บุตโต (เอเอฟพี 18012008)

อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ 20 ม.ค. นายคามัล ซาร์ รัฐมนตรีมหาดไทยปาเกีสถาน ยืนยันว่า เมื่อวันที่ 17 ม.ค. เจ้าหน้าที่ปาเกีสถานได้จับกุมตัวผู้ต้องสงสัย 2 คน ในเมืองเดรา อิสมาอิล ข่าน ในจังหวัดนอร์ธเวสต์ ฟรอนเทียร์ และกล่าวว่า เด็กหนุ่มวัยรุ่นคนหนึ่งที่ถูกจับด้วย ยอมรับสารภาพว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการโจมตีนางบูตโตในวันที่ 27 ธ.ค. 2550 ต่อมาเมื่อวันที่ 24 ม.ค. เอเอฟพีรายงานว่า นายนาวาซ ซารีฟ อดีตนายกรัฐมนตรีและแกนนำฝ่ายค้านปาเกีสถาน ได้ถูกลอบวางระเบิดหมายสังหาร แต่เคราะห์ดีที่ตำรวจเก็บกู้ระเบิดตรวจพบและปลดชนวนเสียก่อน (เอเอฟพี 24012008)

ปาเกีสถานปฏิเสธแผนการของสหรัฐที่จะเพิ่มบทบาทของซีไอเอในเขตชนเผ่าเพื่อปราบปรามกลุ่มหัวรุนแรง เมื่อวันที่ 27 ม.ค. ประธานาธิบดีเพอร์เวซ มุซาร์ราฟ ผู้นำปาเกีสถานได้ปฏิเสธข้อเสนองของสหรัฐ ที่ขอให้เจ้าหน้าที่ซีไอเอ มีเสรีภาพมากขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ในเขตชนเผ่าของปาเกีสถาน ซึ่งเป็นพื้นที่เคลื่อนไหวของกลุ่มอัลกออิดะห์ กลุ่มกบฏตอลิบานและกลุ่มหัวรุนแรงอื่นๆ แต่เสนอให้สหรัฐเพิ่มกำลังพลในอัฟกานิสถานแทนในการปราบปรามกลุ่มอัลกออิดะห์และกลุ่มตอลิบาน เนื่องจากสถานการณ์รุนแรงได้เลวร้ายลงอีก นอกจากนี้พลเอกมุซาร์ราฟยังกล่าวด้วยว่า ประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช เคยกล่าวว่า สหรัฐเคารพในอธิปไตยของปาเกีสถาน (หนังสือพิมพ์นิวยอร์ก ไทมส์ 27012008) **ปาเกีสถานประสบความสำเร็จในการยิงขีปนาวุธ** เมื่อวันที่ 25 ม.ค. ปาเกีสถานได้ประสบความสำเร็จในการยิงขีปนาวุธชาติอื่น "1 ซึ่งมีวิถีทำการ 700 กิโลเมตร ซึ่งถือว่าการฝึกซ้อมภาคสนามประจำปีของกองทัพอากาศ โดยกองบัญชาการยุทธศาสตร์ของกองทัพอากาศเป็นผู้ดำเนินการทดลองยิงและมีพลเอกอัชฟา คายานี ผู้บัญชาการกองทัพอากาศเป็นพยานในการทดลองยิงครั้งนี้ (เอเอฟพี 25012008)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านพลังงาน/น้ำมัน

1. สถานการณ์ทั่วไป

ความเคลื่อนไหวด้านราคาน้ำมันในรอบเดือนม.ค. 2008 ที่ผ่านมา ราคาน้ำมันดิบชนิดเบาส่งมอบเดือนก.พ. ในตลาดนิวยอร์กได้ทะยานขึ้นปิดตลาดระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 100.09 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ในการซื้อขายระหว่างวันของวันที่ 2 ม.ค. ซึ่งเป็นวันแรกของการซื้อขายของปี 2008 ทำให้นักวิเคราะห์ต่างคาดการณ์ว่า ปัจจัยของผลกระทบของสภาพอากาศหนาวเย็นและความรุนแรงทางการเมืองในไนจีเรียและแอลจีเรีย ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มโอเปค และน้ำมันดิบสำรองที่ร่วงลงมากเกินคาด จนทำให้ตลาดหุ้นนิวยอร์กวิตกว่าจะเกิดเงินเฟ้อ

ส่วนโอเปคจะมีการประชุมในวันที่ 1 ก.พ. ซึ่งอาจตัดสินใจปรับเพิ่มกำลังการผลิตน้ำมัน. หากปริมาณน้ำมันอยู่ในระดับที่ไม่เพียงพอ โดยโอเปคมีศักยภาพในการเพิ่มการผลิตอีก 500,000 บาร์เรลต่อวัน พร้อมกับเตือนว่า ราคาน้ำมันอาจพุ่งสูงถึง 100-110 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล

ด้านประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช แห่งสหรัฐ ได้นำประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เศรษฐกิจสหรัฐได้รับจากปัญหาน้ำมันแพง เข้าหารือกับกษัตริย์อับดุลลาห์ แห่งซาอุดีอาระเบีย ในระหว่างการเดินทางเยือนซาอุดีอาระเบีย 8 วัน โดยประธานาธิบดีบุชคาดหวังว่า ซาอุดีอาระเบีย ซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่ของโลกและมีอิทธิพลในกลุ่มโอเปคจะพิจารณาถึงผลกระทบจากราคาน้ำมันที่มีต่อเศรษฐกิจสหรัฐ ซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศที่บริโภคน้ำมันรายใหญ่ เพราะหากราคาน้ำมันทำให้เศรษฐกิจถดถอยแล้ว กำลังซื้อก็จะลดลง ซึ่งจะไม่เป็นผลดีต่อทั้งสองฝ่าย

และเนื่องจากแนวโน้มราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกมีทิศทางปรับตัวสูงขึ้น หนังสือพิมพ์เดอะวอลสตรีท เจอร์นัล รายงานว่า หลายประเทศในเอเชียกำลังทำการศึกษาแนวทางการลงทุนสร้างโรงผลิตน้ำมันจากถ่านหินมูลค่าหลายพันล้านดอลลาร์สหรัฐ และระดมโครงการสร้างโรงไฟฟ้าที่ใช้ก๊าซธรรมชาติหรือน้ำมันเป็นเชื้อเพลิง

2. ความเคลื่อนไหวด้านราคาน้ำมัน

ราคาน้ำมันดิบโลกปี 2007 เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 72 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล สูงกว่าราคาน้ำมันปี 2006 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 66 ดอลลาร์ สำหรับปี 2008 ราคาน้ำมันยังคงแกว่งตัวอยู่ในระดับสูง ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้ราคาปรับตัวเพิ่มขึ้น จาก Seasonal Demand และความกังวลเกี่ยวกับ Supply Disruption จากสถานการณ์ตึงเครียดในประเทศผู้ผลิต และในตะวันออกกลาง รวมถึงสภาพอากาศแปรปรวนบริเวณ Gulf of Mexico ทำให้การส่งออกน้ำมันของประเทศเม็กซิโกซึ่งเป็นผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ไปยังสหรัฐฯ ลดลง และส่งผลกระทบต่อปริมาณสำรองน้ำมันดิบของสหรัฐฯ ลดลงอย่างต่อเนื่อง และอยู่ในระดับต่ำกว่าช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน และระดับเฉลี่ย 5 ปี

โดยเมื่อวันที่ 2 ม.ค. วันเปิดตลาดวันแรกของปี สัญญาน้ำมันดิบตลาด NYMEX (New York Mercantile Exchange) ส่งมอบเดือนก.พ.ปิดลดลง 44 เซนต์ อยู่ที่ระดับ 99.18 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล หลังจากได้ปรับขึ้นแตะระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 100.09 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลในระหว่างวัน ขณะที่สัญญาน้ำมันเบนซินส่งมอบเดือนก.พ.ปิด

ลดลง 2.75 เซนต์ แต่ละระดับ 2.5414 ดอลลาร์ต่อแกลลอน และสัญญาน้ำมันฮิธติงออยล์ส่งมอบเดือนก.พ.ลดลง 2.13 เซนต์ ปิดที่ 2.791 ดอลลาร์ต่อแกลลอน

ส่วนสัญญาน้ำมันดิบเบรนท์ที่ตลาด ICE กรุงลอนดอน ส่งมอบเดือนก.พ.ปิดลดลง 24 เซนต์ แต่ละระดับ 97.60 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ในขณะที่ ก.พลังงานสหรัฐเปิดเผยว่า น้ำมันดิบสำรองในรอบสัปดาห์ซึ่งสิ้นสุด ณ วันที่ 28 ธ.ค. ลดลง 4.0 ล้านบาร์เรล สู่ระดับ 289.6 ล้านบาร์เรล มากกว่าที่นักวิเคราะห์คาดการณ์ว่าจะลดลงเพียง 840,000 บาร์เรล อย่างไรก็ตาม น้ำมันเบนซินสำรองเพิ่มขึ้น 1.9 ล้านบาร์เรล สู่ระดับ 207.8 ล้านบาร์เรล สูงกว่าที่คาดว่าจะขยับขึ้นเพียง 770,000 บาร์เรล ส่วนน้ำมันกลั่นสำรองซึ่งรวมถึงน้ำมันฮิธติงออยล์และน้ำมันดีเซล เพิ่มขึ้น 600,000 บาร์เรล สู่ระดับ 127.2 ล้านบาร์เรล ส่วนทางกับที่นักวิเคราะห์คาดว่าจะลดลง 600,000 บาร์เรล (ปตท.03012551)

เมื่อวันที่ 11 ม.ค. สัญญาน้ำมันดิบตลาด NYMEX (New York Mercantile Exchange) ส่งมอบเดือนก.พ.ร่วงลง 1.02 ดอลลาร์ ปิดที่ระดับ 92.69 ดอลลาร์ ขณะที่สัญญาน้ำมันฮิธติงออยล์ส่งมอบเดือนก.พ.ปรับตัวลง 2.14 เซนต์ ปิดที่ 2.5359 ดอลลาร์ต่อแกลลอน และสัญญาน้ำมันเบนซินส่งมอบเดือนก.พ.ลดลง 3.98 เซนต์ ปิดที่ 2.3203 ดอลลาร์ต่อแกลลอน ส่วนสัญญาน้ำมันดิบเบรนท์ที่ตลาด ICE กรุงลอนดอน ส่งมอบเดือนก.พ.ปรับตัวลง 1.15 เซนต์ ปิดที่ 91.07 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล

เมื่อวันที่ 29 ม.ค. สัญญาน้ำมันดิบตลาด NYMEX (New York Mercantile Exchange) ส่งมอบเดือนมี.ค.ปิดเพิ่มขึ้น 65 เซนต์ มาอยู่ที่ระดับ 91.64 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ซึ่งนับเป็นครั้งแรกในรอบ 2 สัปดาห์ที่ราคาน้ำมันเคลื่อนไหวเหนือระดับ 91 ดอลลาร์ ขณะที่สัญญาน้ำมันฮิธติงออยล์ส่งมอบเดือนก.พ.ปรับตัวขึ้น 1.53 เซนต์ ปิดที่ 2.5418 ดอลลาร์ต่อแกลลอน และสัญญาน้ำมันเบนซินส่งมอบเดือนก.พ.ปรับตัวขึ้น 0.42 เซนต์ ปิดที่ 2.3295 ดอลลาร์ต่อแกลลอน ส่วนสัญญาน้ำมันดิบเบรนท์ที่ตลาด ICE กรุงลอนดอน ส่งมอบเดือนมี.ค.ปิดพุ่งขึ้น 62 เซนต์ อยู่ที่ระดับ 92 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ซึ่งนักลงทุนไม่ให้ความสนใจกับการคาดการณ์ที่ว่าน้ำมันดิบสำรองของสหรัฐจะเพิ่มขึ้น แต่หันไปจับตาดูว่าธนาคารกลางสหรัฐ (เฟด) จะปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงอีกหรือไม่ ในการประชุมซึ่งจะสิ้นสุดในคืนวันที่ 30 ม.ค. และติดตามดูว่ากลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (โอเปค) จะตรึงเพดานการผลิตน้ำมันไว้ตามที่คาดการณ์หรือไม่

ความเคลื่อนไหวของกลุ่มโอเปก

การเพิ่มกำลังผลิตของกลุ่มโอเปกไม่ช่วยลดราคาน้ำมัน

เมื่อวันที่ 4 ม.ค. สำนักข่าวดาวโจนส์รายงานว่า กลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (โอเปค) ยังคงนิ่งเงียบหลังจากราคาน้ำมันดิบล่วงหน้าในตลาดนิวยอร์ก เมอร์แคนไทล์ เอ็กซ์เชนจ์ (ไนเม็กซ์) ทำสถิติขึ้นไปแตะระดับ 100 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลในช่วงสั้นๆ เมื่อวันที่ 2 ม.ค. มีเพียงเจ้าหน้าที่ด้านน้ำมันจากประเทศสมาชิก อย่าง ลิเบีย และเอกวาดอร์ ออกมาแสดงความเห็นว่า โอเปคไม่เต็มใจที่จะเพิ่มการผลิต

นายไซรี กานเนม ประธานบริษัทน้ำมันแห่งชาติลิเบีย กล่าวว่า ไม่มีความจำเป็นที่โอเปคจะต้องเพิ่มการผลิตเพื่อผ่อนคลายความวิตกกังวลเกี่ยวกับปริมาณน้ำมันในตลาด ราคาที่ระดับ 100 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล อาจกลายเป็นฐานราคาใหม่ หากความกังวลเกี่ยวกับปริมาณน้ำมันมากกับการเก็งกำไร และประเทศผู้บริโภครวดฉวยน้ำมันเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อประชาชนในประเทศ โอเปคมีความสามารถในการผลิตน้ำมันสำรอง 3-4 ล้านบาร์เรลต่อวัน แต่โอเปกดำเนินการเพื่อหยุดความวุ่นวายในตลาดน้ำมันโลกไปแล้ว หลังจากตัดสินใจเพิ่มการผลิต 500,000 บาร์เรลต่อวัน ตั้งแต่เมื่อวันที่ 1 พ.ย. 2007

ด้านนายกาโล ซิริโบกา รมต.น้ำมัน แห่งเอกวาดอร์ กล่าวว่า ความผันผวนของราคาน้ำมันโลกเป็นผลจากการเก็งกำไร จึงไม่จำเป็นที่โอเปคจะต้องเพิ่มการผลิตในการประชุมเดือน ก.พ. ราคาน้ำมันในช่วง 30 วันที่ผ่านมามีแนวโน้ม

เฉลี่ยต่ำลงที่ระดับประมาณ 87.80 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ซึ่งตลาดเป็นผู้กำหนดราคาเอง ราคาน้ำมันที่ระดับ 100 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ไม่ใช่เครื่องบ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงสำคัญในด้านปัจจัยพื้นฐาน และการวิเคราะห์ราคาน้ำมันจำเป็นต้องใช้เวลา

นายไมซาร์ ราห์มาน ผู้ว่าการโอเปคของอินโดนีเซีย กล่าวว่า โอเปคอาจตัดสินใจปรับเปลี่ยนกำลังการผลิตน้ำมันในการประชุมวันที่ 1 ก.พ. หากปริมาณน้ำมันอยู่ในระดับที่ไม่เพียงพอ โดยโอเปคมีศักยภาพในการเพิ่มการผลิตอีก 500,000 บาร์เรลต่อวัน พร้อมกับเตือนว่าราคาน้ำมันอาจพุ่งสูงถึง 100-110 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล (กรุงเทพธุรกิจ 04012008)

โอเปคขึ้นน้ำมันราคา 100 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลยังไม่สูง

เมื่อวันที่ 6 ม.ค. นายเคลิล ซึ่งรับตำแหน่งประธานโอเปคตามวาระเวียนตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. ให้ความเห็นว่า ราคาน้ำมันดิบโลกที่ระดับ 100 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ไม่ถือว่าเป็นระดับที่สูงมากจนเป็นไปได้ หากพิจารณาจากอุปสงค์น้ำมันของโลกที่พุ่งสูงขึ้น และค่าใช้จ่ายด้านการผลิตน้ำมันที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การพุ่งสูงขึ้นของราคาน้ำมันในปัจจุบันจะต้องคำนึงถึงราคาที่แท้จริง ซึ่งเกี่ยวข้องกับภาวะเงินเฟ้อ ดังนั้น ราคาน้ำมันในปัจจุบันยังถือว่าต่ำกว่าระดับสูงเป็นประวัติการณ์เมื่อปี 1979 ซึ่งราคาน้ำมันอยู่ระหว่าง 102-110 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ขณะที่อุปสงค์น้ำมันโลกที่พุ่งสูงขึ้นนั้นยังได้รับแรงผลักดันจากจีน อินเดีย และการใช้น้ำมันในตะวันออกกลางเองก็เพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลเช่นกัน

โอเปกคาดราคาน้ำมันยังพุ่งถึงลิ้น มี.ค.

เมื่อ 6 ม.ค. นายซาอิด เคลิล ประธานกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (โอเปค) กล่าวต่อที่ประชุมนักธุรกิจในการแอลจีเรียว่า ราคาน้ำมันอาจเคลื่อนไหวอยู่ที่ระดับประมาณ 80-90 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลในช่วงไตรมาสแรกและจะคงราคานี้ไว้จนกระทั่งถึงกลางปี แต่ยากที่จะคาดการณ์ถึงช่วงต่อไป เนื่องจากอาจมีผลกระทบจากวิกฤติสินเชื่อในสหรัฐ ถ้าหากปริมาณน้ำมันสำรองเพิ่มขึ้นในช่วงไตรมาสสอง ก็ไม่มีเหตุผลที่โอเปคควรเพิ่มการผลิต พร้อมกับชี้ว่า สาเหตุของราคาน้ำมันโลกที่สูงขึ้นเพราะความตึงเครียดทางการเมืองในปากีสถาน สถานการณ์ความรุนแรงในไนจีเรีย ซาอุดีผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่ และหุ้นน้ำมันดิบในสหรัฐลดลงหลังจากที่สหรัฐยืนยันไม่ปล่อยน้ำมันจากคลังสำรองออกมาผ่อนคลายราคาในตลาด หลังจากที่ว่าราคาน้ำมันตลาดโลกแตะ 100 ดอลลาร์ต่อบาร์เรลเมื่อวันที่ 2 ม.ค. ที่ผ่านมา (เอเอฟพี 06012008)

ประธานโอเปค ยังประเมินว่า ปัจจุบัน อุปทานในตลาดน้ำมันโลกยังมีอย่างเพียงพอ แต่เขาไม่ปฏิเสธความเป็นไปได้ว่า กลุ่มโอเปคอาจเพิ่มการผลิตน้ำมันในการประชุมรอบหน้าที่จะมีขึ้นที่นครเวียนนา ในวันที่ 1 ก.พ.นี้ โดยที่ประชุมจะประเมินการเติบโตของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะสหรัฐ ซึ่งที่ผ่านมาได้รับผลกระทบรุนแรงจากวิกฤติสินเชื่อตึงตัว หากเศรษฐกิจสหรัฐส่อเค้าเข้าภาวะถดถอย โอเปคจะไม่เสนอเพิ่มกำลังผลิตเพียงเพื่อส่งผลในภายหลัง

ด้านนายอับดุลลาห์ อัล-บาดี เลขาธิการโอเปค กล่าวว่า ราคาน้ำมันที่สูงขึ้นไม่ใช่เพราะอุปทานน้ำมันดิบขาดแคลน แต่เป็นเพราะปัจจัยอื่น เช่น ความตึงเครียดทางการเมือง และการอ่อนค่าของเงินดอลลาร์ (กรุงเทพธุรกิจ 1801200กลุ่ม8)

สหรัฐเรียกร้องกลุ่มโอเปคผลิตน้ำมันเพิ่ม

เมื่อวันที่ 19 ม.ค. นายแซมมวล บ็อดแมน รมต.พลังงานของสหรัฐ ได้เดินทางเข้าพบกับนายอาลี ไนมิ รมต.น้ำมันของซาอุดีอาระเบีย ซึ่งเป็นประเทศที่ส่งออกน้ำมันมากที่สุดในโลก และเป็นหนึ่งในสมาชิกกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (โอเปค) เรียกร้องให้กลุ่มโอเปคเพิ่มกำลังการผลิตน้ำมัน เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการที่เพิ่มขึ้น ซึ่งการเยือนซาอุดีอาระเบียของนายบ็อดแมนเกิดขึ้น หลังจากประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู. บุช แห่งสหรัฐ ได้ออกมาเรียกร้อง

ซาอุดีอาระเบียต่อการเพิ่มกำลังผลิต โดยชี้ว่าขณะนี้ราคาน้ำมันสูงเกินไปและกำลังสร้างความยากลำบากต่อเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 16 ม.ค. กษัตริย์อับดุลลาห์แห่งซาอุดีอาระเบียได้กล่าวต่อประธานาธิบดีบุช ระหว่างการเยือนซาอุดีอาระเบียว่า พระองค์รู้สึกกังวลต่อปัญหาราคาน้ำมันที่สูงในเศรษฐกิจโลก แต่พระองค์ก็ไม่ได้ให้คำมั่นสัญญาใดที่จะเพิ่มการผลิต (เอพี 20012551)

กำลังผลิตน้ำมันของกลุ่มโอเปกเพิ่มขึ้น

นักวิเคราะห์จากบริษัทออยล์ มูฟเมนต์คาดการณ์ว่า ปริมาณการส่งออกน้ำมันของกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (โอเปก) ซึ่งไม่รวมแองโกลาและเอกวาดอร์ จะเพิ่มขึ้น 130,000 บาร์เรลต่อวันในช่วง 4 สัปดาห์ซึ่งสิ้นสุด ณ วันที่ 26 ม.ค. เนื่องจากความต้องการในช่วงฤดูหนาวเพิ่มขึ้นมาก

ในขณะที่นักเก็งกำไรคาดการณ์ราคาน้ำมันช่วงกลางปีจะต่ำกว่า 80 ดอลลาร์

เมื่อ 28 ม.ค. หนังสือพิมพ์ไฟแนนเชียลไทมส์รายงานว่า ขณะนี้นักลงทุนและนักเก็งกำไรราคาน้ำมันต่างหันไปเล็งดวงประเมิณว่าราคาซื้อขายน้ำมันช่วงกลางปีนี้ หรือราวเดือนมิ.ย. จะลดลงต่ำกว่า 80 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล เนื่องจากความต้องการบริโภคน้ำมันเชื้อเพลิงรายใหญ่อย่างสหรัฐอเมริกาลดลง เพราะภาวะเศรษฐกิจถดถอย ส่งผลให้มีการสั่งซื้อน้ำมันล่วงหน้าทีราค่า 80 ดอลลาร์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งถ้าราคาลงตามคาดจะทำให้กลุ่มผู้เก็งกำไรได้เงินส่วนต่างมากขึ้นเช่นกัน (ข่าวสด 29012008)

ด้านนักเศรษฐศาสตร์คาดการณ์น้ำมันสำรองของโลกพอใช้ไปอีกถึง 40 ปี

นายปีเตอร์ เดวิส ที่ปรึกษาพิเศษด้านเศรษฐศาสตร์ของบีพี บริษัทพลังงานยักษ์ใหญ่ของอังกฤษ กล่าวต่อที่ประชุมรัฐสภาอังกฤษว่า กำลังการผลิตน้ำมันโลกจะพุ่งขึ้นสู่ระดับสูงสุดในอีกไม่กี่ปี โดยเป็นผลจากความต้องการน้ำมันลดลง มากกว่าเป็นเพราะอุปทานจำกัด ความเห็นดังกล่าว มีขึ้นหลังเจ้าหน้าที่อุตสาหกรรมพลังงานหลายคนออกมาตั้งคำถามถึงการคาดการณ์อุปทานน้ำมันในช่วงหลายเดือนก่อน ที่นักวิเคราะห์ส่วนใหญ่มองว่า ชีตสูงสุดของกำลังผลิตน้ำมันจะเกิดขึ้นเร็วกว่าที่อุตสาหกรรมออกมาบอกก่อนหน้านี้ เนื่องจากนโยบายด้านสภาพอากาศ

ทั้งนี้ ข้อมูลทางสถิติของบีพี ระบุว่า โลกมีปริมาณน้ำมันสำรองถึง 1.2 ล้านล้านบาร์เรล ซึ่งพอใช้สำหรับ 40 ปีข้างหน้า แต่เตือนว่า ภาวะเปราะบางด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงความพยายามเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จะทำให้ผู้บริโภคหันไปใช้เชื้อเพลิงประเภทอื่นแทนน้ำมัน และแสดงความกังวลเรื่องการลงทุนด้านพลังงานที่ไม่เพียงพอเนื่องจากประเทศผู้ผลิตน้ำมันสำคัญหลายแห่ง ห้ามบริษัทต่างประเทศลงทุนในบ่อน้ำมัน หรืออนุญาตให้ลงทุนภายใต้เงื่อนไขที่ไม่สามารถแข่งขันได้ พร้อมแสดงความเชื่อมั่นว่า การกระตุ้นกำลังผลิตน้ำมันโลกให้ถึง 100 ล้านบาร์เรลต่อวัน เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ (กรุงเทพธุรกิจ 18012008)

ปัจจัยที่มีผลต่อราคาน้ำมัน ในช่วงเดือนม.ค.ที่ผ่านมา มีดังนี้ คือ

- อธิปไตยการส่งน้ำมันดิบ Kirkuk ทางท่อจากแหล่งน้ำมันทางตอนเหนือของประเทศไปยังท่าขนส่งปลายทางในประเทศซีเรียชั่วคราว เนื่องจากถังบรรจุน้ำมันดิบที่เมืองท่า Ceyhan ประเทศตุรกี กำลังทำการซ่อมแซม และเกิดไฟฟ้าขัดข้อง (ที่มา: <http://www.pttplc.com/th>)

- เกิดสถานการณ์ความไม่สงบในประเทศผู้ผลิตและส่งออกน้ำมันอย่างต่อเนื่อง เช่น กองกำลังติดอาวุธปะทะกับกลุ่มทหารบริเวณ Port Harcourt ในประเทศไนจีเรียมีผู้เสียชีวิต 14 ราย, กองโจรติดอาวุธไนจีเรียโจมตีเรือบรรทุกน้ำมัน 6 ลำ ระหว่างการขนส่งน้ำมันบริเวณเกาะ Bonny ประเทศไนจีเรีย, ชาวอดิเตผู้นำชนกลุ่มน้อยของไนจีเรียให้ข่าวว่าจะโจมตี Oil Facilities บริเวณ River State ของไนจีเรียซึ่งเป็นบริเวณที่มีแหล่งผลิตน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ และระบบท่อส่งฯ ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ, อิหร่านส่งเรือเล็กลาดตระเวนใกล้เรือรบของสหรัฐฯ บริเวณช่องแคบ Hormuz ซึ่งเป็นเส้นทางหลักในการขนส่งน้ำมันของโลก, เหตุการณ์ระเบิดพลีชีพในกรุงแบกแดด ประเทศอิรัก ส่งผลให้ทหารสหรัฐฯ

เสียชีวิต 6 คน นับเป็นเหตุการณ์รุนแรงที่สุดในรอบเดือนม.ค., เกิดเหตุเพลิงไหม้โรงงาน Beiji ซึ่งเป็นโรงงานที่ใหญ่ที่สุดในประเทศอิรัก ส่งผลให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตและหน่วยผลิต LPG ได้รับความเสียหายต้องหยุดดำเนินการโรงงานดังกล่าว

- ภาวะเศรษฐกิจสหรัฐฯ ที่ยังชะลอตัวลงหลังได้รับผลกระทบจากปัญหา Sub-prime ประกอบกับอุณหภูมิอากาศในสหรัฐฯ ที่สูงกว่าปกติ อาจส่งผลต่ออุปสงค์น้ำมันในตลาด ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับราคาน้ำมัน

- สภาพอากาศในสหรัฐฯ โดยเฉพาะบริเวณ Northeast ซึ่งมีการบริโภค Heating Oil มากที่สุดมีอุณหภูมิสูงกว่าปกติ ส่งผลให้ปริมาณความต้องการใช้ Heating Oil ของประเทศในสัปดาห์สิ้นสุดวันที่ 12 ม.ค.51 ต่ำกว่าระดับปกติ 38.5% (ที่มา: <http://www.pttplc.com/th>)

3. ความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจอื่นๆ

โลกต้องพึ่งพาน้ำมันโอเปกมากขึ้น

สำนักงานข้อมูลพลังงานสหรัฐฯออกรายงานประจำเดือนทำนายว่า ความต้องการน้ำมันทั่วโลกในปีนี้จะเติบโตเร็วกว่าปริมาณน้ำมันที่มีอยู่นอกกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (โอเปก) จึงมีเพียงแต่โอเปกและปริมาณน้ำมันคงคลังเท่านั้นที่จะช่วยชดเชยแรงกดดันราคาได้ โดยปริมาณน้ำมันของโอเปกมีสัดส่วนประมาณ 1 ใน 3 ของความต้องการจากทั่วโลก และปริมาณน้ำมันจะตึงตัวในปีนี้ โดยราคาเฉลี่ยของน้ำมันสหรัฐฯจะอยู่ที่ระดับประมาณ 87.21 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล เมื่อประเทศนอกกลุ่มโอเปกสามารถป้อนน้ำมันสู่ตลาดมากขึ้น และสมาชิกโอเปกบางประเทศ เช่น ซาอุดีอาระเบีย ดำเนินโครงการขยายความสามารถในการผลิตเรียบร้อยแล้ว โดยความต้องการน้ำมันทั่วโลกจะเพิ่มขึ้นประมาณ 1.6 ล้านบาร์เรลในปีนี้และปีหน้า หลังจากเพิ่มขึ้นประมาณ 1 ล้านบาร์เรลในปีที่ผ่านมา โดยความต้องการที่ขยายตัวระหว่างปี 2551-2552 จะได้รับการผลักดันจากการเติบโตทางเศรษฐกิจในจีน และประเทศเอเชียที่ไม่เน้นอุตสาหกรรม ตลอดจนประเทศแถบตะวันออกกลาง

ทั้งนี้ โอเปกจะเพิ่มการผลิตเป็น 32.58 ล้านบาร์เรลต่อวันในปี นี้ จากเดิมที่คาดว่าจะผลิต 21.74 ล้านบาร์เรลต่อวัน ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการเพิ่มสมาชิกใหม่ ได้แก่ เอกวาดอร์ โดยสมาชิกใหม่นี้ผลิตน้ำมัน 520,000 บาร์เรลต่อวันเมื่อไตรมาสสุดท้ายของปีที่แล้ว และความสามารถในการผลิตน้ำมันสำรองของโอเปกอาจเพิ่มเป็น 2.1 ล้านบาร์เรลต่อวัน จากประมาณ 1.6 ล้านบาร์เรลต่อวันในปัจจุบัน (กรุงเทพธุรกิจ 10012551)

หลายประเทศในเอเชียเร่งผลิตน้ำมันจากถ่านหิน

หนังสือพิมพ์เดอะวอลล์สตรีท เจอร์นัล รายงานว่าหลายประเทศในเอเชียกำลังทำการศึกษาแนวทางการลงทุนสร้างโรงผลิตน้ำมันจากถ่านหินมูลค่าหลายพันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และระงับโครงการสร้างโรงไฟฟ้าที่ใช้ก๊าซธรรมชาติหรือน้ำมันเป็นเชื้อเพลิง เนื่องจากแนวโน้มราคาน้ำมันดิบมีทิศทางปรับตัวสูงขึ้น โดยในปีพ.ศ. 2550 ราคาน้ำมันดิบที่ซื้อขายล่วงหน้าปรับตัวสูงขึ้นกว่าสถิติราคาในปีพ.ศ. 2549 ถึง 50% ซึ่งใกล้เคียงกับราคาน้ำมันดิบที่ซื้อขายในช่วงการเกิดวิกฤตการณ์น้ำมันเมื่อปีพ.ศ. 2523 ที่อยู่ในระดับ 102.81 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล

นายจิม บร็อก ผู้เชี่ยวชาญด้านถ่านหินแห่งเคมบริดจ์ เอเนอร์ยี รีเสิร์ช แอสโซซิเอตส์ บริษัทวิจัยด้านพลังงานให้ความเห็นว่าราคากถ่านหินยังคงถูกกว่าราคาน้ำมันในปัจจุบันถึง 5 เท่า และมีความเสี่ยงต่อการเกิดเหตุร้ายแรงทางการเมืองน้อยกว่าการพึ่งพาน้ำมันดิบที่ถูกส่งมาตามท่อ ซึ่งถูกทำลายได้ง่ายกว่าเหมืองถ่านหิน

สำนักงานพลังงานนานาชาติ (ไออีเอ) รายงานว่า ในช่วงปลายปีพ.ศ. 2549 บริษัท บีพี (มหาชน) จำกัดเปิดเผยว่า ปริมาณสำรองถ่านหินของภูมิภาคเอเชียอยู่ในระดับ 909,060 ล้านเมตริกตัน ส่วนใหญ่กระจายอยู่ในประเทศจีน อินเดีย และ ออสเตรเลีย ซึ่งปัจจุบันจีนและอินเดียเป็นประเทศที่ใช้ถ่านหินรวมกันถึง 45% ของปริมาณการ

ใช้ถ่านหินของทุกประเทศในโลก และจะใช้ถ่านหินเพิ่มขึ้นเป็น 4 ใน 5 ส่วนของปริมาณการใช้ถ่านหินของประเทศทั่วโลก ใน 2 ทศวรรษหน้า ซึ่งบริษัท มอร์แกน สแตนลีย์ จำกัด วาณิชธนกิจชั้นนำของสหรัฐ ได้ระบุว่า การพึ่งพาถ่านหินในประเทศของจีนปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างเป็นขั้นตอน โดยให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีที่ใช้ประโยชน์จากถ่านหินในรูปแบบใหม่ ๆ เช่น การสังเคราะห์น้ำมันจากถ่านหิน (Coal to Liquid : ซีทีแอล) ที่สามารถผลิตน้ำมันได้สะอาดกว่าการกลั่นจากน้ำมันดิบมากขึ้น โดยในปีพ.ศ. 2551 นี้โรงงานซีทีแอลของ Shenhua Group ที่ตั้งอยู่ในเขตมองโกเลียในจะสามารถผลิตน้ำมันในเฟสแรกประมาณ 20,000 บาร์เรลต่อวัน และเพิ่มเป็น 100,000 บาร์เรลต่อวันในอนาคต ทั้งยังมีโครงการก่อสร้างโรงงานซีทีแอลร่วมกับนักลงทุนต่างประเทศ เช่น บริษัท ซาซอล จำกัด และ Royal Dutch Shell PLC. ซึ่งกำลังดำเนินการ ทั้งนี้ไออีเอ คาดว่าในปีพ.ศ. 2573 โรงงานซีทีแอลของจีนจะมีกำลังผลิตรวมประมาณ 750,000 บาร์เรลต่อวัน

ขณะที่อินเดียก็มีความตื่นตัวในการสังเคราะห์น้ำมันจากถ่านหินด้วยเช่นกัน ในเวลานี้บริษัท โคล อินเดีย จำกัด ผู้ทำเหมืองรายใหญ่ของอินเดีย กำลังเปิดการเจรจากับเจ้าของเทคโนโลยีซีทีแอลหลายแห่งรวมทั้ง บริษัทซาซอล ในการร่วมทุนจัดตั้งโรงงานผลิตน้ำมันจากถ่านหิน

ผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมระบุว่า โรงงานซีทีแอลจะยังคงมีความคุ้มค่าต่อการลงทุนและสามารถทำกำไรได้หากที่ราคาน้ำมันอยู่ในระดับสูงกว่า 45 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ซึ่งธนาคารเพื่อการลงทุนหลายแห่งมองว่า กลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (โอเปค) จะป้องกันไม่ให้น้ำมันดิบโลกลดลงอย่างรวดเร็ว ความเสี่ยงในการลงทุนตั้งโรงงานซีทีแอลจึงลดลงตามไปด้วย (ฐานเศรษฐกิจ 08012008)

Turministan ส่งออกก๊าซธรรมชาติไปยังอิหร่านลง 50%

ประเทศ Turministan ระบุการส่งออกก๊าซธรรมชาติไปยังอิหร่านลงประมาณ 50% มาอยู่ที่ 10 million cubic metre ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนก๊าซธรรมชาติในอิหร่าน ทั้งนี้การส่งออกจากTurministan คิดเป็นปริมาณ 5 % ของการบริโภคในอิหร่าน ทั้งนี้นักวิเคราะห์ประเมินว่าสาเหตุของการชะลอการส่งออกเกิดจากผู้ขายมีความต้องการเพิ่มราคาก๊าซธรรมชาติ ซึ่งปัจจุบันทั้งสองฝ่ายอยู่ระหว่างการเจรจา อิหร่านยังจำเป็นต้องนำเข้าก๊าซธรรมชาติแม้ว่าจะมีปริมาณสำรองจำนวนมากเนื่องจากขาดงบประมาณในการนำทรัพยากรขึ้นมาใช้

อิหร่านได้รับเชื้อเพลิงนิวเคลียร์จากรัสเซียอีกเป็นเที่ยวที่ 3

เมื่อวันที่ 18 ม.ค. วิทยุอิหร่านรายงานว่ อิหร่านได้รับเชื้อเพลิงนิวเคลียร์เที่ยวที่ 3 จากรัสเซียแล้ว เพื่อใช้ในโรงไฟฟ้าที่อยู่ระหว่างการก่อสร้างในเมืองบูเชอเฮร์ทางใต้ และจะมีการส่งเชื้อเพลิงที่เหลืออีก 5 เที่ยวใน 2 – 3 เดือนข้างหน้า โดยอิหร่านได้รับเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ 2 เที่ยวแรกจากรัสเซียเมื่อวันที่ 17 และ 28 ธ.ค.ที่ผ่านมา หลังจากที่ทั้งสองฝ่ายมีปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับความล่าช้าในการจ่ายเงินค่าก่อสร้างเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์ในโรงงานดังกล่าว

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ

1. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวเศรษฐกิจทั่วไป

จากการติดตามข่าวสถานการณ์และความเคลื่อนไหวต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจทั่วไปใน ตะวันออกกลางในรอบเดือน ม.ค. 2008 เราได้เห็นประเทศต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับต้องเผชิญ ปัญหาภาวะเงินเฟ้อและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราหนักขึ้นเรื่อยๆ ราคาสินค้าและอัตราค่าครองชีพพุ่ง สูงขึ้นโดยเฉพาะหลายประเทศที่ขึ้นตัวเลขสองหลัก จนต้องขยับตัวเพื่อแก้ไขปัญหา เช่น ซาอุดีอาระเบีย มีรายงานข่าวว่า ได้นำเอามาตรการชุดเร่งด่วนมาใช้ เช่น ตัดลดอัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ เพิ่มเงินพิเศษ ให้ลูกจ้างพนักงานตลอดจนผู้เกษียณอายุ และเพิ่มเงินประกันสังคม เป็นต้น และมีรายงานข่าวว่าใน หลายประเทศต้องปิดหรือชะลอการก่อสร้างโครงการใหญ่ๆ ไปก่อนเนื่องจากวัสดุก่อสร้างมีราคาแพงขึ้น เช่น ที่ดูไบต้องสั่งหยุดโครงการก่อสร้างมูลค่าถึง 160 พันล้านดอลลาร์ หรือประมาณ 40% ของมูลค่าโครงการทั้งหมด 400 พันล้านดอลลาร์ไว้ชั่วคราว เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้น

ขณะเดียวกัน กระแสความคิดและความเคลื่อนไหวหลักดันในเรื่องการปล่อยค่าเงินจากการผูก ติดกับดอลลาร์ (Dollar Depegging) หรือการปรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (Revaluation) ในกลุ่มรัฐ อ่าวอาหรับมีมากและหนาหูขึ้นเรื่อยๆ องค์กรตะวันตกหลายแห่งพยายามเสนอรายงานข่าวเรื่องการปรับ/ ปล่อยค่าเงินเป็นระยะๆ ท่ามกลางความพยายามออกมายืนยันการผูกค่าเงินของกลุ่มนำในตะวันออก กลาง ผู้ว่าการธนาคารกลางกาตาร์ออกมาประกาศชัดเจนจะผูกค่าเงินของตนไว้กับดอลลาร์ต่อไปอย่าง น้อยถึงปี 2010 ซึ่งเป็นปีเดดไลน์ของการรวมสกุลเงินของกลุ่มตลาดร่วม จีซีซี รัฐมนตรีคลังของบาห์เรน ออกมารายยาวถึงเหตุผลว่าทำไมบาห์เรนจึงยังยืนยันที่จะผูกค่าเงินدينาร์ของตนไว้กับดอลลาร์ต่อไป สรุปรว่าถึงยังไถ่ก็ยังมั่นคงกว่าเงินสกุลอื่น ซึ่งก็ล้วนแล้วแต่ล้มลุกคลุกคลานกันมาตลอด และยืนยันให้ ความมั่นใจว่าบาห์เรนจะผูกค่าเงินกับดอลลาร์ต่อไป “อย่างชาญฉลาด”

อนึ่ง กระแสการปรับความหลากหลายของแหล่งที่มาของรายได้ประเทศที่นอกเหนือจากการ ขึ้นกับสินค้าน้ำมัน ก็เด่นชัดขึ้นในหลายประเทศในตะวันออกกลาง เช่น ดูไบมีรายงานส่งสินค้าออกที่ไม่ใช่ น้ำมันเพิ่มขึ้นถึง 43% และในซาอุดีอาระเบียตัวเลขรายงานเดือน ต.ค. มีการส่งสินค้าออกที่ไม่ใช่ น้ำมันเพิ่มขึ้น 27% หลายประเทศทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจโดยคาดหมายรายได้ประเทศจากภาค เศรษฐกิจที่ไม่ใช่น้ำมันเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด เช่น ในยูเออี ซาอุดีอาระเบีย และกาตาร์ เป็นต้น

รายงานข่าวเด่นอื่นๆ ในช่วงเดือน ม.ค. เช่น ในด้านการค้าระหว่างประเทศตะวันออกกลาง กับ ในกลุ่มประเทศภูมิภาคเดียวกัน และกับประเทศในภูมิภาคอื่นๆ ทั่วโลก มีความเคลื่อนไหวที่น่าติดตาม ขณะที่ตลาดร่วม จีซีซี เริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค. 2008 พร้อมกับข่าวการเดินทางเยือนตะวันออกกลาง ของผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกง รวมทั้ง ดิล ตลาดหุ้นนอร์ดิก หรือ โอเอ็มเอ็กซ์ ซึ่งใกล้คลอดเต็มที่ หลังจาก การตกลงซื้อขายกันอย่างซับซ้อนของเนสแด็กส์และตลาดหุ้นดูไบ

2. สถานการณ์เศรษฐกิจและปัญหาภาวะเงินเฟ้อ

ไอไอเอฟ เตือนอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยของกลุ่ม จีซีซี อาจขึ้นถึง 7% ในปี 2008

คาลิส ไทมส์ รายงานเมื่อวันที่ 19 ม.ค. อ้างการเตือนของสถาบันการเงินนานาชาติ หรือ ไอไอเอฟ กลุ่มสถาบันการเงินฐานในวอชิงตัน ที่เป็นตัวแทนธนาคารใหญ่ๆ ของโลก ว่า เป็นไปได้ที่อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยในกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ หรือ จีซีซี จะขึ้นมายู่ที่ 7 เปอร์เซนต์ ในปี 2008 นี้ ถ้าหากว่าสมาชิกกลุ่มฯจะยังคงผูกค่าเงินของตนไว้กับดอลลาร์ต่อไป และว่า ประเทศที่มีอัตราเงินเฟ้อสูงมากที่สุด เช่น กาตาร์ และ ยูเออี นั้น อัตราค่าครองชีพได้ขยับขึ้นไปเกิน 10% แล้ว ราคาเฉลี่ยผู้บริโภคหรือเงินเฟ้อในกลุ่มจีซีซี ขึ้นสูงสุดในรอบ 15 ปี ที่ 5.3% ในปี 2006 และอาจขึ้นถึง 6.7% ในปี 2007

จอร์จ อะเบด ผู้อำนวยการ ไอไอเอฟ ภาคพื้นแอฟริกาและตะวันออกกลาง กล่าวว่า “หากอัตราเงินเฟ้อพุ่งขึ้นต่อไป และถ้าหากสถานการณ์อื่นเนื่องมาจากนโยบายการเงินของสหรัฐยังคงดำเนินต่อไป จะมีแรงกดดันเพิ่มขึ้นในกลุ่มจีซีซี ไม่เพื่อให้ปรับอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ ก็ให้ค่าเงินเปลี่ยนไปผูกกับตะกร้าเงินแทน” อะเบดเตือนว่า ปัญหาวิกฤติสำหรับรัฐบาลภูมิภาคอ่าวอาหรับก็คือ การเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อ ขณะที่ค่าเงินดอลลาร์ซึ่งเงินของสมาชิก จีซีซี ส่วนใหญ่ผูกติดอยู่ ก็อ่อนตัวลงเรื่อยๆ (คาลิส ไทมส์ 190108)

อนึ่ง รายงานฉบับใหม่ล่าสุดของ มูดีส์ อินเวสเตอร์ เซอร์วิส ระบุว่า รัฐอ่าวอาหรับอาจกำลังสร้างสิ่งที่เรียกว่า “เกลียวส่ววนเงินเฟ้อ” ขณะที่หลายประเทศแก้ปัญหาภาวะเงินเฟ้อโดยการเพิ่มค่าใช้จ่ายตอบสนองราคาสินค้าที่สูงขึ้น รัฐบาลก็เพิ่มการใช้จ่ายผ่านเข้าไปในเงินค่าจ้างพิเศษเพิ่มเติม ซึ่งอาจจะเป็นการกระตุ้นความต้องการ และนำไปสู่ภาวะราคาสินค้าขยายตัวเพิ่มขึ้นอีก และทำให้อัตราเงินเฟ้อหยุดไม่อยู่ (คาลิส ไทมส์ 310108)

ปัญหาเงินเฟ้อในซาอุดีอาระเบีย

อัตราเงินเฟ้อในซาอุดีอาระเบียนั้นเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รายงานข่าวเมื่อวันที่ 16 ม.ค. ระบุว่า อัตราเงินเฟ้อประจำเดือน พ.ย. ในซาอุดีอาระเบียขึ้นสูงสุดในรอบ 12 ปี และเพิ่มขึ้นเป็นเดือนที่ 7 ติดต่อกัน ที่ 6% จาก 5.35% ในเดือน ต.ค. (รอยเตอร์ 160108) และรายงานที่เผยแพร่โดยกระทรวงเศรษฐกิจและการวางแผนของซาอุดีอาระเบีย ระบุว่า อัตราเงินเฟ้อในราชอาณาจักรในเดือน ธ.ค. ได้เพิ่มสูงขึ้นไปยังที่ 6.5% เพิ่มแรงกดดันต่อทางการซาอุดีอาระเบีย ให้พิจารณาปรับหรือปล่อยค่าเงินของประเทศที่ผูกติดอยู่กับค่าเงินดอลลาร์ ที่อ่อนค่าลงอย่างต่อเนื่อง รายงานฉบับนี้ยังคาดการณ์ว่า อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยของซาอุดีอาระเบียในปี 2007 จะอยู่ที่ 4.1% เพิ่มขึ้นจาก 2.2% ในปี 2006 (บลูมเบิร์ก 170108) ซาอุดีฯ พยายามตรึงราคาสินค้าหลายชนิด รายงานข่าววันที่ 13 ม.ค. กล่าวว่า ทางการซาอุดีฯ เพิ่มแรงกดดันบริษัทผลิตนมให้ดึงราคามสดกลับลงมาสู่ระดับเมื่อก่อนวันที่ 3 ม.ค. ซึ่งเป็นวันที่ราคามนมทั่วประเทศได้พุ่งขึ้นไปถึง 20% ก่อให้เกิดความหวาดวิตกในหมู่ชาวซาอุดีอาระเบีย และคนงานที่เข้ามาทำงานจากต่างประเทศด้วย เมื่อเร็วๆ นี้ กระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรมของซาอุดีอาระเบีย ระบุว่า ราคาสินค้าประเภทอาหารอาจเพิ่มขึ้น 20-30% ในปี 2008 อย่างไรก็ตามยังไม่มีรายงานว่าบริษัทนมยอมดึงราคากลับลงมาแต่อย่างใด (กัลฟ์ นิวส์ 130108) ก่อนหน้านั้นเมื่อวันที่ 8 ม.ค. มีรายงานข่าว กษัตริย์ อับดุลลาห์ แห่งซาอุดีอาระเบีย ได้กล่าวกับองค์การวางแผนเศรษฐกิจชาติว่า การคุ้มครองอำนาจการซื้อของประชาชนนั้น เป็นเงื่อนไขที่สำคัญของการบรรลุการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ พระองค์ทรงให้คำแนะนำในเรื่องนี้ในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี และหลังจากที่อัตราเงินเฟ้อพุ่งขึ้นสูงสุดในรอบ 10 ปีในปีที่ผ่านมา และเริ่มมีเสียงเรียกร้องให้รัฐบาลเข้าแทรกแซงเพื่อคลี่คลายให้อัตราค่าครองชีพลดลง (กัลฟ์ เดลี่ นิวส์ 080108) อนึ่ง ในช่วงปลายเดือน ม.ค. มีข่าวว่า รัฐบาลซาอุดีอาระเบียได้นำเอามาตรการเร่งด่วนต่างๆ มาใช้ เพื่อจำกัดอัตราค่าครองชีพที่พุ่งสูงขึ้น เช่นการลดอัตราค่าธรรมเนียมของรัฐลง 50% เตรียมแผนขึ้นค่าจ้างแรงงาน สวัสดิการเงินอุดหนุนต่างๆ เป็นต้น (รอยเตอร์ 280108, กัลฟ์ นิวส์ 300108)

ปัญหาเงินเฟ้อใน ยูเออี

คาลิจ ไทมส์ รายงานเมื่อวันที่ 28 ม.ค. ระบุว่า ในการสำรวจเมื่อเร็วๆ นี้ พบว่า อัตราเงินเฟ้อของ ยูเออีเด็ดอาหาร **เอมิเรตส์ คาดว่าจะขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์ถึง 12% ในปี 2008** โดยระบุเงื่อนไขว่า นอกเสียจากว่า ทางกาตาร์จะพิจารณาใช้มาตรการเร่งด่วนในการปรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินดิแรมเสียใหม่ เพื่อกระชับนโยบายการเงินให้เข้มงวดมากขึ้น รายงานยังกล่าวว่า ดัชนีราคาผู้บริโภคเงินเฟ้อในยูเออี ซึ่งเป็นอัตราที่สูงที่สุดในกลุ่ม จีซีซี ตามหลังเพียงกาตาร์ และได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงสองสามปีที่ผ่านมา โดยขึ้นถึง 9.2% ในปี 2006 และอาจจะขึ้นถึง 10% ในปี 2007 และได้ขึ้นถึง 12% ในปี 2008 นี้ รายงานกล่าวด้วยว่า อัตราเงินเฟ้อของกลุ่ม จีซีซี นั้น อยู่ที่เพียง 0.3% ในปี 2001 และได้ขึ้นมาอยู่ที่ 6.3% ในปี 2007 และในรายประเทศนั้น มีอัตราอยู่ที่ตั้งแต่ 3% อย่างในบาห์ ไปจนถึงที่ 14% อย่างในกาตาร์ เป็นต้น รายงานได้กล่าวเตือนว่า ยูเออีมีคนทำงานที่มาจากต่างประเทศอยู่ถึง 80% ของประชากร และมีการลงทุนในโครงการขนาดมหึมาจำนวนมาก ดังนั้นการเพิ่มขึ้นของค่าครองชีพ และค่าก่อสร้างนั้น จะเป็นภาวะที่คุกคามต่อความยั่งยืนของต้นแบบการเติบโตแบบ ยูเออี และจำเป็นต้องให้ความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง (มินาเอฟเอ็น 280108)

ก่อนหน้านี้คือเมื่อวันที่ 21 ม.ค. มีข่าวว่า **โครงการก่อสร้างในดูไบ 40% ต้องหยุดชะงัก เนื่องจากราคาวัสดุก่อสร้างเพิ่มสูงขึ้นไม่หยุด** คาลิจ ไทมส์ รายงานว่า โครงการอสังหาริมทรัพย์ในดูไบประมาณ 40% หรือมูลค่าประมาณ 587.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ของโครงการมูลค่าประมาณ 1.5 ล้านล้านดิแรม หรือประมาณ 400 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ที่กำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง ต้อง “หยุดชะงักลงชั่วคราว” อันเนื่องมาจากมีความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย จากที่ราคาวัสดุก่อสร้างสำคัญๆ เพิ่มขึ้นไม่หยุด ทั้งนี้จากการเปิดเผยของ รากา โพธิ์เพอร์ตี หน่วยลงทุนของบริษัท รากา โฮลดิ้ง ฐานในริยาด ซึ่งเห็นว่า ราคาค่าใช้จ่ายหากสูงกว่านี้อีก จะก่อให้เกิด “แรงบีบคั้นอย่างหนักหน่วง” ต่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง และซึ่งจะยิ่งเพิ่มอัตราเงินเฟ้อ สร้างภาวะตกต่ำแก่เศรษฐกิจ และท้ายที่สุด จะทำให้การลงทุนล้มสลาย รายงานระบุว่า ราคาปูนซีเมนต์ในยูเออีขณะนี้ขึ้นขึ้นมาอยู่ที่ตันละประมาณ 290-300 ดิแรม จาก 260 และ 275 ดิแรมต่อตันเมื่อหลายเดือนที่ผ่านมา ส่วนเหล็กกล้าก็ขึ้น 27% มาอยู่ที่ตันละ 3,050 ดิแรม จากประมาณ 2,400 ดิแรม ภายในระยะเวลาเพียง 2 เดือนเท่านั้น ทำให้บค่าใช้จ่ายไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้เดิมสำหรับโครงการอสังหาริมทรัพย์ขนาดใหญ่ๆ จำนวนมาก นอกจากนั้น อาหารสำคัญๆ หลายชนิดก็ยิ่งขึ้นราคาเรื่อยๆ ในช่วงระยะเวลาไม่ถึงปีที่ผ่านมา เช่น ขนมันฝรั่งและข้าวสาลี ขึ้นราคาแล้ว 20% ผลไม้สดขึ้นแล้ว 10% น้ำมันขึ้น 17% และน้ำมันเชื้อเพลิงขึ้นไปแล้ว 42% รากา ซึ่งก็มีโครงการที่รับก่อสร้างในยูเออี ซูดาน และสหรัฐ อ้างคำกล่าวของ “ผู้รับเหมาบางราย” และสถิติข้อมูลที่เคยเผยแพร่ทั่วไป ระบุว่า มูลค่าของการทำธุรกรรมซื้อขายที่ดินในดูไบ พุ่งขึ้นถึง 70% เมื่อปีที่แล้ว โดยมีการขายและทำสัญญาผ่านซื้อเพิ่มขึ้นถึง 142% และ 40% ตามลำดับ (คาลิจ ไทมส์, บาห์เรน ทริบูน 210108)

ปัญหาเงินเฟ้อในกาตาร์

กาตาร์กำลังพิจารณาปล่อยค่าเงินที่ผูกติดกับดอลลาร์เพื่อหันไปใช้ระบบตะกร้าเงิน หรือเพื่อปรับอัตราแลกเปลี่ยนของเงินริอัลใหม่ ซึ่งเป็นนโยบายหนึ่งในหลายๆ ทางเลือก เพื่อต่อสู้กับภาวะเงินเฟ้อที่พุ่งสูงขึ้น ขณะเดียวกันสำหรับประเทศอ่าวอาหรับอื่นๆ กาตาร์มีความจำกัดในการต่อสู้กับภาวะเงินเฟ้อ เนื่องจากเงินที่ผูกไว้กับดอลลาร์บีบให้เดินไปตามแนวทางนโยบายการเงินของสหรัฐ ณ เวลาเมื่อเฟดต้องลดอัตราดอกเบี้ยลง กาตาร์ซึ่งเป็นประเทศที่มีสำรองแก๊สธรรมชาติใหญ่เป็นอันดับสามของโลก ได้ตัดลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของตนจากจุดพื้นฐาน 150 จุด ถึง 4 ครั้งนับตั้งแต่วันที่ 18 ก.ย. ที่ผ่านมา ติดตามการเคลื่อนไหวของเฟดของสหรัฐ ซึ่งได้ลดอัตราดอกเบี้ยไป 175 จุดพื้นฐาน

ขณะนี้ รัฐบาลกาตาร์กำลังศึกษามาตรการหลายๆ แบบ เพื่อที่จะตัดอัตราเงินเฟ้อลงไป (กัลฟ์ เดลี นิวส์ 300108) ก่อนหน้านั้นเมื่อวันที่ 20 ม.ค. มีรายงานข่าวว่า **ธนาคารกลางของกาตาร์วางแผนขายพันธบัตร เพื่อดูดซับสภาพคล่องและชะลออัตราเงินเฟ้อ** ซิด อับดุลลาห์ บิน ซาอุด อัล-ธานี กล่าวว่า ราคาค่าเช่าอสังหาริมทรัพย์ เป็นตัวไล่อัตราค่าครองชีพสูงขึ้น ไม่ใช่การผูกค่าเงินไว้กับดอลลาร์ เขากล่าวว่า กาตาร์จะรักษาเงินริอัลให้ผูกติดอยู่กับดอลลาร์ไปอีกอย่างน้อยอีก 2 ปี อัตราเงินเฟ้อในกาตาร์พุ่งขึ้นถึง 13.73% ในเดือน ก.ย. ยังต่ำกว่าสถิติเดิมที่ทำไว้ (รอยเตอร์ 200108) และในวันที่ 21 ม.ค. มีข่าวว่า ผู้ว่าการธนาคารกลาง กาตาร์ ซิด อับดุลลาห์ บิน ซาอุด อัล-ธานี กล่าวในการให้สัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ว่า **กาตาร์จะรักษาการผูกค่าเงินของตนไว้กับดอลลาร์ต่อไปจนถึงปี 2010** ระหว่างการให้สัมภาษณ์ในรายการ ลากอม อัล-การาร์ (การตัดสินใจอยู่ที่ท่าน) อัล-ธานีกล่าวว่า สินค้านำเข้ากว่า 50% ของกาตาร์ มาจากเขตสกุลเงินดอลลาร์ ซึ่งหมายความว่า ที่ว่าจะได้เปรียบจากการปล่อยค่าเงินจากดอลลาร์นั้นเป็นเรื่องเกินจริง เขายังกล่าวด้วยว่า การผูกค่าติดกับดอลลาร์ช่วยเสริมความมั่นคงทางการเงิน และรักษาความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนต่างชาติด้วย (กัลฟ์ เดลี นิวส์ 210108) อนึ่ง เมื่อต้นเดือน ม.ค. มีข่าวว่า **รัฐบาลกาตาร์กำลังพิจารณาอย่างเคร่งครัดเพื่อหาช่องทางความเป็นไปได้ที่จะใส่เงินอุดหนุนให้แก่สินค้าอาหารพื้นฐานบางชนิด** เพื่อผ่อนคลายภาวะของผู้บริโภค เนื่องจากราคาสินค้าจำเป็นพุ่งสูงขึ้นไม่ยั้ง ทั้งนี้ ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชั้นสูงเพื่อดำเนินปัญหาเงินเฟ้อขึ้น ขณะนี้กำลังทำการศึกษารายการสินค้าอาหาร รวมทั้งสินค้าวัสดุก่อสร้างพื้นฐานบางชนิด เพื่อนำมาจัดทำเป็นรายการสินค้าอ้างอิงที่ควรรับการตรึงราคาให้คงที่ นอกจากนั้น ยังทำการศึกษาไปถึงการกำหนดสัดส่วนเงินอุดหนุนสำหรับสินค้าแต่ละชนิดด้วย (เดอะ เพนินซูลา 030108)

ปัญหาเงินเฟ้อในประเทศอื่นๆ

ในเดือน ม.ค. ยังมีรายงานปัญหาเงินเฟ้อในประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคนี้ อีก เช่น จอร์แดน **สำนักงานสถิติของจอร์แดนชี้ว่า อัตราเงินเฟ้อของจอร์แดนในปี 2007 ขึ้นถึง 5.4%** โดยดัชนีราคาผู้บริโภคเฉลี่ยในเดือน ธ.ค. 2007 เพิ่มขึ้น 1.57% เทียบกับเดือนก่อนหน้าคือ พ.ย. 2007 ดัชนีราคาผู้บริโภค ซึ่งเป็นเครื่องสะท้อนน้ำหนักเฉลี่ยสำหรับสินค้าและบริการทุกชนิดในตะกร้าผู้บริโภค ขึ้นถึง 124.62 จุด ทั้งนี้เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าบางชนิด เช่น เนื้อสัตว์ปีก ผลิตภัณฑ์นม และไข่ ค่าเช่า เสื้อผ้าและรองเท้า รวมทั้งผัก ขณะเดียวกัน ราคาสินค้าบางชนิดในช่วงเดือน ธ.ค. ก็ลดลง เช่นผลไม้ การคมนาคมขนส่ง และสินค้าอุปโภคต่างๆ เป็นต้น อัตราเงินเฟ้อรายปีของจอร์แดนขึ้นมาถึง 5.39% ในปี 2007 เมื่อเทียบกับปี 2006 รายงานยังแสดงว่า รายการสินค้าอาหารที่มาจากทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเพิ่มขึ้น 9.3% ระดับการเพิ่มขึ้นนี้ทำให้อัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นประมาณ 3.7 % ขณะที่สินค้าที่ไม่ใช่อาหารส่งผลต่อเงินเฟ้อเพียง 1.6 % เท่านั้น รายงานกล่าวว่าราคาสินค้าอาหารนั้นได้เพิ่มขึ้นในระดับต่างๆในปี 2007 และขึ้นถึงจุดสูงสุดที่ 19.9% สำหรับกลุ่มผัก และอยู่ที่จุดต่ำสุด 1.1% สำหรับสินค้าประเภทพริกไทย และอาหารที่ต้องบริโภคเป็นประจำ (มีนาเอฟเอ็น 090108)

สถานการณ์เศรษฐกิจ - การขยายตัวของภาคเศรษฐกิจที่ไม่ใช่น้ำมัน

ในช่วงเดือน ม.ค. 2008 มีรายงานผลการศึกษา สถิติ และความเคลื่อนไหวในเรื่องนี้อย่างน่าสนใจ ที่เด่นก็คือ รายงานผลการศึกษาของ **เอ็นซีบี แคปิตอล (NCB Capital)** บริษัทบริหารสินทรัพย์และธนาคารเพื่อการลงทุน สังกัดธนาคารพาณิชย์แห่งชาติของซาอุดีอาระเบีย ภายใต้ชื่อว่า **“ยุทธศาสตร์การลงทุน: การใช้เงินเบโตรดอลลาร์มาทำทุน”** รายงานระบุว่า **ภายในปี 2010 ยูเออี จะสร้างรายได้จากภาคเศรษฐกิจที่ไม่ใช่น้ำมันถึง 70% ของจีดีพี** โดยจะสร้างจากภาคเศรษฐกิจอื่นๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรมก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ และการบริการด้านการเงิน ซึ่งจะทำให้ ยูเออี กลายเป็นแหล่งดึงดูดความสนใจจากทุนต่างประเทศที่ต้องการเข้ามาปักหลักทำมาหากินที่นี้มากเป็นพิเศษ ยูเออี

จะนำหน้าทั้งซาอุดีอาระเบีย กาตาร์ และกลุ่มชาติ จีซีซี อื่นๆ ในแง่ของการเคลื่อนออกห่างจากการพึ่งพาภาคธุรกิจน้ำมันและแก๊ส “แนวโน้มเศรษฐกิจในยูเออีนั้นสดใส จังหวะก้าวการเติบโตก็ดูยังคงแข็งแกร่ง หนุนโดยราคาพลังงานที่ยังคงสูง รวมทั้ง แรงเฉื่อยของการลงทุนที่ยังมีอยู่อย่างมากและการปรับปรุงบรรยากาศธุรกิจในประเทศ” รายงานกล่าว ละว่า ยูเออี นั้นเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จสูงสุดในกลุ่มสมาชิก 6 ประเทศจีซีซี ในการสร้างความหลากหลายทางเศรษฐกิจ โดยมีส่วนแบ่งรายได้จากภาคไฮโดรคาร์บอนเพียง 37% ของจีดีพี มูลค่าทั้งหมด 485.5 พันล้านดิแรมในปี 2007 (อ้างตัวเลขบริษัทหน่วยข่าวกรองนักเศรษฐศาสตร์ อีไอยู) และเสริมว่า อุตสาหกรรมน้ำมันและแก๊สของ ยูเออี จะลดลง 33.9% จาก จีดีพี 714.8 พันล้านดิแรม ในปี 2007 และเหลือ 29.7% ของ จีดีพี 1.1 ล้านล้านดิแรมในปี 2010 คาดหมายว่าในปี 2007 จีดีพี ที่แท้จริงของยูเออี จะขยายตัวอยู่ที่ 8% หลังจากที่ยื่นทะลุ 9% ไปในปี 2006 และว่า ในอีก 3 ปีข้างหน้า สามประเทศ จีซีซี ประกอบด้วย ยูเออี ซาอุดีอาระเบีย และกาตาร์ จะก้าวล้ำหน้ากลุ่มประเทศเพื่อนสมาชิกอีกสามประเทศ คือ บาห์เรน คูเวต และ โอมาน ในการสร้างความหลากหลายนอกเหนือจากภาคน้ำมันและแก๊ส ให้แก่ภาคเศรษฐกิจของประเทศ (คาลิซ ไทมส์ 070108)

ภายในปี 2010 ประมาณ 45% ของจีดีพี ของกาตาร์จะมาจากภาคเศรษฐกิจที่ไม่ใช่น้ำมัน ทั้งนี้เป็นรายงานของ เอ็นซีบี แคปิตอล (NCB Capital) บริษัทบริหารสินทรัพย์และธนาคารเพื่อการลงทุน สังกัดธนาคารพาณิชย์แห่งชาติของซาอุดีอาระเบีย รายงานกล่าวว่า ภาคไฮโดรคาร์บอนในจีดีพีของกาตาร์จะขยายตัวในอัตรา 13.3% ต่อปี ขึ้นมาแตะที่ 195.9 พันล้านริยัลกาตาร์ ในปี 2010 ขณะที่ภาคที่ไม่ใช่ไฮโดรคาร์บอนจะขยายตัวในอัตรา 21.5% แตะที่ 159.5 พันล้านริยัลกาตาร์ รายงานระบุอีกว่า ในปี 2010 17% ของจีดีพีกาตาร์จะมาจากภาคบริการการเงิน ตามด้วยอุตสาหกรรมก่อสร้าง และอุตสาหกรรมการผลิต อย่างละ 10% รัฐมนตรีคลังของกาตาร์ ฆพนฯ ยูซุฟ ยูสเซน คามาล กล่าวในที่ประชุมสาธารณะเมื่อเร็วๆ นี้ว่า ภายในปี 2020 รายได้ของชาติที่ต้องขึ้นกับสินค้าน้ำมันและแก๊สของกาตาร์จะเท่ากับศูนย์ ซึ่งการลดรายได้จากพลังงานสำหรับ จีดีพี ก็จะมีหมายความว่าถึงระดับเงินเพื่อให้งบมาด้วย

รายงาน เอ็นซีบี แคปิตอล ยังระบุด้วยว่า “กล่าวถึงที่สุด ภาคธุรกิจที่ไม่ใช่น้ำมันในช่วงปี 2003-2006 ขยายตัวในอัตรา 27.7% ต่อปีโดยรวม ขณะที่ของยูเออีขยายตัวที่ 8.1% และซาอุดีอาระเบียขยายตัวที่ 17.8% คาดหมายว่า ธุรกิจภายในภาคนี้จะสร้างรายได้ในจีดีพีของกาตาร์ เพิ่มขึ้น 44.9% ในปี 2010” และว่า “เราประเมินว่า ภาคธุรกิจก่อสร้างและบริการทางการเงิน จะเป็นหน่วยสร้างรายได้โดยตรงให้กับเศรษฐกิจของกาตาร์มากที่สุด โดยคาดหมายว่าจะขยายตัวในอัตรา 27.4% และ 23.5% ตามลำดับในระหว่างปี 2007 และ 2010” (เดอะ เพนินซูลา 070108)

สำนักข่าว มีนาเอฟเอ็น อ้างรายงาน ออกซ์ฟอร์ด บิสเนส กรุ๊ป ที่กล่าวว่า สถิติที่นำมาเปิดเผยโดย ดูไบเวิลด์ ในสัปดาห์สุดท้ายของเดือน ม.ค. เผยให้เห็นว่า **มีอัตราการเติบโตอย่างแข็งแกร่งในตลาดส่งออกสินค้าที่ไม่ใช่น้ำมันของดูไบ โดยมีสถิติการส่งออกเพิ่มขึ้นถึง 48%** ลำหน้าเกินสถิตินำเข้าซึ่งเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 35% อย่างไรก็ตาม ยังคงมีช่องว่างที่กว้างขวางอยู่ระหว่างการส่งออกสินค้าที่ไม่ใช่น้ำมันและการนำเข้า โดยดูไบนั้น มีการนำเข้าสินค้าเกือบ 297.7 พันล้านดิแรม ในปี 2007 ขณะที่ส่งออกสินค้าที่ไม่ใช่น้ำมันมูลค่ารวมเพียง 27 พันล้านดิแรมเท่านั้น (Oxford Business Group 310108) อนึ่ง คาลิซ ไทมส์ ก็รายงานด้วยว่า **สินค้าส่งออกที่ไม่ใช่น้ำมันของดูไบนั้น เพิ่มขึ้นเป็นประวัติการณ์ถึง 43% ในปี 2007 มาอยู่ที่ 167.9 พันล้านดิแรม** จากเพียง 117.4 พันล้านดิแรม ในปีก่อนหน้า ทั้งนี้ เนื่องจาก มีการค้ากับอิหร่าน ซาอุดีอาระเบีย และกาตาร์ เพิ่มขึ้นอย่างแข็งแกร่ง โดยรายงานกล่าวว่า การส่งออกมายังอิหร่านนั้น เป็นเป้าหมายสำคัญทางการค้าของดูไบ ซึ่งมีอัตราเพิ่มขึ้นถึง 33.4% จาก 25.94 พันล้านดิแรม มาอยู่ที่ 35.94 พันล้านดิแรม ขณะเดียวกัน ส่งออกไปซาอุดีอาระเบียก็ขยายตัวถึง 34.5% มาเป็น 31 พันล้านดิแรม จาก 23 พันล้านดิแรม ส่วนด้านการส่งออกไปกาตาร์นั้นเพิ่มขึ้นถึง 81.1% อยู่ที่ 28 พันล้านดิแรม ยังมีอินเดีย ซึ่งนำเข้าสินค้าจากดูไบเป็นอันดับ 7 เพิ่มขึ้น 81.3% อยู่ที่ 5.58 พันล้านดิแรม อย่างไรก็ตาม การนำเข้าของดูไบก็เพิ่มขึ้น 15.5% จาก

190.4 พันล้านดิแรมในปี 2005 มาอยู่ที่ 219.8 พันล้านดิแรม ในปี 2006 (คาสีจ ไทมส์ 240108)

กระทรวงเศรษฐกิจแห่งชาติของโอมานเผยภาคเศรษฐกิจที่มิใช่ไฮดรคาร์บอนเพิ่มขึ้น 17.3% ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2007 ไทมส์ ออฟ โอมาน วันที่ 27 ม.ค. อ้างรายงานเผยแพร่โดยกระทรวงเศรษฐกิจแห่งชาติของโอมานว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ หรือ จีดีพี ของโอมานเพิ่มขึ้นถึง 28.7 พันล้านดอลลาร์ในไตรมาสที่ 3 ของปี 2007 ทำให้เศรษฐกิจโอมานมีอัตราการขยายตัว 8.3% เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า โดยรายงานระบุเพิ่มเติมว่า ภาคเศรษฐกิจที่มิใช่ไฮดรคาร์บอนของโอมานในช่วงเดียวกันนี้ (นับถึงเดือน ก.ย. 2007) เพิ่มขึ้นถึง 17.3% อยู่ที่ 15.7 พันล้านดอลลาร์ เทียบกับ 13.4 พันล้านดอลลาร์ในช่วงเดียวกันของปีก่อน กิจกรรมด้านอุตสาหกรรมสร้างส่วนแบ่งรายได้ในจีดีพี เท่ากับ 12.3% มาอยู่ที่ 3.77 พันล้านดอลลาร์ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2007 เทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2006 อยู่ที่ 3.36 พันล้านดอลลาร์ (ไทมส์ ออฟ โอมาน 270108) อนึ่ง จากรายงานวารสารเศรษฐกิจของทางการโอมานเผยแพร่เมื่อต้นเดือน ม.ค. 2008 ระบุว่าตัวเลขช่วงครึ่งแรกของปี 2007 โอมานมีการส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์เพิ่มขึ้น 1.7% เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน การเพิ่มขึ้นดังกล่าวมีมูลค่ารวมประมาณ 4,155 ล้านดอลลาร์โอมาน (นับถึงสิ้นเดือน มิ.ย. 2007) เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนซึ่งอยู่ที่ 4,085 ล้านดอลลาร์โอมาน โดยรายงานระบุว่า การเพิ่มขึ้นนี้เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของมูลค่าสินค้าส่งออกที่มิใช่ไฮดรคาร์บอนถึง 535.2 ล้านดอลลาร์ หรือ 73.6% เทียบกับ 308.3 ล้านดอลลาร์ในช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า การส่งออกน้ำมันของโอมานลดลง 8.4% มูลค่ารวมของสินค้าน้ำมันและแก๊สคือ 3,134.2 ล้านดอลลาร์โอมาน เทียบกับ 3,432.1 ล้านดอลลาร์ ในช่วงเดียวกันของปีก่อน (สำนักข่าวคูเวต นิวส์ 030108)

กัลฟ์ นิวส์ วันที่ 10 ม.ค. อ้างรายงานของกระทรวงเศรษฐกิจและการวางแผนของซาอุดีอาระเบีย ระบุว่า **การส่งออกสินค้าที่มิใช่ไฮดรคาร์บอนของราชอาณาจักรซาอุดี เพิ่มขึ้น 27%** มาอยู่ที่ 2.38 พันล้านดอลลาร์ในเดือน ต.ค. 2007 เทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนอยู่ที่ 1.85 พันล้านดอลลาร์ รายงานกล่าวว่า ยูเออี เป็นประเทศที่นำเข้าสินค้าที่มิใช่ไฮดรคาร์บอนจากซาอุดีอาระเบียเป็นอันดับต้นๆ มูลค่าอยู่ที่ 373 ล้านดอลลาร์ในเดือน ต.ค. บาห์เรน และจีน ตามมา ที่ 159 และ 137 ล้านดอลลาร์ ตามลำดับ ตามรายงานนั้น ซาอุดีอาระเบียนำเข้าสินค้าจากกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับในเดือน ต.ค. นี้เป็นจำนวน 288 ล้านดอลลาร์ เทียบกับ 296 ล้านดอลลาร์ ในช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว ลดลง 3% อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาดังกล่าว มูลค่าการนำเข้าทั้งหมดของซาอุดีอาระเบีย เพิ่มขึ้นถึง 7.03 พันล้านดอลลาร์ เทียบกับ 6.06 พันล้านดอลลาร์ในเดือน ต.ค. ปี 2006 เพิ่มขึ้น 16.1% (กัลฟ์ นิวส์ 100108)

ภาวะเศรษฐกิจของประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง

กระทรวงการคลังซีเรียเผยแพร่สถิติเศรษฐกิจระบุ ปี 2007 เศรษฐกิจซีเรียขยายตัว 6.2% เพิ่มจากปีที่แล้ว ที่ขยายตัวเพียง 5.1% เงินเฟ้ออยู่ที่ 11% อัตราว่างงานอยู่ที่ 9% ซีเรียกำลังเผชิญปัญหาสำรองน้ำมันเหือด อัตราการผลิตลดลงอย่างมาก จนต้องสั่งเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ รายงานข่าวกล่าวว่า ซีเรียกำลังเร่งสร้างเศรษฐกิจที่มิขึ้นกับน้ำมันอย่างเข้มแข็ง เช่น ในปี 2007 ซีเรียได้ร่วมกับเตหะราน เปิดโรงงานอุตสาหกรรมผลิตรถยนต์ที่ออกแบบโดยอิหร่านถึง 2 แห่ง นอกจากนั้นยังมีการก่อตั้งบริษัทร่วมทุนผลิตซีเมนต์กับอิหร่านอีกด้วย (มีนา เอฟเอ็น 160108)

ดัชนีราคาสินค้าอุตสาหกรรมจอร์แดนเพิ่มขึ้น 8.2% ทั้งนี้เป็นรายงานจากสำนักงานสถิติของทางการจอร์แดน อ้างโดย มีนาเอฟเอ็น เพรส วันที่ 6 ม.ค. ระบุว่าข้อมูลที่เปิดเผยโดยสำนักงานสถิติของจอร์แดน แสดงว่า ในช่วง 11 เดือนแรกของปี 2007 ดัชนีราคาสินค้าอุตสาหกรรมทั่วไปของจอร์แดนเพิ่มขึ้นประมาณ 8.2% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2006 ทั้งนี้ เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าอุตสาหกรรมการผลิต 8.1% ส่วนราคาสินค้าอุตสาหกรรมเป้าหมายนั้นก็เพิ่มขึ้นด้วยที่ 13.0% ไฟฟ้าก็ขึ้นมา 0.7% และสมควรที่จะต้องกล่าวถึงไว้ในที่นี้ว่า การลงทะเบียนขึ้นราคาสินค้าของผู้ผลิตสินค้าอุตสาหกรรมหลายแห่งมีส่วนทำให้ระดับเงินเฟ้อสูงขึ้น 4.6% ในช่วง

11 เดือนแรกของปี 2007 (สำนักข่าว มีนา เอฟเอ็น 060108)

สแตนดาร์ด แอนด์ พัวร์ให้อันดับ “เอเอ” และ “สเตเบิล” แก่เศรษฐกิจอาบูดาบี สำนักข่าวมีนา เอฟเอ็น วันที่ 14 ม.ค. สำนักบริการจัดอันดับความน่าเชื่อถือมีชื่อระดับโลก ระบุให้อันดับความน่าเชื่อถือแก่ อาบูดาบี ที่ “เอเอ” และมีแนวโน้ม “มั่นคง” โดยชี้ว่า รัฐบาลมีฐานะสินทรัพย์ที่แข็งแกร่ง รวมทั้งมีระดับความมั่นคงและความมั่งคั่งในระดับสูง จากฐานแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ มีข้อจำกัดเบื้องต้นแรกคือความเสี่ยงทางภูมิรัฐศาสตร์ที่คุกคามอธิปไตยของทั้งหมดในทั่วทั้งภูมิภาคนี้ สแตนดาร์ด แอนด์ พัวร์ ระบุว่า โครงสร้างและการเติบโตทางเศรษฐกิจของอาบูดาบีนั้น รบรื่นมาก รายได้ต่อหัวก็สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านที่ได้รับอัตรา “เอเอ” เหมือนๆ กัน ที่อัตราประมาณการ 70,400 ดอลลาร์ในปี 2008 การเติบโตนี้ได้รับการหนุนด้วยนโยบายเศรษฐกิจมหภาคที่ถี่ถ้วนและติดตามอย่างใกล้ชิด การบริหารแหล่งทรัพยากรน้ำมันและแก๊สที่ระมัดระวัง รวมทั้งนโยบายที่หลากหลายและในเชิงรุก ความมั่งคั่งสมบูรณ์ของเอมิเรตส์แห่งนี้มาจากฐานที่หนุนโดยแหล่งสำรองน้ำมันและแก๊สที่มีอยู่จำนวนมาก (คาดว่าจะสามารถยืนยงได้อีกร้อยปีได้) พร้อมด้วยค่าใช้จ่ายในการผลิตที่ต่ำ อุตสาหกรรมการผลิต และภาคธุรกิจการท่องเที่ยวจะยิ่งเสริมภาคธุรกิจที่ผูกขาดโดยไฮโดรคาร์บอนมากขึ้น ขณะที่รัฐบาลลดขนาดและดูแลภาคเอกชน เพื่อสร้างงานสำหรับคนอาบูดาบีเอง แม้กระนั้น ความอ่อนแอทางโครงสร้างและการท้าทายก็ยังคงมีอยู่ เช่นเดียวกันรัฐอธิปไตยอื่นๆ ในภูมิภาค อาบูดาบีนั้นเป็นแหล่งที่มีแนวโน้มเปิดต่อความเสี่ยงในเหตุการณ์ต่างๆ เช่น การเพิ่มขึ้นอย่างแหลมคมในความกระทบกระทั่งกันระหว่างอิหร่านและตะวันตก หรือการโจมตีของผู้ก่อการร้าย (มีนา เอฟเอ็น 140108)

3. ตะวันออกกลางยังจะผูกค่าเงินกับดอลลาร์ต่อไป

ในขณะที่ปัญหาเงินเพื่อเป็นข่าวสร้างความยุ่งยากลำบากให้แก่ชาติต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางมากขึ้นเรื่อยๆ ในเดือน ม.ค. ก็มีข่าวกระแสวิกฤตอันโหดร้ายของครุฑทองคำเงินจากการผูกติดกับดอลลาร์หรือไม่ เกิดขึ้นอย่างจริงจังมากขึ้น เช่น รายกัลฟ์ นิวส์ เมื่อวันที่ 30 ม.ค. ว่าขณะนี้รัฐบาลกาตาร์กำลังศึกษามาตรการหลายๆ แบบ เพื่อตัดปัญหาอัตราเงินเฟ้อลงไป รวมทั้งการพิจารณาปล่อยค่าเงินจากดอลลาร์ด้วย และก่อนหน้านี้ ชาววันที่ 21 ม.ค. ผู้ว่าการธนาคารกลางของกาตาร์ กล่าวในการให้สัมภาษณ์ทางโทรทัศน์อย่างชัดเจนว่า **กาตาร์จะรักษาการผูกค่าเงินของตนไว้กับดอลลาร์ต่อไปจนถึงปี 2010** โดยชี้ว่าการผูกค่าเงินกับดอลลาร์ยังช่วยเสริมความมั่นคงทางการเงิน และรักษาความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในกาตาร์ (กัลฟ์ นิวส์ 210108) **ในบาห์เรน** ชาววันที่ 27 ม.ค. มกุฎราชกุมารแห่งบาห์เรน ชีค ซาลมาน บิน ฮามัด อัล-คาลิฟา ต้องออกมายืนยันจะไม่มีแผนปรับค่าเงินดินาร์ และไม่มีปัญหาใดๆ เกี่ยวกับค่าเงินดอลลาร์ตกลงแต่อย่างใด (รอยเตอร์ 270108) **ในซาอุดีอาระเบีย** มีรายงานรัฐมนตรีคลังและผู้ว่าการธนาคารชาติของซาอุดีฯ เข้าร่วมประชุมสภาเพื่ออภิปรายในเรื่องการผูกค่าเงินริอัลของประเทศกับดอลลาร์ เนื่องจากปัญหาภาวะเงินเฟ้อพุ่งขึ้นไม่หยุด (กัลฟ์ เดลี่ นิวส์ 280108) ก่อนหน้านี้ ธนาคารกลางแห่งราชอาณาจักร และองค์การการเงินของซาอุดีอาระเบีย ได้ออกมากล่าวซ้ำหลายครั้งในเรื่องการไม่คิดที่จะเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนเงินริอัลหรือการผูกค่าเงินกับดอลลาร์ ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี 1986 ครั้งนั้นอยู่ที่ 3.75 ริอัลต่อดอลลาร์ สำหรับเงินตราต่างประเทศของธนาคารกลางแห่งซาอุดีอาระเบีย มีมูลค่าประมาณ 285 พันล้านดอลลาร์ ณ วันที่ 30 พ.ย. 2007 อัล-เชีค หัวหน้านักเศรษฐศาสตร์ธนาคารกลางกล่าวว่า “ถึงเวลาแล้วที่จะหันมาทบทวนการผูกค่าเงินริอัลซาอุดีไว้กับเงินดอลลาร์ เพียงแต่จะต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป คำนึงถึงว่ามันอาจจะส่งผลไม่ดีต่อสำรองเงินตราของทางการ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในสกุลเงินดอลลาร์เป็นส่วนใหญ่ได้” เชีค ยังได้กล่าวในคำแถลงของเขาว่า รัฐบาลนั้น ได้นำเงินรายได้ส่วนเกินส่วนใหญ่ ไปลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐ ดังนั้น การที่เงินดอลลาร์อ่อนตัวไปเรื่อยๆ และอัตราดอกเบี้ยก็ลดต่ำลง ก็จะทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนนี้หดตัวลงด้วย เมื่อปีที่แล้วค่าดอลลาร์ตกต่ำลงไปกว่า 10% เทียบกับเงินยูโร

และกว่า 6% เมื่อเทียบกับเงินเยนของญี่ปุ่น ทำให้สินค้านำเข้าและเงินเฟ้อสูงขึ้น (อาหรับ นิวส์ 130108)

หลายความคิดเห็นการจะปล่อยค่าเงินหรือจะผูกติดไว้กับดอลลาร์ต่อไป

รายงานจากสำนักข่าวบาร์เรน นิวส์ (บีเอ็นเอ)

เมื่อเร็ว ๆ นี้ ประเด็นเรื่องควรปล่อยหรือผูกค่าเงินไว้กับดอลลาร์ ได้ถูกนำมาถกเถียงอภิปรายกันมากยิ่งขึ้นในภูมิภาคอ่าว ขณะที่ค่าดอลลาร์ยังคงตกต่อไปในช่วงสองสามเดือนมานี้ สำนักข่าว บีเอ็นเอ ระบุว่า ผู้เชี่ยวชาญเศรษฐกิจและนักวิเคราะห์มีทัศนคติที่ต่างกันในประเด็นเรื่องนี้ กลุ่มหนึ่งเห็นว่า การปล่อยค่าเงินของกลุ่มรัฐ จีซีซี จากดอลลาร์ จะไม่รองรับเป้าหมายของเศรษฐกิจจีซีซีในการจัดการกับอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นในระยะใกล้ กลุ่มนี้เน้นย้ำว่า เมื่อใดที่การรวมสกุลเงินของ จีซีซี กระทำได้สำเร็จลุล่วง ก็จะทำให้ภูมิภาคนี้เป็นตลาดที่เชื่อมโยงกัน เป็นการส่งเสริมการผสมผสานทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะแสดงออกโดยการแลกเปลี่ยนทางการค้าที่คึกคักขึ้น ลดล้างกำแพงประเพณีต่างๆ และรวมนโยบายทางการเงินให้เป็นหนึ่งเดียวกันได้ กลุ่มนี้สนับสนุนให้ดำเนินนโยบายการรวมสกุลเงินเป็นหนึ่งเดียวตามรูปแบบกลุ่มอียูอย่างค่อยเป็นค่อยไป ขณะที่กำลังพยายามดำเนินการเพื่อลดอัตราเงินเฟ้อลง และปรับกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่างๆ อีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับการผูกติดค่าเงินดอลลาร์ ชี้ว่า การปล่อยค่าเงินจากดอลลาร์น่าจะทำให้กระแสเงินทองถิ่นเข้มแข็งขึ้น เพิ่มการนำเข้า และลดอัตราเงินเฟ้อลง รัฐจีซีซี สูญเสียเงินหลายพันล้านดอลลาร์หลังจากค่าดอลลาร์ลดลงเมื่อเทียบค่าเงินต่างประเทศ ความไม่มั่นคงของค่าดอลลาร์ ทำให้การผูกค่าติดอยู่ต่อไปเป็นการเสี่ยง และตั้งแง่ว่า การผูกค่าเงิน จีซีซี กับตะกร้าเงิน จะทำให้มีความมั่นคง ยืดหยุ่น และเป็นการส่งเสริมตลาดเงิน และกลุ่มนี้ยังระบุว่า การปล่อยค่าเงินยังจะทำให้ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจในกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับเข้มแข็งขึ้น รวมทั้งกับประเทศต่างๆ นอกภูมิภาคอ่าวด้วย

อย่างไรก็ตาม สำนักข่าว บีเอ็นเอ ได้นำเอาคำอธิบายของรัฐมนตรีคลังบาร์เรน เกี่ยวกับเหตุผลที่ยังผูกค่าเงินกับดอลลาร์ ดังนี้

1. บาร์เรนมีนโยบายทางการเงินที่โปร่งใสและมั่นคง ซึ่งผลประโยชน์ชาติมาอันดับแรกและมุ่งเป้าหมายเพื่อส่งเสริมสถานภาพผู้นำทางการเงินของราชอาณาจักรในระดับภูมิภาค และส่งเสริมค่านิยมเสรีภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของบาร์เรน และทำให้นานาชาติได้รู้จักและยอมรับบาร์เรน
2. รัฐบาลได้รักษาการผูกค่าเงินไว้กับดอลลาร์มาเป็นเวลา 28 ปี และการปล่อยค่าเงินจะไม่ส่งผลกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนแต่อย่างใด
3. รัฐบาลได้ใช้มาตรการต่างๆ และการจัดการหลายอย่างเพื่อที่จะแก้ปัญหาแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นของอัตราเงินเฟ้อ ในท่ามกลางกระแสค่าเงินดอลลาร์ตก โดยการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขัน หักลดภาษภวะเบียบที่ขัดขวางการไหลเวียนของสินค้า รักษาการอุดหนุนพวกสินค้าอาหาร เช่น แป้ง เนื้อ ไข่ และรักษาระดับค่าสาธารณูปโภคให้คงที่ รวมทั้งราคาน้ำมันที่ส่งไปตามบ้านด้วย
4. รายได้ของรัฐบาลบาร์เรนขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์ส่งออกโดยเงินสกุลดอลลาร์ เช่น ปิโตรเคมี อะลูมิเนียม และแก๊ส
5. การค้าต่างประเทศของราชอาณาจักร เชื่อมทั้งโดยตรงและโดยอ้อมกับดอลลาร์ สถิติแสดงให้เห็นว่า สินค้าส่งออกของบาร์เรน 66 ชนิด ที่ส่งไปยังประเทศ จีซีซี และเอเชีย ซึ่งประเทศเหล่านั้นก็ผูกค่าเงินของตนกับดอลลาร์ ทั้งนี้ นอกจากนั้น สหรัฐยังเป็นคู่ค้าที่สำคัญประเทศหนึ่งของบาร์เรน ที่รับซื้อสินค้าส่งออกไปทีนั้นประมาณ 10 ชนิด
6. รัฐอ่าวอาหรับ จีซีซี เป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่สำคัญสำหรับบาร์เรน ในแง่ของการแลกเปลี่ยนทางการค้า การไหลเวียนของเงินทุน การเคลื่อนไหวของการลงทุนและเอกชน และสกุลเงินของกลุ่มรัฐ จีซีซี ยกเว้นเงินدينาร์ของคูเวต ก็ผูกติดกับดอลลาร์ ซึ่งก็มักเป็นการผูกติดกับความมั่นคงของแต่ละประเทศด้วย

7. การผูกค่าเงินกับดอลลาร์ เป็นการสร้างความแข็งแกร่งแก่ฐานะของบาร์เรน ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของโลก ขณะที่เงินทุนของสถาบันการเงินและธนาคารส่วนใหญ่ดำเนินกิจการในราชอาณาจักร ก็อยู่ในสกุลเงินดอลลาร์ และถือว่าเป็นอัตราแลกเปลี่ยนที่มั่นคงแน่นอน

8. อัตราแลกเปลี่ยนเงินดinar ของบาร์เรน ต่อเงินยูโร ก็ผันผวนไปมา นับตั้งแต่เปิดตัวค่าเงินยูโรตั้งแต่ปี 1999 ค่าเงินดinar ของบาร์เรนสูงกว่าค่าเงินยูโรในปี 1999, 2000 และ 2001 ก่อนที่จะลดต่ำลงสู่สถานะต่ำสุดเท่ากับ 0.512 ดินาร์บาร์เรน ต่อ 1 ยูโร เมื่อสิ้นปี 2004 ต่อมาอยู่ที่ 0.493 เมื่อสิ้นปี 2006 และที่ 0.532 เมื่อเดือน ก.ย. 2007 อัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินอื่นๆ เช่น ปอนด์ ฝรั่งเศส สวิส เยนของญี่ปุ่น ล้วนไม่มั่นคง ดังนั้น มีข้อเท็จจริงที่ไม่เป็นที่สงสัยเลยว่า หากปล่อยค่าเงินจากดอลลาร์ ก็แน่นอนว่าจะส่งผลด้านลบในการดำเนินโครงการพัฒนาต่างๆ ในราชอาณาจักร

9. การเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนที่ไม่ยุติธรรม จะส่งผลลบแก่ดุลชำระเงิน และนำไปสู่การตกลงของการนำเข้า รวมทั้งจำเป็นต้องเพิ่มปริมาณการส่งเงินของคนงานต่างชาติด้วย

จากสาเหตุที่กล่าวมา บาร์เรนจึงรับหน้ากับการผูกค่าเงินกับดอลลาร์อย่างฉลาด และอย่างเป็นภววิสัย ต่ออัตราขยายตัวอย่างเด่นชัด ซึ่งขึ้นถึง 6.2% ในระยะปีปัจจุบัน ในฐานะที่อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจจะขึ้นอยู่กับความมั่นคงของกระแสอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของชาติ เป็นการปลอดภัยที่จะพูดว่า ภาวะการตกต่ำลงของค่าเงินดอลลาร์ในขณะนี้ เกิดจากสาเหตุของปัจจัยที่ไม่คงที่ ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีการปรับค่าเงินดinar ของบาร์เรนใหม่ ที่สำคัญก็คือ การผันผวนของดอลลาร์สหรัฐที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ (บาร์เรน ทรินู 050108)

แนวคิดและข้อเสนอของนักเศรษฐศาสตร์ต่างสำนัก

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโสสังกัดสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ด เสนอการปรับค่าร้อยละ 10% เมื่อวันที่ 21 ม.ค. หลังจากที่ทางการกาตาร์ออกมายืนยันจะรักษาการผูกค่าเงินริอัลของกาตาร์ไว้กับดอลลาร์สหรัฐจนกว่าจะถึงปี 2010 มาริโอฮอส มาราเรฟติส หัวหน้านักวิจัยตะวันออกกลาง แอฟริกาเหนือและปากีสถาน และนักเศรษฐศาสตร์อาวุโสธนาคารสแตนดาร์ด ชาร์เตอร์ด กล่าวในการประชุม “กาตาร์ 2008” จัดโดย นิตยสาร เอ็มอีอีดี ว่า ขณะที่ต้องการรักษาการผูกค่าเงินเอาไว้กับดอลลาร์ต่อไป กาตาร์ควรปรับค่าเงินริอัลประมาณ 10% เพื่อที่จะช่วยแก้ปัญหาภาวะเงินเฟ้อและการเพิ่มขึ้นของสภาพคล่องภายในประเทศ มาราเรฟติส กล่าวถึงเงินเฟ้อว่า “เป็นการเสี่ยงและเป็นเรื่องที่ต้องไตร่ตรอง ความสำเร็จของกาตาร์คือการดึงดูดกำลังคนให้ไหลเข้ามา ซึ่งก็ก่อให้เกิดแรงกดดันให้แก่ราคาสินค้าต่างๆ กาตาร์นั้นไม่ใช่ประเทศยากจน แต่เป็นประเทศร่ำรวยที่กำลังเติบโต” และแสดงความห่วงใยว่า การที่เกิดการเรียนร่อนการเพิ่มค่าแรงและเงินเดือน ก็แสดงว่าอัตราเงินเฟ้อกำลังเพิ่มสูงขึ้น และได้เสนอแนะแนวคิดที่ว่า ถ้าไม่ต้องผูกค่าเงินของประเทศไว้กับดอลลาร์ ภูมิภาคนี้จะร่ำรวยแน่นอน ดังนั้น ควรผูกค่าเงินไว้กับตะกร้าเงินมากกว่า “ปัญหาของการผูกค่าเงินกับดอลลาร์คือ เมื่อค่าเงินดอลลาร์อ่อนตัว ภูมิภาคนี้ก็เท่ากับนำเข้าอัตราเงินเฟ้อเข้ามา เงินดอลลาร์แข็งก็คือการนำเข้าภาวะเงินเฟ้อ ข้าพเจ้าไม่คิดว่าภูมิภาคนี้จะพร้อมตัดสินใจในเรื่องการปล่อยค่าเงินจากดอลลาร์ ยังไม่พร้อม” เขากล่าว และว่า ทางเลือกที่ทำได้สำหรับประเทศอย่างกาตาร์ ก็คือการรักษาอัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบันเอาไว้ก่อน หรือไม่ก็ปรับค่าเงินเพื่อจะช่วยดูดซับสภาพคล่องออกจากระบบ “มีเงินมากเกินไปที่ไล่ซื้อสินค้าที่มีน้อยเกินไป มีการถือเงินสกุลท้องถิ่นและอัตราดอกเบี้ยก็ต่ำ มาราเรฟติส เสนอดูดซับสภาพคล่องโดยการเสริมสร้างตลาดทุน และควรเคลื่อนย้ายเศรษฐกิจไปสู่ เศรษฐกิจฐานความรู้ ซึ่งเป็นที่ยอมรับจากผู้บริหารระดับสูงในประเทศนี้แล้ว นอกจากนั้น กาตาร์กำลังเพิ่มการทำวิจัยและพัฒนา และเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จได้ดีที่สุดในตะวันออกกลาง (เดอะ เพนินซูลา 220108) ซีอีโอ เอชเอสบีซี เสนอ กลุ่มรัฐอ่าวอาหรับไม่ควรปล่อยค่าเงินจากดอลลาร์ ยูสเซฟ นาสร ซีอีโอ ภูมิภาคตะวันออกกลางของ เอชเอสบีซี โฮลดิ้ง กล่าวระหว่างช่วงพักการประชุมว่าด้วยโครงสร้างพื้นฐานในดูไบเมื่อวันที่

28 ม.ค. ว่า กลุ่มรัฐอ่าวอาหรับควรยุติแนวคิดที่จะปล่อยค่าเงินจากดอลลาร์ หรือปรับอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ เพราะความผิดเคืองในด้านอุปทานเป็นสาเหตุสำคัญของเงินเฟ้อ มากกว่าสินค้าเข้าราคาแพง “แรงกดดันปัญหาเงินเฟ้อส่วนใหญ่ไม่ใช่เพราะการผูกติดค่าเงินดอลลาร์แต่เป็นเพราะการผิดเคืองด้านอุปทาน การขาดแคลนวัตถุดิบและแรงงาน” เขากล่าว และว่า “ไม่ควรจะให้เป็นประเด็นที่นำไปสู่การปล่อยค่าเงินจากการผูกกับดอลลาร์” เขาระบุว่า การปรับเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ ก็จะทำให้นักลงทุนสูญเสียความเชื่อมั่นในภูมิภาคนี้ นาสร์กล่าวว่า “หากคุณมองที่ ยูเออี และกาตาร์ ที่จะเปรียบเทียบได้ดีที่สุดก็คือ ฮองกง” นาสร์ระบุว่า “สองประเทศนี้ได้พัฒนาเครื่องมือเป็นชุดในระยะหลายปีที่ผ่านมา เพื่อที่จะรับมือกับความจริงที่ว่า คุณสูญเสียอิสระทางการเงินเมื่อต้องผูกค่าเงินไว้ มีความสามารถในการสร้างสรรค์เป็นอย่างมากทีเดียว” เขากล่าว (เดอะ เพนินซูลา 290108)

4. ความเคลื่อนไหวอื่นๆ ที่น่าติดตาม

ธุรกรรมที่ซับซ้อนกรณีควบรวมตลาดหุ้นนอร์ดิกของตลาดดูไบและแนสแด็กส์

ในช่วงเดือน ม.ค. 2008 มีความเคลื่อนไหวที่น่าติดตาม เช่น ข่าวการควบรวมตลาดหุ้นนอร์ดิก โอเอ็มเอ็กซ์ ฐานในสต็อกโฮล์ม ซึ่งเป็นธุรกรรมที่มีความซับซ้อนยุ่งยาก มีหลายปาร์ตี้เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะระหว่างตลาดหุ้นแนสแด็กส์ และตลาดหุ้นดูไบ เดิมแข่งขันกันเข้าเสนอซื้อ ซึ่งดูไบมีภาษีเหนือกว่าเพราะเสนอซื้อในราคาที่แพงกว่าและเป็นเงินสด แต่ทางการสวีเดนก็ยกยักอ้างระเบียบแบบแผนต่างๆ และไม่ยอมอนุมัติขายให้ดูไบ จนในที่สุดดูไบกับแนสแด็กส์หันมาจับมือกันร่วมซื้อโอเอ็มเอ็กซ์แทนที่จะแข่งกัน และสามารถตกลงกันได้โดยให้ดูไบซื้อโอเอ็มเอ็กซ์ในข้อเสนอเดิม แต่ต้องขายหุ้นที่ซื้อมาทั้งหมดให้แนสแด็กส์ โดยแลกกับการได้เป็นเจ้าของหุ้นในแนสแด็กส์ 20% โดยในนี้ดูไบจะได้หุ้นอีก 28% ของตลาดหุ้นลอนดอนมาพร้อมกันด้วย กับทั้งสิทธิในการโหวตเสียง 5% ในแนสแด็กส์

ตามรายงานข่าวในวันที่ 7 เดือน ม.ค. บริษัทตลาดหุ้นแนสแด็กส์ ประกาศว่า ได้รับการอนุมัติการตรวจสอบเอกสารต่างๆ เรียบร้อยจาก คณะกรรมาธิการว่าด้วยการลงทุนต่างประเทศในสหรัฐ หรือ ซีเอฟไอยูเอส เกี่ยวกับการลงทุนซื้อหุ้นในแนสแด็กส์ของตลาดหุ้นดูไบ ซึ่งก็จะทำให้แนสแด็กส์สามารถดำเนินการตามแผนการควบรวมตลาดหุ้นโอเอ็มเอ็กซ์ ฐานในสต็อกโฮล์ม ได้ต่อไป ตามข้อตกลงที่ประกาศร่วมกับตลาดหุ้นดูไบเมื่อวันที่ 20 ก.ย. 2007 กล่าวคือ ตลาดหุ้นดูไบก็จะดำเนินการซื้อโอเอ็มเอ็กซ์โดยเงินสด ในราคา 265 โครนาต่อหุ้น ทำให้ตลาดหุ้นดูไบเป็นเจ้าของหุ้นอย่างน้อย 67% ในโอเอ็มเอ็กซ์ เมื่อปิดดีลแล้ว ตลาดหุ้นดูไบจะขายหุ้นที่ได้จากโอเอ็มเอ็กซ์ทั้งหมดนี้ให้กับแนสแด็กส์ รายงานข่าวกล่าวว่า การถอนตัวในการแข่งขันซื้อโอเอ็มเอ็กซ์ มีเงื่อนไขว่า ในที่สุดแนสแด็กส์จะได้เป็นเจ้าของหุ้นเอ้าสแตนด์กว่า 90% ในโอเอ็มเอ็กซ์ จากการทำสัญญาตกลงกับตลาดหุ้นดูไบ (เอเชีย พัลส์ 070108)

ข่าวความเคลื่อนไหวอื่นๆ ที่น่าติดตาม เช่น ข่าวการเยือนตะวันออกกลางของหัวหน้าผู้บริหารเขตปกครองพิเศษ ฮองกง โดนัลด์ ทั๋ง และเจ้าหน้าที่ระดับสูงทางด้านเศรษฐกิจการเงินการคลังของฮองกงหลายคน ข่าวกล่าวว่า การเดินทางเยือนตะวันออกกลางของผู้นำฮองกงครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ของฮองกงที่จะสถาปนาตนเองเป็นศูนย์กลางอีกแห่งหนึ่งสำหรับการทำธุรกรรมการเงินตามแบบชาริอะห์ รวมทั้งยังเป็นฐานอันมั่นคงแข็งแรงสำหรับการทำธุรกรรมทางการเงินตามปกติทั่วไปอีกด้วย ในช่วงปลายเดือน ม.ค. มีรายงานข่าวว่า นายทั๋งได้ร่วมลงนามเอกสารสำคัญๆ กับหลายประเทศตะวันออกกลาง เช่น การลงนามร่วมกับรัฐบาลคูเวตในจดหมายแสดงเจตจำนงที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ทางการค้าแบบทวิภาคีระหว่างกัน ซึ่งจะครอบคลุมถึงเรื่องทางเทคนิควิชาการ การอำนวยความสะดวกด้านการเยือนทางธุรกิจ การจัดงานแสดงสินค้าและนิทรรศการ รวมทั้งการส่งออกนำเข้า เป็นต้น (บิสเนส แอนด์ไฟแนนซ์ 280108) นอกจากนั้นยัง มีความเคลื่อนไหวที่น่าติดตามคือ การจัดประชุมสมัชชาเศรษฐกิจโลกอาหรับ ซึ่งเตรียมจะจัดที่กรุง โดฮา ประเทศกาตาร์ กำหนดไว้ระหว่างวันที่ 14-15 ต.ค. 2008 ปีนี้ ซึ่งคาดหมายว่าจะมี

ผู้สนใจเข้าร่วมประชุมอย่างคึกคักเป็นพิเศษ (เดอะ เพนินซูลา 110108)

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสังคม

1.สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทั่วไป

ความเคลื่อนไหวด้านสังคมทั่วไปในรอบเดือน ม.ค. 2008 มีเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวระดับโลก บางเหตุการณ์ที่ควรให้ความสนใจ ในฐานะที่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวทางสังคม โดยทั่วไปในภูมิภาคตะวันออกกลางเป็นสำคัญ นั่นคือ ความเคลื่อนไหวระหว่างการประชุมสมัชชาเศรษฐกิจโลกที่เมืองดาวอส ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อปลายเดือน ม.ค. 2008 นี้ แม้ว่าจะมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทั้งเศรษฐกิจและการเมืองเป็นประเด็นหลัก แต่ในการประชุมครั้งนี้มีเรื่องนำเสนอประเด็นทางด้านสังคมหลายเรื่องที่ได้รับความสนใจอย่างสูง ที่เป็นประเด็นใหญ่ๆ คือ

การนำเสนอผลการวิจัยที่มีข้อสรุปว่า ความขัดแย้งระหว่างมุสลิมกับตะวันตกนั้นอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นรายงานในลักษณะนี้ฉบับแรกที่ทำโดยความร่วมมือระหว่าง สมัชชาเศรษฐกิจโลก กับมหาวิทยาลัยจอร์จ ทาวน์ โดยผู้ดำเนินงานเป็นนักวิชาการระดับแนวหน้าและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องนี้ รายงานได้มีข้อเสนอให้ใช้การเปิดเสวนาพูดคุยแลกเปลี่ยนทัศนระหว่งกัน ให้เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างกว้างขวางในขอบเขตทั่วโลก โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจรับรู้ซึ่งกันและกัน ศาสตราจารย์ คลอส ชวาบ ผู้ก่อตั้งและประธานอาวุโสของสมัชชาเศรษฐกิจโลกกล่าวสนับสนุนแนวคิดนี้ว่า “สมัชชาเศรษฐกิจโลกมีความเชื่อมั่นว่า เหมือนกับเรื่องที่ทำลายต่อโลกอื่นๆ ทั้งหมด จำเป็นจะต้องอาศัยความพยายามร่วมกันทำงานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ทั้งจากรัฐบาล ธุรกิจ ศาสนา สื่อ นักวิชาการและประชาสังคม เพื่อตัดรากวิกฤติต่างๆ สร้างพันธมิตรและแสวงหาข้อยุติ”

การรื้อฟื้นประเด็นเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษใหม่เข้าสู่ที่ประชุมสมัชชาเศรษฐกิจโลกใหม่อีกครั้ง นำโดย บัน คี-มุน เลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ซึ่งตั้งข้อสังเกตว่า นับตั้งแต่ผ่านการรับรองจากที่ประชุมในปี 2000 ที่ระบุว่า ภายในปี 2015 จะลดความยากจนสุดขีดลงเหลือครึ่งหนึ่ง ส่งเสริมการสาธารณสุขและการศึกษา และติดอำนาจให้แก่สตรีทั่วทั้งโลกกำลังพัฒนา ทั้งในแอฟริกา ตะวันออกกลาง เอเชีย และอเมริกาใต้ ถึงวันนี้ดูเหมือนเป้าหมายดังกล่าวจะเลื่อนไหล จะต้องนำกลับเข้ามาสู่เส้นทางใหม่อีกครั้ง ทั้งนี้ เป็นข้อเสนอที่ได้รับการขานรับจากผู้นำประเทศสำคัญหลายประเทศ เช่น กอร์ดอน บราวน์ นายกรัฐมนตรีอังกฤษ ราชีนีราเนียแห่งจอร์แดน บิล เกตส์ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีชาว **บิล เกตส์ จดประกอบการมองโลกในแง่ดีในที่ประชุมดาวอส** ด้วยการบริจาคเงิน 300 ล้านดอลลาร์เศษ ให้แก่ชาวนายากจนชาวแอฟริกันนับล้าน และในการเยือนประเทศอ่าวอาหรับครั้งแรก เกตส์ ยังได้ลงนามข้อตกลงกับองค์การการกุศลโดยเฉพาะกับองค์กา ดูไบแคร์ รวมทั้งการสนองสิ่งอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร เตรียมจัดตั้งเครือข่ายในหลายประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลาง รวมทั้งข่าวการมีส่วนร่วมในการประชุมสมัชชาการศึกษาโลกที่จัดที่ดูไบ เป็นงานใหญ่ที่จัดควบคู่ไปกับ งานแสดงสินค้าอุปกรณ์การศึกษาในภูมิภาคอ่าวอาหรับอีกด้วย

2. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวทางการศึกษาในตะวันออกกลาง

การประชุมสมัชชาการศึกษาโลก (Global Education Forum)

ในช่วงเดือน ม.ค. ภูมิภาคตะวันออกกลาง มีความเคลื่อนไหวทางการศึกษาที่เด่น เช่น การประชุมสมัชชาการศึกษาโลกที่ดูไบ หรือ Global Education Forum จัดระหว่างวันที่ 21-23 ม.ค. 2008 บุคลากรระดับนำทางด้านการศึกษาจากทั่วทั้งภูมิภาคตะวันออกกลาง จะมาเข้าร่วมในการประชุมสมัชชาครั้งนี้ ซึ่งคาดว่าจะเป็นการร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการทางด้านการศึกษาชุดใหม่สำหรับทั่วทั้งภูมิภาคขึ้น บุคคลสำคัญที่จะเข้าร่วมมี เช่น รัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่จากองค์กรพัฒนาเอกชนต่างๆ จากบาห์เรน เยเมน โอมาน กาตาร์ และซาอุดีอาระเบีย จะเข้าร่วมประชุม และบุคคลสำคัญ ที่จะมาปรากฏตัวในที่ประชุมครั้งนี้ เช่น ดร. อับดุลลาห์ ยูซุฟ อัล มุตาวา รองปลัดกระทรวงด้านหลักสูตรการศึกษาจากสำนักกิจการการศึกษา แห่งรัฐบาลบาห์เรน ดร. อับดุลลาห์ โมฮัมมัด อัล ไครี คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยซานาอัส ดร. อะมาด บินต์ อับดุลลาห์ อัล บูซาอิดียะห์ ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรจากสุลต่านแห่งโอมาน ดร. ฮามัด บิน ซาอิด อัล ฮามานี ผู้แทนยูเนสโกในโอมาน ดร. ราบีอา โมฮัมมัด คามิส อัล คาบี รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการกาตาร์ และ ดร. อาลี อัล คาร์นี ผู้อำนวยการใหญ่ สำนักงานการศึกษาอาหรับเพื่อรัฐอ่าวอาหรับ ฐานที่ซาอุดี คณะผู้แทนจากที่ต่างๆ จะได้รับฟังการกล่าวปาฐกถาในที่ประชุม จากผู้นำและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาทั้งจาก ยูเค เยอรมนี สหรัฐ จอร์แดน แคนาดา อินเดียและสแกนดิเนเวีย ทั้งนี้ ผู้กล่าวปาฐกถาที่น่าสนใจของที่นี่คือ ดร. ฮานีฟ ฮัสซัน อาลี รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการจากยูเออี

อนึ่ง การประชุมสมัชชาการศึกษาโลกในครั้งนี้ จะจัดขึ้นคู่ขนานไปกับ งานแสดงอุปกรณ์ประกอบการศึกษาในภูมิภาคอ่าวอาหรับครั้งแรก (เกสส์) ซึ่งจะเป็นการสำรวจประเด็นหลักๆ ที่ส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์ของอุตสาหกรรมที่กว้างขวาง ตั้งแต่วิธีการที่โรงเรียนจะกลายเป็น ศูนย์กลางของชุมชน จนถึงแนวโน้มและโอกาสในอนาคตของการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน จากมิติใหม่ๆ ในด้านเทคโนโลยีในห้องเรียน จนถึงมิติซ่อนเร้นในการปฏิรูปทางการศึกษา เกสส์ ถือเป็นปากประตูไปสู่อนาคตทางการศึกษา จากการนำเสนออุปกรณ์ล้ำหน้าต่างๆ จาก 22 ประเทศ ประกอบด้วย สหรัฐ ยุโรป แอฟริกาเหนือ เดอะ เลวองต์ อนุทวีปอินเดีย และตะวันออกไกล ทั้งนี้โดยเกสส์ได้รับการสนับสนุนเป็นทางการจาก กระทรวงศึกษาธิการ ยูเออี สมาคมสนองอุปกรณ์ทางการศึกษาของอังกฤษ (เบซา) และการสนับสนุนด้านการค้าและการลงทุนของสหราชอาณาจักร เวิร์ลด์อีดีแค และ ดีดีวี ซึ่งเป็นสมาคมสนองอุปกรณ์ทางการศึกษาของเยอรมนี โดยความอนุเคราะห์ของ โอมา AUMA (สมาคมอุตสาหกรรมการแสดงสินค้าแห่งเยอรมัน) (ข่าวจาก British Educational Suppliers Association – BESA และ เอเอ็มอี อินโฟ 210108)

การเข้าสู่ภูมิภาคตะวันออกกลางของไมโครซอฟต์และบิล เกตส์

ในช่วงเดือน ม.ค. ได้เห็นความเคลื่อนไหวในวงการศึกษานในภูมิภาคตะวันออกกลางที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งคือการเดินทางเยือนตะวันออกกลางของ นาย บิล เกตส์ ประธานบริษัทไมโครซอฟต์ และการมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการประชุมสมัชชาการศึกษาโลกที่ดูไบของไมโครซอฟต์

ไมโครซอฟต์เตรียมทำงานร่วมกับมูลนิธิ ดูไบ แคร่

รายงานข่าวเมื่อวันที่ 28 ม.ค. กล่าวว่า บิล เกตส์ อดีตประธานบริษัท ไมโครซอฟต์ ใช้เวลาวันแรกในยูเออี กล่าวปาฐกถาและพบปะกับผู้ย่ำรัฐบาล กระทั่งสามารถหาเวลาที่จะได้ลงนามตกลงร่วมกันเป็นส่วนร่วมกับมูลนิธิเพื่อการกุศลในท้องถิ่น เกตส์ ได้ประกาศคำแถลงที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในที่ประชุมร่วมระหว่างไมโครซอฟต์และผู้นำรัฐบาล โดยกล่าวแก่ผู้เข้าร่วมรับฟังว่า ไมโครซอฟต์กำลังเข้าสู่การเป็นหุ้นส่วนร่วมกับ มูลนิธิ ดูไบแคร่ ของโมฮัมหมัด บิน ราชิด โดยข้อตกลงมีเป้าหมายในการเพิ่มงานวิจัยและโครงสร้างพื้นฐานสำหรับรองรับการศึกษาขั้นสูงขึ้นไปทั่วทั้งโลกอาหรับ ส่วน

ใหญ่ของการเยือน ยูเออี ของเกตส์ เน้นไปที่การศึกษาและผลกระทบของภาคไอที ต่อเศรษฐกิจของภูมิภาค เกตส์ กล่าวว่า “เทคโนโลยี ได้สัมผัสชีวิตนับล้าน และแสดงบทบาทที่สำคัญในด้านส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจทั่วทั้งภูมิภาค” และว่า “เป้าหมายของไมโครซอฟต์คือ การเป็นหุ้นส่วนในการทำงานอย่างใกล้ชิดกับรัฐบาลและองค์กรของหุ้นส่วน เพื่อช่วยองค์กรเหล่านั้นในเรื่องการใช้เทคโนโลยี เพื่อเร่งการพัฒนาทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ”

เกตส์ ยังได้ประกาศด้วยว่า การเป็นหุ้นส่วนระหว่าง ดูไบ แคร่ และไมโครซอฟต์ เพื่อสร้างศูนย์การเรียนรู้แบบอี-เลิร์นนิ่ง มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงการรับรู้เทคโนโลยี ไอทีซี ทั้งในกลุ่มผู้ประกอบการและครูอาจารย์ ไมโครซอฟต์ยังได้ประกาศต่ออายุพันธกิจ 5 ปี ที่จะเป็หุ้นส่วนในโครงการการเรียนรู้ ซึ่งมีเป้าหมายในการนำเอาเทคโนโลยีไปเข้าถึงผู้ที่ไม่มคอมพิวเตอร์ การฝึกอบรมในกาตาร์ และการบริการการศึกษาออนไลน์ในโอมาน

อนึ่ง สำนักงาน ดูไบ สคูล ออฟ กัฟเวอร์นเมนท์ ยังได้จัดให้มีการพบปะระหว่าง บิล เกตส์ กับเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากรัฐบาลดูไบ เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์ของดูไบด้วย ทั้งนี้ บิล เกตส์ ให้ความสำคัญแก่บทบาทของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีการสื่อสาร ในการส่งเสริมคุณภาพการบริการและปฏิบัติการของรัฐบาล เขายังเน้นถึงผลกระทบของเทคโนโลยีที่จะมีต่อการศึกษา เน้นว่า ไอทีที่นั่น เสริมความเข้มแข็งให้แก่ความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี

ไมโครซอฟต์ในการประชุมสมัชชาการศึกษาโลกที่ดูไบ

ผู้เชี่ยวชาญจากไมโครซอฟต์ ชื่นก่่าวปราชัยทั้งในที่ประชุมเต็มคณะและในการประชุมกลุ่มย่อยของสมัชชาการศึกษาโลกที่ดูไบ ในการประชุมสมัชชาการศึกษาโลกจัดที่ดูไบ ไมค์ ลอยด์ ผู้เชี่ยวชาญโปรแกรมซอฟต์แวร์สำหรับโรงเรียนจาก กลุ่มบริษัท ไมโครซอฟต์การศึกษาระดับโลก จะเป็นผู้ขึ้นกล่าวในที่ประชุม เนื้อหาหลักของการกล่าวปราชัยในที่ประชุมทั้งสองส่วน จะประกอบด้วยหัวข้อว่าด้วย “ภาวะที่ท้าทายในการศึกษาผ่านพลังอำนาจแห่งไอที” และ “โรงเรียนแห่งอนาคต” ตามลำดับ ลอยด์นั้นมีฐานในลอนดอน และเป็นสมาชิกสมาคมนานาชาติเพื่อเทคโนโลยีด้านการศึกษา ดังนั้น ความสนใจทางด้านอาชีพในปัจจุบันของลอยด์จึงรวมศูนย์อยู่ที่ จะสามารถนำเอา ไอทีเข้าไปใช้ในการเร่งการเรียนรู้ส่วนบุคคลได้อย่างไร และเทคโนโลยีจะสามารถแปรเปลี่ยนการศึกษาได้อย่างไร

ความเคลื่อนไหวการศึกษาอื่นๆ

ในช่วงเดือน ม.ค. มีรายงานความเคลื่อนไหวด้านการศึกษาอื่นๆ ที่เด่น่าสนใจคือ **ข่าวการร่วมเป็นหุ้นส่วนจัดการศึกษาระหว่างองค์การในท้องถิ่นกับสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศ ยังคงมีอยู่ไม่ขาดสาย** รวมทั้งความเคลื่อนไหวในเชิงการปรับระบบและยกระดับการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานนานาชาติ ดังนั้น นอกเหนือจากข่าวการเยือนตะวันออกกลางครั้งแรกของบิล เกตส์ เราจะได้เห็นความเคลื่อนไหวในจุดอื่นๆ ในทำนองนี้ด้วย เช่น ข่าวที่กระทรวงศึกษาของดูไบ กับสภาการศึกษาของอาบูดาบี ได้ร่วมลงนามข้อตกลงยกระดับคุณภาพการศึกษาทั่วทั้งยูเออีให้ได้มาตรฐานระดับนานาชาติ โดยมุ่งเป้าหมายการยกระดับตั้งแต่ชั้นอนุบาล ไปจนถึงเกรด 12 มัธยมปลาย และมุ่งเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียนทั้งของภาครัฐ และไมใช่ภาครัฐ ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ใหญ่ของกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ (กัลฟ์ นิวส์ 020108) มีข่าวการจัดนิทรรศการผลงานของโรงเรียนประจำในอังกฤษ เพื่อให้กลุ่มผู้ประกอบการและนักเรียนในกลุ่มรัฐอ่าวอาหรับที่มีความสนใจจะไปเรียนที่อังกฤษ ได้เยี่ยมชม (กัลฟ์ เดลี่ นิวส์ 130108) ข่าวรัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัยและการวิจัยวิทยาศาสตร์เยเมน พร้อมด้วยรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ได้ร่วมพบปะเจรจากับประธานวุฒิสภาแคนาดาผู้มาเยือน ในประเด็นเรื่องการประสานงานด้านการพัฒนาการศึกษาระหว่างสองประเทศ และความเป็นไปได้ในการเปิดสาขาสำหรับมหาวิทยาลัยแคนาดาในเยเมนด้วย (สำนักข่าว ซาบา 140108) นอกจากนั้นยังมีข่าวมหาวิทยาลัยกาตาร์และมหาวิทยาลัยเดอร์แฮมของอังกฤษ ลงนามตกลงเสริมความสัมพันธ์ทางวิชาการระหว่างสองสถาบัน (เดอะ เพนินซูลา 150108)

3. สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุข

การจัดประชุมใหญ่ว่าด้วยสาธารณสุขอาหรับ

สถานการณ์และความเคลื่อนไหวด้านสาธารณสุขในช่วงเดือน ม.ค. มีรายงานข่าวที่น่าสนใจ ที่เป็นข่าวใหญ่ก็คือ การประชุมใหญ่สาธารณสุขอาหรับที่ดูไบเป็นเจ้าภาพ ระหว่างวันที่ 28 – 31 ม.ค. 2008 ณ ศูนย์การประชุมและงานแสดงสินค้านานาชาติดูไบ เป็นงานการประชุมและการแสดงนิทรรศการด้านงานการแพทย์และสาธารณสุขที่ใหญ่ที่สุดที่เคยจัดมาในภูมิภาคนี้ โดยจะมีบรรดามืออาชีพชั้นนำทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขมารวมตัวกันถึงกว่า 50,000 คนจากทั่วโลก และนำเสนอผลิตภัณฑ์และการบริการโดยผู้จัดงานประมาณ 2,300 รายจาก 65 ประเทศทั่วโลก เป็นการทำลายสถิติที่เคยจัดมาแล้ว 30 ปีก่อนหน้านั้นไปทั้งหมดเลย นอกจากนั้น การจัดงานครั้งนี้ยังประกอบด้วยโปรแกรมการประชุมใหญ่น้อยที่มีเนื้อหากระตือรือร้นน่าสนใจที่สุดของโลก รายงานข่าวกล่าวว่า การประชุมใหญ่นี้ ครอบคลุมการประชุมที่ได้รับการรับรองจากนานาชาติทั้งหมด 18 เรื่อง ในหัวเรื่องที่เกี่ยวข้อ ตั้งแต่ด้านยารักษาโรค การผ่าตัดและการบริหารจัดการด้านสาธารณสุข โดยมีผู้กล่าวนำที่ได้รับความนับถือจากนานาชาติ 400 คน และคณะตัวแทนเข้าร่วมอีกกว่า 6,000 คน ทำให้เป็นงานประชุมครั้งที่ใหญ่ที่สุดในโลกของการประชุมประเภทนี้ การประชุมได้รับการรับรองโดยสถาบันการศึกษาทางการแพทย์ต่อเนื่องของอเมริกา (เอเอซีเอ็มอี) ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือจาก 96 ชาติทั่วโลก ดร. อะเยซา อับดุลลาห์ หัวหน้าเจ้าหน้าที่บริหาร ศูนย์คุณภาพและการวางแผนสาธารณสุข กล่าวว่า “ในฐานะที่เป็นงานนิทรรศการด้านสาธารณสุขชั้นนำของโลกแห่งหนึ่ง การประชุมใหญ่สาธารณสุขอาหรับ ถือว่าเป็นเรื่องราวแห่งความสำเร็จที่เหลือเชื่ออันหนึ่ง มันอาจจะรู้สึกว่าเป็นธรรมชาติมากที่จะคิดกันว่า การประชุมที่จัดติดต่อกันมาแล้วถึง 30 ปี น่าจะไม่มีอะไรน่าสนใจแล้ว อย่างไรก็ตาม แรงเชื้อและกระหายตัวของงานจัดแสดงนิทรรศการอย่างกว้างขวางในครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงขั้นการพัฒนาที่รวดเร็วในภาคสาธารณสุขของตะวันออกกลาง

อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 31 ม.ค. ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของงาน ปรากฏว่า ผู้จัดงานได้ออกมาประกาศว่า พื้นที่การแสดงงานสำหรับปีหน้า 2009 ถูกจับจองหมดเกลี้ยงไปแล้ว ด้านทศรีม เอล-โทฮามี ผู้จัดการทั่วไปภูมิภาคตะวันออกกลาง อียิปต์และปากีสถาน บริษัทไอบีเอ็ม ผู้นำหน่วยงานไอทีของโลกรายหนึ่ง กล่าวถึงงานครั้งนี้ว่า การประชุมใหญ่สาธารณสุขอาหรับและงานแสดงนิทรรศการนี้ “เป็นสถานที่ที่สมบูรณ์แบบ เหมาะสำหรับการแสดงเทคโนโลยีที่ก้าวล้ำหน้าของเรา” และยังเป็นสะพานเชื่อมที่ดีที่สุด “ในการสื่อสารสิ่งประดิษฐ์ใหม่ล่าสุดของเราต่อสายตาผู้ชมที่ล้นแล้วแต่เป็นผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารระดับสูงในภาคสาธารณสุขจากทั่วโลก” ส่วน อัคฟา เฮลธ์แคร์ กล่าวว่า ความสำคัญของการประชุมใหญ่สาธารณสุขอาหรับได้เพิ่มขยายขึ้น ทั้งในแง่ของผู้เข้าร่วมและผลประโยชน์โดยรวมที่การประชุมมีให้ “งานแสดงนิทรรศการผลิตภัณฑ์ เปิดทางให้เราสามารถนำเอาผลงานชิ้นนำชิ้นใหม่มาแสดงได้อย่างเต็มที่... มันใจได้ว่าเราจะสามารถสื่อสารข้อมูลรายละเอียดศักยภาพและขีดความสามารถต่างๆ ของเราออกมา ได้อย่างมีประสิทธิภาพถูกต้อง ให้แก่ผู้นำในวงการอุตสาหกรรมสาธารณสุขในตะวันออกกลางที่นี่ (อัล บาวบา 28-310108)

รอยัล ฟิลิปส์ โซลาร์เครื่องตรวจสุขภาพไฮเทคในงาน อาหรับเฮลธ์ 2008

รอยัล ฟิลิปส์บริการตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้น ให้แก่บรรดาผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขที่เดินทางมาเข้าร่วมการประชุมใหญ่สาธารณสุขอาหรับ ณ ศูนย์การประชุมและจัดนิทรรศการนานาชาติดูไบ โดยรายงานข่าวกล่าวว่า คณะผู้แทนที่เดินทางมาเข้าร่วมการประชุมใหญ่สาธารณสุขอาหรับปี 2008 ได้รับการบริการพิเศษตรวจสุขภาพเบื้องต้น เพื่ออุปกรณ์ทันสมัยโดย รอยัล ฟิลิปส์ อิเล็กทรอนิกส์ และผู้ที่เป็นเจ้าของภาพหลักของการประชุมใหญ่ในครั้งนี้ คือ ดูไบ เฮลธ์แคร์ ซิตี ดีเอสซีซี ทั้งนี้โดยใช้เครื่องมือจากศูนย์สุขภาพเคลื่อนที่

ออกแบบไว้สำหรับงานนี้โดยเฉพาะ สำหรับผู้เข้าร่วมการแต่งงานและการประชุมครั้งนี้ โดยจะมีการตรวจสุขภาพเบื้องต้นเกี่ยวกับระดับ โคเลสเตอรอล กลูโคส ความดันโลหิต สมรรถนะปอด และการทดสอบดัชนีความหนาแน่นของร่างกาย การทดสอบดังกล่าวจะช่วยหาสัญญาณความผิดปกติทางสุขภาพเบื้องต้น เช่นปัญหาหัวใจ และโรคเบาหวาน เป็นต้น การทดสอบที่เสนอให้แก่ผู้เข้าร่วมงานประชุม ล้วนเป็นการทดสอบที่ได้รับการสนับสนุนทั้งทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์ และเป็นการดำเนินงานที่ง่ายและรวดเร็ว โดยใช้เวลาการตรวจทั้งหมดประมาณ 15 นาที (เอเอ็มอี อินโฟ 260108)

ยูเออีเตรียมสถาปนาระเบียบการประกันสุขภาพ

การจัดตั้งองค์การสหพันธ์การประกันสุขภาพ เพื่อกำกับดูแลอุตสาหกรรมทั่วประเทศยูเออี เคลื่อนเข้ามาใกล้ความสำเร็จมากขึ้นแล้ว มีการยืนยันในเรื่องนี้ในที่ประชุมใหญ่สาธารณสุขอาหรับที่ดูไบเมื่อวันที่ 28 ม.ค. นี้ว่า ความคืบหน้าในการจัดตั้งองค์การเพื่อกำกับดูแลสหพันธ์การประกันสุขภาพ ได้นำเสนอเป็นแนวทางออกมาเมื่อวันที่ 27 ม.ค. โดย ดร. อะจิต เค. นักปาล อดีตที่ปรึกษากระทรวงสาธารณสุข ยูเออี และสมาชิกคณะกรรมการการข้ามกระทรวงว่าด้วยการประกันสุขภาพ ได้เข้าร่วมในการประชุมประเด็นว่าด้วยการประกันสุขภาพ ซึ่งเป็น 1 ใน 18 การประชุมที่ประกอบกันขึ้นเป็นการประชุมใหญ่สาธารณสุขอาหรับปีนี้ รายงานข่าวกล่าวว่า การประกันสุขภาพภาคบังคับสำหรับผู้เดินทางเข้ามาทำงานจากต่างประเทศ และครอบครัวของพวกเขา จะเริ่มในอาบูดาบี ซึ่งเป็นเมืองหลวงของ ยูเออี ในเดือนนี้ และในดูไบ เอมิเรตส์ที่ใหญ่ที่สุดใน ยูเออี ในแง่ของจำนวนประชากร ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมดูแล ด้วยคำหมายว่าระเบียบการประกันสุขภาพจะนำมาบังคับใช้ภายในปีนี้ และเอมิเรตส์ อื่นๆ ก็จะค่อยตามมา (อัล บาวาบา 280108)

ธุรกิจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและการสาธารณสุขขยายตัวคึกคัก

จากการติดตามข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการสาธารณสุขในตะวันออกกลางในรอบเดือน ม.ค. ที่ผ่านมาพบว่ามีความคึกคักในด้านการขยายตัวด้านธุรกิจเกี่ยวกับสุขภาพอย่างมาก เช่น ข่าวดูไบกำลังลงทุนมูลค่า 2.1 พันล้านดิแรมในการสร้างโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแห่งแรกของเมืองขึ้น โดยจะดำเนินการในฐานะหน่วยหลักในการอำนวยความสะดวกด้านการดูแลสุขภาพภายในเมืองสุขภาพแห่งดูไบ และจะเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์วิชาการทางการแพทย์ โมฮัมมัด บิน ราชิด อัล มัคตูมด้วย ทั้งนี้โดยมีคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ให้การสนับสนุนด้านการสอนและการฝึกอบรมแพทย์ด้วย โรงพยาบาลนี้คาดว่าจะสามารถเปิดบริการได้ภายใน 3 ปีจากนี้ (กัลฟ์ นิวส์ 220108)

ต่อมาในวันที่ 29 ม.ค. มีรายงานข่าวว่า ศูนย์วิจัยและสถาบันเพื่อการศึกษาระดับปริญญาโทของคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดดูไบ ได้ประกาศว่า ทางศูนย์เตรียมจัดตั้งศูนย์การแพทย์เสมือนจริงระดับภูมิภาค เพื่อใช้สำหรับฝึกวิชาชีพแพทย์ โดยทางศูนย์จะมีพื้นที่ดำเนินงานอย่างครบครัน ไม่ว่าจะเป็นหอประชุม ห้องการสอน ห้องสมุด ทั้งนี้จะสามารถเปิดดำเนินการเต็มรูปแบบภายในไตรมาสแรกของปี 2009 นี้ (เอเอ็มอี อินโฟ 290108) กатарร่วมทุนกับบริษัทก่อสร้างสัญชาติสเปน ให้สัมปทานสร้างศูนย์การแพทย์ในโดฮา บริษัทร่วมทุนดังกล่าวนำโดยกลุ่มบริษัทก่อสร้าง โอเอชแอล สัญชาติสเปน โดยจะใช้เงินทุนประมาณ 1.6 พันล้านยูโร หรือ 2.4 พันล้านดอลลาร์ โอเอชแอล กล่าวว่า ทางกลุ่มบริษัทมีผู้ร่วมทุนประมาณ 55 ราย ส่วนที่เหลือมีคอนแทร็ก อินเตอร์เนชันแนล เป็นเจ้าของ ซึ่งบริษัทนี้เป็นสาขาของบริษัทร่วมทุน โอราสคอมของอีลิปต์ การสร้างโรงพยาบาลแห่งนี้ คาดว่า จะใช้เวลาประมาณ 40 เดือน และจะประกอบด้วยอาคาร 6 หลัง (รอยเตอร์ 310108)

ภาคผนวก 1

รายชื่อคณะผู้ดำเนินงานโครงการตะวันออกกลางศึกษา (MEMP)

(โดยการสนับสนุนของ สกว.)

1. **นายอนุช อภาภิรม** ตำแหน่งหัวหน้าโครงการฯ จบปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นนักคิดนักเขียนและนักวิจัยอิสระ เคยทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด และเคยดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ บริษัทสำนักพิมพ์สวัสดี และตำแหน่งรองกรรมการผู้จัดการอาวุโสด้านตำราเรียน บริษัทสำนักพิมพ์ต้นอ้อ แกรมมี จำกัด เคยเป็นที่ปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎร สมัยของนายมารุต บุญนาค และได้เป็นประธานคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้า และเป็นรองประธานฝ่ายโครงการมูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งเป็นประธานมูลนิธิศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา
2. **นางวิสมัย อภาภิรม** ตำแหน่งบรรณาธิการประจำโครงการฯ จบปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ในวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ กว่าสี่สิบปี โดยทำงานประจำกองบรรณาธิการนิตยสารและหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับ ก่อนที่จะมาทำงานเป็นบรรณาธิการสังเคราะห์รายงานจากสนาม ในโครงการแสวงหารูปแบบการพัฒนาระดับท้องถิ่นของรัฐ นอกจากนี้ยังเคยเป็นบรรณาธิการวารสารประมวลข้อมูลข่าว “สารสนเทศ” และบรรณาธิการโครงการสื่อสิ่งพิมพ์ด้านสิ่งแวดล้อม มูลนิธิโลกสีเขียว ปัจจุบันเป็นนักเขียน บรรณาธิการและนักแปลอิสระ
3. **ผศ. ดร. ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด** ตำแหน่งนักวิจัยประจำโครงการ จบการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยจอร์จ เมสัน สหรัฐอเมริกา เป็นอาจารย์ประจำภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหลายชิ้นนับตั้งแต่ปี 2527 ถึงปัจจุบัน ได้รับรางวัลเกียรติคุณรางวัลชมเชยวิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สภาวิจัยแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2547 รวมทั้งเคยมีผลงานบทความ และตำราที่ได้รับการตีพิมพ์ หลายชิ้น ปัจจุบัน นอกจากเป็นอาจารย์ประจำแล้ว ยังดำรงตำแหน่งอนุกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติด้านการปราบปรามอาชญากรรมเฉพาะทาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการพัฒนาบุคลากร กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม (ปี 2549-2552)
5. **นายสุรัตน์ โชคประจักษ์ชัด** นักเขียนรับเชิญ จบปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ จาก Strayer University, U.S.A เคยทำงานเป็นนักวิชาการเกษตร ประจำชมรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก 2

แนะนำโครงการตะวันออกกลางศึกษา

เนื่องจากได้พิจารณาเห็นว่า ในระยะใกล้นี้ ภูมิภาคตะวันออกกลางได้แสดงบทบาทที่ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะภายหลังจากเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในเอเชีย เริ่มเมื่อปี ค.ศ. 1997 ตามมาด้วยเหตุการณ์วินาศภัยอาคารเวิลด์เทรดในสหรัฐ ปี ค.ศ. 2001 อันนำไปสู่การประกาศสงครามต่อต้านการก่อการร้าย และการบุกโจมตีอิรักของสหรัฐและพันธมิตร รวมทั้งการประกาศทำสงครามอันศักดิ์สิทธิ์ของโลกมุสลิม ซึ่งได้ก่อให้เกิดความตึงเครียดขึ้นในภูมิภาคส่วนนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การติดตามความเคลื่อนไหวและการรู้จักภูมิภาคตะวันออกกลางในปัจจุบันจึงมีความสำคัญมากขึ้น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้เล็งเห็นความสำคัญนี้ จึงได้ร่วมมือและให้การสนับสนุนแก่โครงการตะวันออกกลางศึกษา (Middle East Monitoring Project- MEMP) จัดทำโครงการตะวันออกกลางศึกษาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์คือ

- เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลความรู้พื้นฐานที่สำคัญของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง
- เพื่อติดตามความเคลื่อนไหวทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และด้านพลังงาน ของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง
- เพื่อศึกษา เรียนรู้ และเผยแพร่แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้และการเคลื่อนไหวที่สำคัญของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลาง ระหว่างกลุ่มบุคคลและองค์กรเป้าหมายของโครงการ ตลอดจนบุคคลที่สนใจทั่วไป

โครงการ MEMP ในระยะเริ่มต้น (Pilot Phase) กำหนดเวลา 3 เดือน (เม.ย. – มิ.ย. 2549) จัดทำรายงานประจำเดือน 2 ฉบับ คือ 1) ตะวันออกกลางในบริบทโลก (นำเสนอ 24 พ.ค. 2549) และ 2) ตะวันออกกลางในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง (กำหนดนำเสนอ กรกฎาคม 2549)

โครงการเต็มรูปแบบของ MEMP กำหนดเริ่มต้นในเดือน ก.ค. 2549 จะมีรายงานสังเคราะห์ข่าวความเคลื่อนไหวด้านต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางทุกเดือน และรายงานสำเร็จรูปจำนวนหนึ่งออกมาเป็นระยะๆ โดยมีผลที่คาดหวังว่าจะออกมาภายใน 2 ปี คือ

- องค์ความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ครบถ้วนและทันสมัย
- สาธารณชน และกลุ่มบุคคล/ องค์กรหน่วยงานเป้าหมาย มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางมากขึ้น ก่อให้เกิดการตระหนักรู้ยิ่งขึ้น ถึงความสำคัญของภูมิภาคนี้ต่อโลกปัจจุบัน
- องค์กร / หน่วยงานภาครัฐและเอกชนต่างๆ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ หรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ กลุ่มเป้าหมายที่คาดว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ คือ ผู้นำและผู้บริหารทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชนและองค์กรประชาชน ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน และครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และสาธารณชนที่สนใจทั่วไป
